

Ludność na rynku pracy w województwie opolskim w świetle wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021

Population in the labour market in Opolskie Voivodship in the light
of the National Census of Population and Housing 2021 results

Ludność na rynku pracy w województwie opolskim w świetle wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021

Population in the labour market in Opolskie Voivodship in the light
of the National Census of Population and Housing 2021 results

Urząd Statystyczny w Opolu Statistical Office in Opole

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Opolu, Opolski Ośrodek Badań Regionalnych
Statistical Office in Opole, Opolski Centre for Regional Surveys

pod kierunkiem
supervised by

Renaty Wasilewskiej

Zespół autorski

Editorial team

Małgorzata Kania, Maria Mołodowicz, Joanna Rakowska, dr hab. Edyta Szafranek-Stefaniuk

Tłumaczenie

Translation

Michał Buczyński

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Izabela Wieszczyk

ISBN 978-83-895556-9-4

Publikacja dostępna na stronie

Publication available on website

<http://opole.stat.gov.pl>

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data – please indicate the source

Przedmowa

Urząd Statystyczny w Opolu przekazuje Państwu kolejne opracowanie analityczne prezentujące wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021, który został przeprowadzony na terenie Polski w okresie od 1 kwietnia do 30 września 2021 r. według stanu na dzień 31 marca 2021 r.

Publikacja „Ludność na rynku pracy w województwie opolskim w świetle wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021” jest opracowaniem tematycznym dotyczącym aktywności ekonomicznej ludności. Zawiera charakterystykę poszczególnych kategorii ludności w wieku 15 lat lub więcej, tj. pracujących, bezrobotnych oraz biernych zawodowo z uwzględnieniem cech społeczno-demograficznych.

Wybrane zagadnienia przedstawiono w relacji do przeciętnych wielkości ogólnopolskich i w odniesieniu do poprzedniego spisu, a dodatkowo w niektórych aspektach w układzie gminnym lub powiatowym. W celu zobrazowania zachodzących zmian w okresie międzyspisywym oraz podkreślenia zróżnicowania terytorialnego badanych zagadnień, wyniki analizy wzbogacono elementami graficznymi w postaci map i wykresów.

Dane w szerszym zakresie tematycznym opublikowane są w Banku Danych Lokalnych (Narodowe Spisy Powszechne) oraz na stronie Głównego Urzędu Statystycznego w obszarze tematycznym „Spisy Powszechne”.

Analityczne publikacje z wynikami spisu ludności i mieszkań są dostępne w formie książkowej, a także opublikowane na stronie internetowej Urzędu <http://opole.stat.gov.pl>.

Oddając do Państwa rąk niniejszą publikację wyrażam nadzieję, że przedstawione w niej analizy i informacje okażą się przydatne w realizacji szerszych badań dotyczących społecznych i gospodarczych uwarunkowań oraz w podejmowaniu decyzji w procesie planowania i programowania rozwoju województwa opolskiego w obszarze rynku pracy.

p. o. Dyrektora
Urzędu Statystycznego w Opolu

Renata Wasilewska

Opole, marzec 2024 r.

Preface

The Statistical Office in Opole is pleased to provide You with the subsequent analytical description presenting results of National Housing and Population 2021 Census, which was conducted in Poland in the period from the 1st April to 30th September 2021, as of 31st March, 2021.

Publication "Population in the labour market in Opolskie Voivodship in the light of the National Census of Population and Housing 2021 results" is a thematic study on the economic activity of the population. It contains characteristics individual categories of the population aged 15 and over, i.e. employed, unemployed and economically inactive, taking social-demographic characteristics into account.

Selected issues were presented in relation to the average nationwide values and compared to the previous census, additionally, in some aspects, in the gmina or powiat system. In order to illustrate changes taking place in inter-census period and to emphasise territorial diversity, results of the analysis were enriched with graphic elements in the form of maps and charts.

Data in the broader thematic scope are published in Local Data Bank (National Censuses) as well as on the website of Statistics Poland in the thematic area "National Censuses".

Analytical publications with the results of housing and population census are available in the book form, and are published on the website of the Office <http://opole.stat.gov.pl>.

Presenting you this publication, I hope that the analyses presented in it will prove useful in carrying out broader research on social and economic conditions as well as in making decision in the process of planning and programming the development of Opolskie Voivodship in the labour market sphere.

Acting Director
Of the Statistical Office in Opole

Renata Wasilewska

Opole, March 2024

Spis treści

Contents

	Strona Page
Przedmowa	3
Preface	4
Spis tablic	6
List of tables	
Spis wykresów	6
List of charts	
Spis map	7
List of maps	
Objaśnienia znaków umownych. Skróty	8
Symbols. Abbreviations	
Synteza	9
Executive summary	12
Rozdział 1. Aktywność ekonomiczna ludności	15
Chapter 1. Economic activity of the population	
1.1. Charakterystyka aktywności ekonomicznej ludności	15
Economic activity of the population	
1.2. Aktywność ekonomiczna ludności według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku ...	18
Economic activity of the population by place of residence, sex and age groups	
1.3. Aktywność ekonomiczna ludności według miejsca zamieszkania, płci i poziomu	
wykształcenia	22
Economic activity of the population by place of residence, sex and level of education	
1.4. Aktywność ekonomiczna ludności według grup wieku i poziomu wykształcenia	25
Economic activity of the population by age groups and level of education	
Rozdział 2. Pracujący	26
Chapter 2. Employed persons	
2.1. Pracujący według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku	26
Employed persons by place of residence, sex and age groups	
2.2. Pracujący według grup wieku i poziomu wykształcenia	32
Employed persons by age groups and level of education	
2.3. Pracujący według statusu zatrudnienia	34
Employed persons by employment status	
Rozdział 3. Bezrobotni	37
Chapter 3. Unemployed persons	
3.1. Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci i grup wiek	37
Unemployed persons by place of residence, sex and age groups	
3.2. Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci i ekonomicznych grup wieku	39
Unemployed persons by place of residence, sex and economic age groups	
3.3. Stopa bezrobocia według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku	40
Unemployment rate by place of residence, sex and age groups	
3.4. Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci i poziomu wykształcenia	43
Unemployed persons by place of residence, sex and level of education	
3.5. Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci, poziomu wykształcenia i okresu	
poszukiwania pracy	44
Unemployed persons by place of residence, sex, level of education and the time	
of job seeking	
Rozdział 4. Bierni zawodowo	47
Chapter 4. Economically inactive persons	
4.1. Bierni zawodowo według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku	47
Economically inactive persons by place of residence, sex and age groups	
4.2. Bierni zawodowo według poziomu wykształcenia	50
Economically inactive persons by level of education	
4.3. Bierni zawodowo według przyczyn bierności zawodowej	51
Economically inactive persons by reasons for in activity	
Uwagi metodologiczne	55
Methodological notes	59

Spis tablic

List of tables

Tablica Table		Strona Page
1.	Ludność aktywna ekonomicznie Economic activity of the population	15
2.	Współczynnik aktywności zawodowej według grup wieku, płci i miejsca zamieszkania Activity rate by age groups, sex and place of residence	18
3.	Współczynnik aktywności zawodowej według grup wieku i poziomu wykształcenia w 2021 r. Activity rate by age groups and level of education in 2021	25
4.	Wskaźnik zatrudnienia według grup wieku, płci i miejsca zamieszkania Employment rate by age groups, sex and place of residence	29
5.	Pracujący według statusu zatrudnienia, płci i miejsca zamieszkania Employed persons by employment status, sex and place of residence	34
6.	Bezrobotni według miejsca zamieszkania i płci Unemployed persons by place of residence and sex	37
7.	Stopa bezrobocia według grup wieku, płci i miejsca zamieszkania Unemployment rate by age groups, sex and place of residence	40
8.	Bezrobotni długotrwale według okresu poszukiwania pracy i grup wieku w 2021 r. Long-term unemployed persons by the time of job seeking and age groups in 2021	45

Spis wykresów

List of charts

Wykres Chart		Strona Page
1.	Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat lub więcej według płci w 2021 r. Economic activity of the population aged 15 years or over by sex in 2021	16
2.	Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat lub więcej według miejsca zamieszkania w 2021 r. Economic activity of the population aged 15 years or over by place of residence in 2021	16
3.	Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat lub więcej według płci i grup wieku w 2021 r. Economic activity of the population aged 15 years or over by sex and age groups in 2021	20
4.	Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat lub więcej według miejsca zamieszkania i grup wieku w 2021 r. Economic activity of the population aged 15 years or over by place of residence and age groups in 2021	21
5.	Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat lub więcej według poziomu wykształcenia i płci w 2021 r. Economic activity of the population aged 15 years or over by level of education and sex in 2021	22
6.	Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat lub więcej według poziomu wykształcenia i miejsca zamieszkania w 2021 r. Economic activity of the population aged 15 years or over by level of education and place of residence in 2021	24
7.	Pracujący w wieku 15 lat lub więcej według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku ... Employed persons aged 15 years or over by place of residence, sex and age groups	26
8.	Pracujący w wieku 15 lat lub więcej według grup wieku i poziomu wykształcenia w 2021 r. Employed persons aged 15 years or over by age groups and level of education in 2021	32
9.	Pracujący w wieku 15 lat lub więcej według miejsca zamieszkania, płci i poziomu wykształcenia w 2021 r. Employed persons aged 15 years or over by place of residence, sex and level of education in 2021	33

Wykres Chart		Strona Page
10.	Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku Unemployed persons by place of residence, sex and age groups	38
11.	Bezrobotni według ekonomicznych grup wieku i płci w 2021 r. Unemployed persons by economic age groups and sex in 2021	39
12.	Bezrobotni według ekonomicznych grup wieku i miejsca zamieszkania w 2021 r. Unemployed persons by economic age groups and place of residence in 2021	39
13.	Bezrobotni według poziomu wykształcenia, płci i miejsca zamieszkania w 2021 r. Unemployed persons by level of education, sex and place of residence in 2021	43
14.	Bezrobotni według płci i okresu poszukiwania pracy w 2021 r. Unemployed persons by sex and job seeking period in 2021	44
15.	Bezrobotni według miejsca zamieszkania i okresu poszukiwania pracy w 2021 r. Unemployed persons by place of residence and job seeking period in 2021	45
16.	Bezrobotni według poziomu wykształcenia i okresu poszukiwania pracy w 2021 r. Unemployed persons by level of education and job seeking period in 2021	46
17.	Bierni zawodowo w wieku 15 lat lub więcej według płci, miejsca zamieszkania i grup wieku Economically inactive persons aged 15 years or over by sex, place of residence and age groups	49
18.	Bierni zawodowo w wieku 15 lat lub więcej według płci, miejsca zamieszkania i poziomu wykształcenia w 2021 r. Economically inactive persons aged 15 years or over by sex, place of residence and level of education in 2021	50
19.	Bierni zawodowo w wieku 15 lat lub więcej według płci, miejsca zamieszkania i przyczyn bierności w 2021 r. Economically inactive persons aged 15 years or over by sex, place of residence and reasons for inactivity in 2021	52

Spis map

List of maps

Mapa Map		Strona Page
1.	Współczynnik aktywności zawodowej w 2021 r. Activity rate in 2021	17
2.	Pracujący w wieku 15 lat lub więcej w 2021 r. Employed persons aged 15 years or over in 2021	28
3.	Wskaźnik zatrudnienia według płci w 2021 r. Employment rate by sex in 2021	30
4.	Wskaźnik zatrudnienia w 2021 r. Employment rate in 2021	31
5.	Pracujący według statusu zatrudnienia w 2021 r. Employed persons by employment status in 2021	35
6.	Stopa bezrobocia według płci w 2021 r. Unemployment rate by sex in 2021	41
7.	Stopa bezrobocia w 2021 r. Unemployment rate in 2021	42
8.	Odsetek biernych zawodowo w 2021 r. Percentage of economically inactive persons in 2021	48
9.	Bierni zawodowo z powodu emerytury/renty/dochodów kapitałowych (akcji, obligacji lub z własności) w 2021 r. Economically inactive persons due to retirement/disability pensions/capital income (stocks, bonds or from property) in 2021	53

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol		Opis Description
Kreska	(-)	zjawisko nie wystąpiło. magnitude zero.
Zero	(0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit.
Comma	(,)	used in figures represents the decimal point.

Skróty

Abbreviations

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
tys.	tysiąc
r.	rok
p. proc.	punkt procentowy percentage point
m.in. i.a.	między innymi among others
np. e.g.	na przykład for example
tj. i.e.	to jest that is
tzn i.e.	to znaczy that is
NSP	Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań National Population and Housing Census
ONZ UN	Organizacja Narodów Zjednoczonych United Nations

Synteza

Wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 (NSP 2021) prezentują szeroki zakres informacji o aktywności ekonomicznej ludności w województwie opolskim. Warto podkreślić, że przy ich porównaniu z wynikami NSP 2011 w przekroju powiatów i gmin oraz w układzie miasto–wieś należy mieć na uwadze zmiany administracyjne, jakie zaszły od poprzedniego spisu. Dotyczą one poszerzenia granic m. Opola o następujące sołectwa gmin: Dąbrowa, Dobrzeń Wielki, Komprachcice i Prószków oraz zmianę rodzaju gminy Tułowice z wiejskiej na miejsko-wiejską.

Aktywność ekonomiczna ludności

Stan aktywności ekonomicznej ludności według spisu z 2021 r. oraz porównanie z wynikami z 2011 r. wskazują na poprawę sytuacji na rynku pracy w województwie opolskim. Wśród pozytywnych zmian należy wymienić zmniejszenie poziomu bezrobocia, zarówno liczby bezrobotnych, jak i stopy bezrobocia. Korzystną zmianą był również wzrost liczby pracujących i ich odsetka w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat lub więcej, a także zmniejszenie liczby i udziału osób biernych zawodowo.

Wyniki NSP 2021 wykazały zróżnicowanie struktury aktywności ekonomicznej pomiędzy kobietami i mężczyznami. Odnotowano większy odsetek pracujących mężczyzn oraz mężczyzn mających status osób bezrobotnych niż miało to miejsce w przypadku kobiet. Biernych zawodowo było mniej wśród mężczyzn niż kobiet. Ludność w województwie opolskim w 2021 r. różniła się poziomem aktywności ekonomicznej w zależności od miejsca zamieszkania. Wyższy był odsetek osób pracujących wśród mieszkających na wsi niż w miastach. Niższy na wsi niż w miastach odnotowano natomiast odsetek bezrobotnych oraz biernych zawodowo.

Miernikiem charakteryzującym aktywność ekonomiczną ludności i pozwalającym ocenić zasoby podaży pracy jest współczynnik aktywności zawodowej. Opisuje on procentowy udział osób w wieku 15 lat lub więcej, które są aktywne zawodowo. W 2021 r. kształtował się na poziomie 58,6%, tj. o 5,2 p. proc. wyższym niż w 2011 r. W układzie powiatów najwyższą jego wartość odnotowano w m. Opolu, a najniższą w powiecie głubczyckim. W porównaniu z 2011 r. we wszystkich powiatach zaobserwowano wzrost aktywności zawodowej. Do gmin z najwyższym współczynnikiem aktywności zawodowej w 2021 r. należały gminy wiejskie: Skarbimierz, Łubniany i Dobrzeń Wielki, natomiast najniższy odnotowano w gminie wiejskiej Branice, a następnie w gminach miejsko-wiejskich: Paczków i Głubczyce.

Wyniki NSP 2021 wykazały, że współczynnik aktywności zawodowej był wyższy wśród mężczyzn niż kobiet. Biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania wyższą aktywnością zawodową cechowali się mieszkańcy wsi niż miast. Uwzględniając grupy wieku odnotowano zróżnicowany stopień aktywności zawodowej. Najwyższa wartość współczynnika aktywności zawodowej wystąpiła w przypadku osób w grupie wieku 35–44 lata, a najniższa w grupie osób w wieku 65 lat lub więcej. Aktywność mieszkańców województwa opolskiego wyrażona wartością współczynnika aktywności zawodowej wykazała, że najwyższy jego poziom wystąpił wśród osób z wykształceniem wyższym, a następnie średnim lub policealnym.

Pracujący

Wyniki NSP 2021 pokazały, że w województwie ponad połowę populacji w wieku 15 lat lub więcej stanowiły osoby pracujące. W okresie dziesięciu lat ich liczba zwiększyła się. Wzrost odnotowano zarówno w przypadku mężczyzn, jak i kobiet. Największy udział wśród pracujących odnotowano dla osób w grupie wieku 35–44 lata, natomiast najmniejszy z grupy wieku 65 lat lub więcej oraz 15–24 lata.

Miarą określającą rzeczywiste zaangażowanie ludności w procesie pracy jest wskaźnik zatrudnienia, który określa udział pracujących danej grupy w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat lub więcej. W 2021 r. wynosił on 56,3% (wobec 47,0% w 2011 r.), co oznacza, że ponad połowa ludności będąca w określonym wieku wykonywała pracę zawodową. Wskaźnik zatrudnienia w przestrzeni terytorialnej województwa był zróżnicowany. W przekroju powiatów osiągnął najwyższą wartość w m. Opolu, a najniższą w powiecie głubczyckim. We wszystkich powiatach wyższy wskaźnik zatrudnienia odnotowano wśród mężczyzn niż kobiet. W ponad połowie gmin wskaźnik zatrudnienia był wyższy od przeciętnej wartości w województwie. Najwyższy wystąpił w gminach wiejskich: Łubniany, Skarbmierz oraz Dobrzeń Wielki, natomiast najniższy w gminie wiejskiej Branice i w gminach miejsko-wiejskich: Paczków i Głubczyce.

Wyższy wskaźnik zatrudnienia odnotowano dla mężczyzn niż kobiet, a według miejsca zamieszkania dla mieszkańców wsi niż miast. Zarówno w miastach, jak i na wsi dla mężczyzn odnotowano wyższe wskaźniki zatrudnienia niż dla kobiet. Z analizy pracujących według grup wieku wynika, że najwyższy wskaźnik zatrudnienia dotyczył pracujących w grupie wieku 35–44 lata. Wskaźnik ten był zróżnicowany w poszczególnych grupach wieku pracujących, w zależności od płci i miejsca zamieszkania. Największe zaangażowanie zawodowe wśród mężczyzn odnotowano wśród osób w grupie wieku 25–34 lata, a kobiet w grupie wieku 45–54 lata. Ze względu na miejsce zamieszkania, najwyższe natężenie pracujących odnotowano wśród osób w grupie wieku 35–44 lata zamieszkałych na wsi, w miastach dla grupy 25–34 lata.

Najliczniejszą grupę wśród pracujących w 2021 r. stanowili pracownicy najemni, a w następnej kolejności pracujący na własny rachunek niezatrudniający pracowników, pracodawcy, którzy zatrudniali pracowników oraz pracujący w innym charakterze. W porównaniu z 2011 r. zwiększył się odsetek pracujących w innym charakterze, pracujących na własny rachunek, którzy zatrudniali pracowników oraz pracowników najemnych. Zmniejszył się natomiast udział pracujących na własny rachunek niezatrudniających pracowników.

Bezrobotni

Najmniejszą grupę wśród ogólnej liczby ludności w wieku 15 lat lub więcej w 2021 r. stanowiły osoby bezrobotne. W większym stopniu bezrobocie występowało wśród mieszkańców miast. Ponad połowę populacji bezrobotnych stanowili mężczyźni. W porównaniu z wynikami NSP 2011 liczba bezrobotnych zmniejszyła się. Spadek liczby bezrobotnych w relacji do 2011 r. był widoczny bez względu na płeć oraz miejsce zamieszkania. Dominującą grupą wśród bezrobotnych były osoby z dwóch grup wieku 25–34 lata oraz 35–44 lata, którzy łącznie stanowili ponad połowę zbiorowości bezrobotnych.

O skali bezrobocia świadczy stopa bezrobocia. Według danych NSP 2021 w województwie opolskim kształtowała się na poziomie 3,9% i w porównaniu z 2011 r. obniżyła się o 8,2 p. proc. W miastach stopa bezrobocia była wyższa niż na wsi. Wyższą stopę bezrobocia odnotowano wśród kobiet niż mężczyzn. W poszczególnych grupach wieku wartości stopy bezrobocia były zróżnicowane. Na brak pracy najbardziej narażone były osoby młode w wieku 15–24 lata. Stopa bezrobocia była zróżnicowana terytorialnie. Najniższą stopę bezrobocia odnotowano w powiecie oleskim, a następnie w opolskim i strzeleckim, natomiast najwyższą w powiatach: nyskim, głubczyckim i prudnickim. W porównaniu z 2011 r. we wszystkich powiatach zaobserwowano spadek stopy bezrobocia. W większości powiatów niższą stopę bezrobocia odnotowano w grupie mężczyzn niż kobiet. Jedynie w powiecie głubczyckim, nyskim i m. Opolu stopa bezrobocia wśród mężczyzn była wyższa niż w grupie kobiet. Najniższą stopę bezrobocia odnotowano w gminie miejsko-wiejskiej Dobrodzień, a najwyższą w gminie miejsko-wiejskiej Głuchołazy.

Bierni zawodowo

Według danych NSP 2021 bierni zawodowo byli drugą co do wielkości grupą osób w wieku 15 lat lub więcej o ustalonym statusie zawodowym na rynku pracy. W porównaniu z 2011 r. liczba osób biernych zawodowo zmniejszyła się bez względu na płeć, jak i miejsce zamieszkania. Kobiety częściej niż mężczyźni pozostawały w stanie bierności zawodowej. Rozpatrując miejsce zamieszkania odsetki biernych zawodowo w miastach i na wsi były zbliżone.

W okresie międzypisowym zmniejszył się udział osób biernych zawodowo w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat lub więcej o ustalonym statusie zawodowym. W przestrzeni terytorialnej województwa największy jego spadek odnotowano w powiatach: krapkowickim, opolskim i kędzierzyńsko-kozielskim. W 2021 r. najniższy udział omawianego odsetka wystąpił w m. Opolu, w powiecie opolskim i krapkowickim, a najwyższy w powiecie głubczyckim, nyskim i kędzierzyńsko-kozielskim. Równocześnie odnotowano w ponad połowie gmin niższy odsetek biernych zawodowo w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat lub więcej o ustalonym statusie zawodowym od przeciętnej wartości dla województwa.

Główną przyczyną braku aktywności zawodowej osób biernych zawodowo według danych NSP 2021 było korzystanie z emerytury, renty lub dochodów kapitałowych (akcji, obligacji lub z własności). Jako drugą w kolejności najczęściej wskazywaną przyczyną bierności był własny stan zdrowia niepozwalający na podjęcie pracy.

Executive summary

The results of the National Population and Housing Census 2021 (Census 2021) present a wide range of information about economic activity of the population in Opolskie Voivodship. It is worth emphasising that while comparing them with the results of Census 2011 in the cross-section of powiats and gminas as well as in the urban-rural system, administrative changes that have occurred since the previous census should be taken into account. These concern expansion of the borders of the city of Opole by following villages of gminas: Dąbrowa, Dobrzeń Wielki, Komprachcice and Prószków, as well as the change of the gmina Tułowice type from rural to urban-rural.

Economic activity of population

The level of the economic activity of the population according to the census from 2021 as well as comparison with the results from 2011 indicate an improvement in the situation on the labour market in Opolskie Voivodship. Out of positive changes a decrease in the level of unemployment, both in the number of unemployed persons as well as unemployment rate should be mentioned. Another positive change was also an increase in the number of employed persons and their percentage in the total number of the population aged 15 and over, as well as a decrease in the number and share of economically inactive persons.

The results of the Census 2021 have shown differences in the structure of economic activity between women and men. There was a higher percentage of employed men as well as men with unemployed status than in the case of women. There were fewer economically inactive among men than women. Population in Opolskie Voivodship in 2021 varied in the level of economic activity, depending on the place of residence. There was a higher percentage of employed persons among those living in rural areas than in urban ones. On the other hand, there was a lower percentage of unemployed and economically inactive persons in rural areas than in urban ones.

A measure characterising economic activity of the population and allowing the assessment of labour supply resources is activity rate. It describes the percentage share of persons aged 15 and over, who are economically active. In 2021 it was at the level of 58.6%, i.e. more by 5.2 percentage points than in 2011. In the powiat system its highest value was recorded in the city of Opole, while the lowest in the Głubczycki Powiat. Compared to 2011, there was an increase of economic activity in all powiats. Gminas with highest activity rate in 2021 were rural gminas: Skarbimierz, Łubniany and Dobrzeń Wielki, while the lowest one was recorded in rural gmina Branice, then in urban-rural gminas: Paczków and Głubczyce.

The results of Census 2021 showed that activity rate was higher among men than women. Taking the place of residence into account, rural residents were characterised with higher activity rate than urban ones. Considering the place age groups, a varied level of economic activity was recorded. The highest value of the indicator occurred in case of persons in the age group 35–44 years, while the lowest in the group of persons aged 65 and over. Economic activity of Opolskie Voivodship inhabitants expressed with the value of activity rate has shown that its highest level occurred among persons with the higher education, followed by secondary or post-secondary one.

Employed persons

Results of Census 2021 indicate that in the voivodship over a half of population aged 15 and over were employed persons. In the period of ten years their number increased. An increase was recorded both in case of men and women. The highest share among the employed was recorded for persons in the age group 35–44 years, while the lowest in the age group of 65 years and over as well as 15–24 years.

The measure determining the actual involvement of the population in the labour process is employment rate, which determines the share of employed persons of the given group in the total number of population aged 15 years and over. In 2021 it amounted to 56.3% (versus 47.0% in 2011), which means that over a half of the population in the given age performed professional work. The employment rate varied in the voivodship's territorial space. In the cross-section by powiats, it achieved the highest value in the city of Opole and the lowest in Głubczycki Powiat. In all powiats the employment rate had its higher values recorded among men than among women. In over a half of gminas the employment rate was higher than the average value in the voivodship. The highest occurred in rural gminas: Łubniany, Skarbimierz and Dobrzeń Wielki, while the lowest in rural gmina Branice as well as urban-rural gminas: Paczków and Głubczyce.

The higher value of the employment rate was recorded for men than for women and by the place of residence among rural residents than urban ones. Both in cities, as well as in rural areas higher employment rates were recorded for men than for women. The analysis of employed persons by the age groups shows that the highest employment rate concerned working persons in the age group 35–44 years. The value of this indicator varied in particular age groups of the employed, depending on sex and place of residence. The highest professional involvement among men was recorded for persons in the 25–34 years age group, and among women in 45–54 years age group. Considering the place of residence, the highest intensity of the employed was recorded among persons in the age group 35–44 years living in rural areas, while in cities for the group 25–34 years.

The most numerous group among the employed in 2021 were paid employees, then own-account workers not hiring employees, employers who hired employees and those working in other capacity. Compared to 2011, there was an increase in the number of persons working in other capacity, own-account workers who employed persons and paid employees. There was a decrease however, among own-account workers not employing persons.

Unemployed persons

The smallest group among the total number of population aged 15 and over in 2021 were unemployed persons. To a greater degree unemployment occurred among urban inhabitants. Over a half of unemployed population were men. Compared to Census 2011 the number of the unemployed decreased. The decrease in the number of unemployed persons in relation to 2011 was visible regardless of sex and place of residence. The dominant group among the unemployed were persons from the two age groups of 25–34 years and 35–44 years, who together constituted more than half of the unemployed population.

The scale of unemployment is indicated by the unemployment rate. According to the data from 2021 Census in Opolskie Voivodship it was 3.9% and compared to 2011 decreased by 8.2 percentage points. The unemployment rate was higher in the cities than in rural areas. The higher unemployment rate was recorded among women than men. In particular age groups values of unemployment rate varied. Young persons aged 15–24 were most endangered with unemployment. The unemployment rate varied territorially. The lowest unemployment rate was recorded in Oleski Powiat, followed by powiats: Opolski and Strzelecki, while the highest in powiats: Nyski, Głubczycki and Prudnicki. Compared to 2011, a decrease in the unemployment rate was recorded in all powiats. A lower unemployment rate among men than woman was recorded in most powiats. Only in Głubczycki, Nyski powiats and city of Opole the unemployment rate was lower among men than in the group of women. The lowest unemployment rate was recorded in urban-rural gmina Dobrodzień, while the highest in urban-rural gmina Głuchołazy.

Economically inactive persons

According to 2021 Census the economically inactive were the second largest group aged 15 and over with established employment status on the labour market. Compared to 2011, the number of economically inactive persons decreased regardless of sex or the place of residence. Women more often than men remained in the economic inactivity status. Taking the place of residence into account, percentages of economically inactive persons in urban and rural areas were similar.

During the intercensus period there was a decrease in the share of economically inactive persons in the total number of population aged 15 and over with established employment status. In the territorial space of the voivodship, its largest decrease was recorded in powiats: Krapkowicki, Opolski and Kędzierzyńsko-Kozielski. In 2021, the lowest share of the discussed percentage occurred in the city of Opole, in Opolski and Krapkowicki Powiat, while the highest in powiats: Głubczycki, Nyski and Kędzierzyńsko-Kozielski. At the same time more than half of gminas recorded a lower percentage of the economically inactive in the total number of population aged 15 and over with the established employment status.

The main reason for economic inactivity for economically inactive persons, according to 2021 Census, was retirement, pension or capital income (stocks, obligations or ownership). The second most frequently indicated reason for economic inactivity was one's own health condition that did not allow working.

Rozdział 1

Chapter 1

Aktywność ekonomiczna ludności

Economic activity of the population

1.1. Charakterystyka aktywności ekonomicznej ludności

1.1. Economic activity of the population

Badaniem aktywności ekonomicznej w Narodowym Spisie Powszechnym Ludności i Mieszkań 2021 objęte zostały osoby w wieku 15 lat lub więcej. Liczba tych osób w województwie opolskim wyniosła 820,4 tys., z tego 392,8 tys. mężczyzn i 427,6 tys. kobiet. W porównaniu z wynikami NSP 2011 liczba osób w wieku 15 lat lub więcej zmniejszyła się o 57,6 tys., tj. o 6,6% (w kraju – o 1,8%). Zmalała w tym czasie zarówno liczba mężczyzn, jak i kobiet w analizowanej grupie wieku, tj. odpowiednio: o 27,6 tys. (o 6,6%) i o 30,0 tys. (o 6,6%).

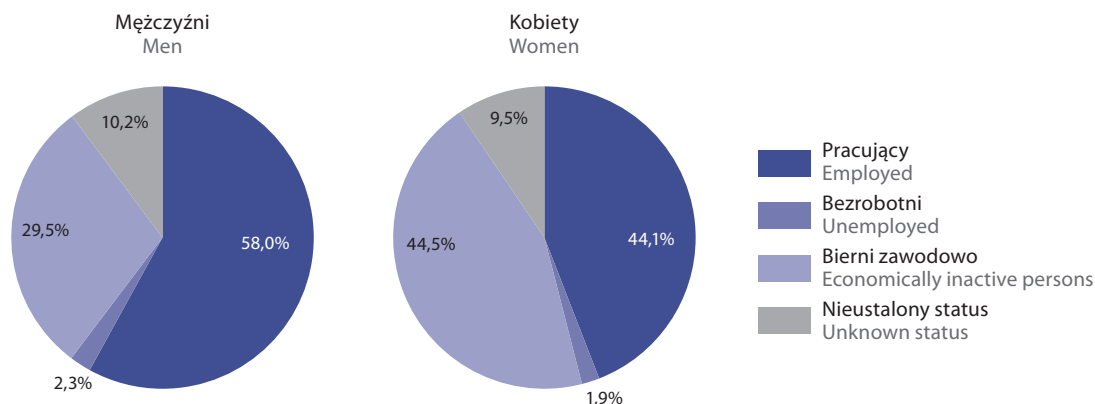
Sytuacja ekonomiczna osób w wieku 15 lat lub więcej została określona według trzech kategorii: pracujących, bezrobotnych oraz biernych zawodowo. Wyniki NSP 2021 pokazały, że w województwie ponad połowę (50,7%, w kraju – 53,5%) populacji w wieku 15 lat lub więcej stanowiły osoby pracujące. Ich udział w porównaniu z 2011 r. wzrósł o 8,6 p. proc. (w kraju – o 7,4 p. proc.). Jednocześnie nastąpił spadek odsetka bezrobotnych o 3,7 p. proc. oraz biernych zawodowo o 4,4 p. proc. (w kraju odpowiednio: o 4,0 p. proc. i o 4,2 p. proc.). Aktywność ekonomiczna w ramach powyższych kategorii w województwie nie została ustalona w spisie 2021 r. dla 9,8% osób w wieku 15 lat lub więcej oraz 10,3% w 2011 r.

Tablica 1. Ludność aktywna ekonomicznie
Table 1. Economic activity of the population

Wyszczególnienie Specification	2011		2021	
	w tys. in thousands	w % in %	w tys. in thousands	w % in %
Ogółem Total	878,0	100,0	820,4	100,0
Pracujący Employed	370,0	42,1	416,4	50,7
Bezrobotni Unemployed	50,7	5,8	16,8	2,1
Bierni zawodowo Economically inactive persons	367,3	41,8	306,5	37,4
Nieustalony status Unknown status employees	89,9	10,3	80,8	9,8

Wyniki NSP 2021 wykazały zróżnicowanie struktury aktywności ekonomicznej pomiędzy kobietami a mężczyznami. Większy był odsetek pracujących mężczyzn (o 13,9 p. proc.) oraz mężczyzn mających status osób bezrobotnych (o 0,4 p. proc.) niż miało to miejsce w przypadku kobiet. Biernych zawodowo było mniej wśród mężczyzn niż kobiet (o 15,0 p. proc.), a odsetek osób o nieustalonym statusie aktywności był niższy w populacji kobiet (o 0,7 p. proc.).

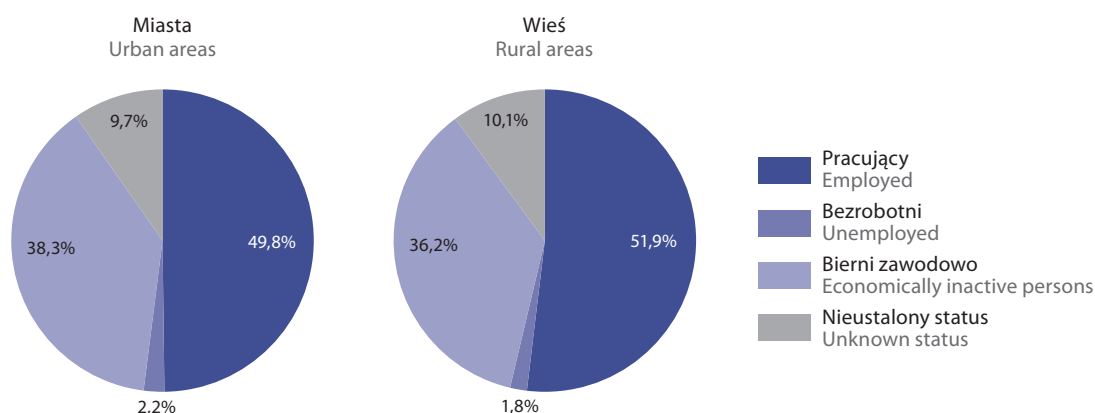
Wykres 1. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat lub więcej według płci w 2021 r.
Chart 1. Economic activity of the population aged 15 years or over by sex in 2021

W porównaniu z 2011 r. wzrósł udział zarówno pracujących mężczyzn, jak i kobiet, tj. odpowiednio: o 8,4 p. proc. i o 8,8 p. proc. Odnotowano spadek odsetka bezrobotnych mężczyzn o 4,1 p. proc. oraz kobiet o 3,3 p. proc. Udział biernych zawodowo w strukturze aktywności ekonomicznej ludności według płci był niższy w 2021 r. niż w 2011 r. i wynosił 29,5% wobec 33,9% wśród mężczyzn, a 44,5% wobec 49,1% wśród kobiet. W 2021 r. do żadnej z kategorii aktywności ekonomicznej nie zakwalifikowano 10,2% badanych mężczyzn oraz 9,5% kobiet, a w spisie 2011 r. odpowiednio: 10,1% i 10,4%.

Ludność w województwie opolskim w 2021 r. różniła się poziomem aktywności ekonomicznej w zależności od miejsca zamieszkania. Wyższy był odsetek osób pracujących wśród mieszkających na wsi niż w miastach (o 2,1 p. proc.). Niższy na wsi niż w miastach był natomiast odsetek bezrobotnych oraz biernych zawodowo, tj. odpowiednio: o 0,4 p. proc. i o 2,1 p. proc. Analizowane dane pokazały, że trudniej było ustalić status aktywności osób zamieszkujących na wsi niż w miastach. Udział osób, dla których nie ustalono statusu zatrudnienia na wsi wynosił 10,1%, a w miastach 9,7%.

Wykres 2. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat lub więcej według miejsca zamieszkania w 2021 r.
Chart 2. Economic activity of the population aged 15 years or over by place of residence in 2021

W okresie dziesięciu lat nastąpił wzrost odsetka pracujących zarówno w miastach, jak i na wsi, tj. odpowiednio: o 8,0 p. proc. i o 9,4 p. proc. Odnotowano natomiast spadek udziału bezrobotnych (o 4,1 p. proc. i o 3,4 p. proc.) oraz osób biernych zawodowo (o 4,7 p. proc. i o 4,4 p. proc.). Odsetek osób nie zaklasyfikowanych do żadnej z powyższych kategorii wśród mieszkańców miast był wyższy (o 0,8 p. proc.) w 2021 r. niż w 2011 r., a wśród mieszkańców wsi niższy (o 1,6 p. proc.).

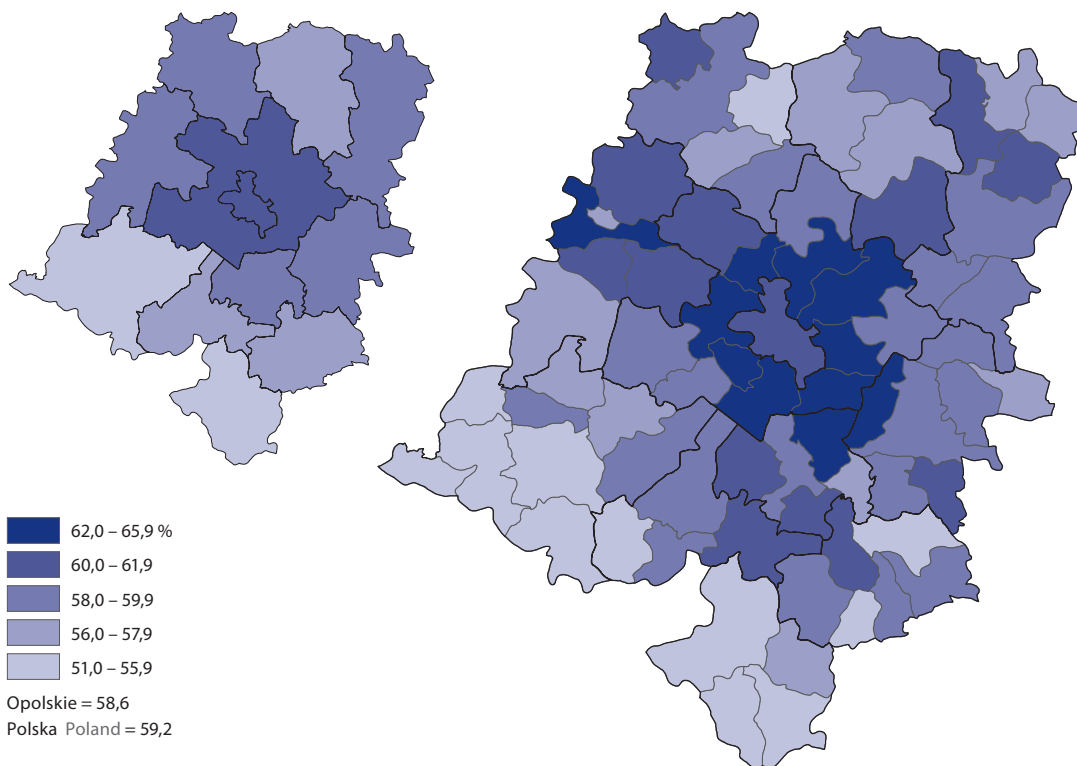
Miernikiem charakteryzującym aktywność ekonomiczną ludności i pozwalającym ocenić zasoby podażowe pracy jest współczynnik aktywności zawodowej. Opisuje on procentowy udział osób w wieku 15 lat lub więcej, które są aktywne zawodowo, czyli sklasyfikowane jako pracujący lub bezrobotni. Udział osób aktywnych zawodowo w stosunku do ogólnej liczby ludności w wieku 15 lat lub więcej z ustalonym statusem aktywności ekonomicznej wzrósł z 53,4% w 2011 r. do 58,6% w 2021 r. (w kraju z 55,1% do 59,2%). Oznacza to, że ponad połowa populacji w wieku 15 lat lub więcej w województwie miała status osoby pracującej bądź aktywnie poszukującej pracy. Wskaźnik zatrudnienia wzrósł z 47,0% w 2011 r. do 56,3% w 2021 r. (w kraju z 48,5% do 56,8%), a stopa bezrobocia w analogicznym okresie spadła z 12,1% do 3,9% (w kraju z 12,0% do 4,1%).

W układzie powiatów wartość współczynnika aktywności zawodowej przekraczającą średnią wojewódzką odnotowano w m. Opolu (61,9%) oraz w powiatach: opolskim (61,4%), krapkowickim (59,2%), namysłowskim (59,1%), brzeskim (59,0%), strzeleckim (58,9%) i oleskim (58,8%). Najniższy współczynnik wystąpił w powiecie głubczyckim (53,8%).

W okresie międzypisowym we wszystkich powiatach zaobserwowano wzrost współczynnika aktywności zawodowej, w tym największy w powiecie krapkowickim (o 7,5 p. proc.). Najmniejszy wzrost miał miejsce w powiecie głubczyckim i oleskim (po 3,4 p. proc.).

Mapa 1. Współczynnik aktywności zawodowej w 2021 r.

Map 1. Activity rate in 2021

Do gmin z najwyższym współczynnikiem aktywności zawodowej w 2021 r. należały gminy wiejskie: Skarbimierz (65,9%), Łubniany (64,9%) i Dobrzeń Wielki (64,8%). Najniższy współczynnik odnotowano w gminie wiejskiej Branice (51,0%), a następnie w gminach miejsko-wiejskich: Paczków (52,2%) i Głubczyce (53,4%).

1.2. Aktywność ekonomiczna ludności według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku

1.2. Economic activity of the population by place of residence, sex and age groups

Wyniki NSP 2021 wykazały, że współczynnik aktywności zawodowej był wyższy wśród mężczyzn i wynosił 67,1%, natomiast w populacji kobiet kształtował się na poziomie 50,8% (w kraju odpowiednio: 66,5% i 52,6%). Biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania wyższą aktywnością zawodową cechowali się mieszkańcy wsi niż miast (59,7% wobec 57,6%, w kraju – 59,9% wobec 58,8%).

Z analizy poziomu współczynnika aktywności zawodowej według płci i jednocześnie miejsca zamieszkania wynika, że wyższy jego poziom zarówno wśród mężczyzn, jak i kobiet odnotowano na wsi. Omawiany współczynnik dla mężczyzn na terenach wiejskich wynosił 68,5% wobec 65,8% w miastach. Dla kobiet współczynnik aktywności zawodowej kształtował się na poziomie 51,3% na wsi, a w miastach wynosił 50,4%. Można zauważyć, że analizowany miernik był wyższy zarówno na wsi, jak i w miastach wśród mężczyzn.

Współczynnik aktywności zawodowej w 2021 r. w porównaniu z wynikami spisu w 2011 r. wzrósł zarówno w populacji mężczyzn, jak i kobiet niezależnie od miejsca zamieszkania. Wśród mężczyzn zwiększył się o 5,0 p. proc. w miastach oraz o 4,7 p. proc. na wsi, dla kobiet analogicznie o 4,8 p. proc. i o 6,6 p. proc.

Tablica 2. Współczynnik aktywności zawodowej według grup wieku, płci i miejsca zamieszkania
Table 2. Activity rate by age groups, sex and place of residence

Wyszczególnienie Specification		Ogółem Total	Grupy wieku Age groups					
			15–24 lata	25–34	35–44	45–54	55–64	65 lat lub więcej or over
			w %			in %		
Ogółem Total	2011	53,4	37,8	81,2	83,7	78,0	38,1	3,9
	2021	58,6	41,8	87,7	89,1	87,5	60,1	7,7
mężczyźni men	2011	62,3	43,1	88,0	88,7	82,4	52,3	6,2
	2021	67,1	46,4	92,9	92,5	89,6	74,7	11,9
kobiety women	2011	45,2	32,1	74,0	78,6	73,6	25,4	2,4
	2021	50,8	37,0	82,3	85,5	85,5	46,7	5,0
Miasta Urban areas	2011	52,8	35,3	81,2	83,6	77,8	37,6	3,6
	2021	57,6	39,1	88,4	89,5	87,7	60,7	9,0
mężczyźni men	2011	60,8	39,5	86,4	87,4	81,1	51,8	6,2
	2021	65,8	42,0	92,5	92,4	89,2	75,2	13,7
kobiety women	2011	45,6	30,9	75,7	79,8	74,8	25,6	2,1
	2021	50,4	36,1	84,2	86,5	86,3	48,6	6,0
Wieś Rural areas	2011	54,1	40,2	81,1	83,8	78,2	39,0	4,1
	2021	59,7	44,5	87,0	88,6	87,3	59,4	5,9
mężczyźni men	2011	63,8	46,7	89,9	90,1	83,7	53,0	6,2
	2021	68,5	50,6	93,4	92,7	90,0	74,3	9,5
kobiety women	2011	44,7	33,4	71,9	77,2	72,1	25,0	2,8
	2021	51,3	38,0	80,1	84,4	84,6	44,3	3,4

Ważną cechą z punktu widzenia sytuacji osób na rynku pracy jest wiek. Uwzględniając grupy wieku odnotowano zróżnicowany stopień aktywności zawodowej. Największa wartość współczynnika aktywności zawodowej wystąpiła w przypadku osób w grupie wieku 35–44 lata (89,1%, w kraju – 89,2%). Najniższy współczynnik aktywności zawodowej odnotowano w grupie osób w wieku 65 lat lub więcej (7,7% wobec 9,1% w kraju). Mężczyźni najwyższą aktywność zawodową osiągnęli w grupie wieku 25–34 lata (92,9%), natomiast kobiety w grupie wieku 35–44 lata oraz 45–54 lata (po 85,5%). Z analizy poszczególnych grup wieku wynika, że wśród mężczyzn aktywność zawodowa była wyższa niż wśród kobiet w każdej grupie wieku. Największa różnica wystąpiła w grupie wieku 55–64 lata (o 28,0 p. proc.), na co wpływ ma wcześniejsze osiągnięcie wieku emerytalnego wśród kobiet, a najmniejsza w grupie 45–54 lata (o 4,1 p. proc.).

Rozpatrując współczynnik aktywności zawodowej według miejsca zamieszkania można zauważyć, że zarówno wśród ludności miejskiej, jak i wiejskiej najwyższą aktywnością zawodową charakteryzowały się osoby w grupie wieku 35–44 lata (odpowiednio: 89,5% i 88,6%). W większości grup wieku wyższa aktywność zawodowa ludności była w miastach niż na wsi. Wyjątek stanowiły osoby w najmłodszej grupie wieku (15–24 lata), których aktywność zawodowa wśród mieszkańców wsi była wyższa niż wśród mieszkańców miast (o 5,4 p. proc.).

W okresie dziesięciu lat współczynnik aktywności zawodowej wzrósł we wszystkich analizowanych grupach wieku, najwięcej, tj. o 22,0 p. proc. w grupie 55–64 lata. Dla obu płci również odnotowano wzrost omawianego miernika we wszystkich grupach wieku. Aktywność zawodowa kobiet w większości grup wieku wzrosła w tym okresie bardziej niż w przypadku mężczyzn. Jedynie większy wzrost współczynnika aktywności zawodowej dla mężczyzn niż kobiet wystąpił w grupie wieku 55–64 lata oraz 65 lat lub więcej. Największy wzrost wartości analizowanego współczynnika w okresie dziesięciu lat wystąpił wśród mężczyzn w grupie wieku 55–64 lata, tj. o 22,4 p. proc., a w dalszej kolejności dla kobiet w tej samej grupie – o 21,3 p. proc. Współczynnik aktywności zawodowej w 2021 r. względem 2011 r. wzrósł we wszystkich grupach wieku bez względu na miejsce zamieszkania. W większości grup wieku większy wzrost tego współczynnika wystąpił wśród mieszkańców miast. Jedynie w grupie wieku 15–24 lata większy wzrost odnotowano wśród mieszkańców wsi (o 4,3 p. proc.) niż miast (o 3,8 p. proc.). Największy wzrost wartości omawianego współczynnika wystąpił w grupie wieku 55–64 lata dla mieszkańców miast (o 23,1 p. proc.), a następnie w tej samej grupie wieku wśród mieszkańców wsi (o 20,4 p. proc.).

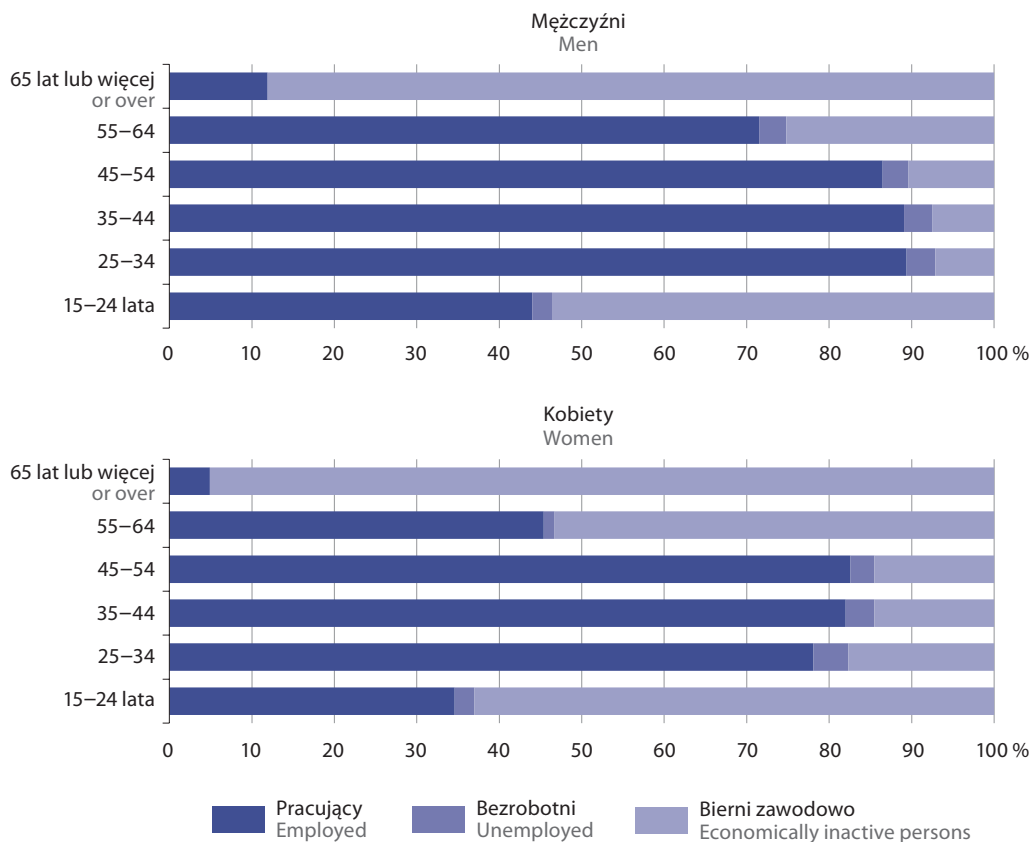
W 2021 r. współczynnik aktywności zawodowej dla osób w wieku przedprodukcyjnym wynosił 13,0%. W wieku produkcyjnym mobilnym i niemobilnym kształtował się na zbliżonym poziomie, tj. odpowiednio: 81,6% i 81,5%. Najniższy był wśród osób w wieku poprodukcyjnym i wynosił 10,5%. Kobiety charakteryzował niższy współczynnik aktywności zawodowej niż mężczyźni we wszystkich ekonomicznych grupach wieku zarówno w 2011 r., jak i 2021 r.

Dysproporcja pomiędzy mężczyznami a kobietami w poziomie aktywności zawodowej wzrosła w wieku przedprodukcyjnym (o 5,8 p. proc.) i poprodukcyjnym (o 0,6 p. proc.). Zmniejszyła się natomiast w wieku produkcyjnym (o 4,2 p. proc.). Nadal utrzymywała się choć na nieco niższym poziomie, duża różnica aktywności zawodowej kobiet i mężczyzn w wieku mobilnym. W okresie dziesięciu lat we wszystkich ekonomicznych grupach wieku dla ogółem ludności oraz obu płci nastąpił wzrost aktywności zawodowej. Największy odnotowano w wieku produkcyjnym niemobilnym, tj. dla ludności ogółem – o 16,6 p. proc., dla mężczyzn – o 13,9 p. proc. i dla kobiet – o 19,7 p. proc. Najmniejszy wystąpił w wieku poprodukcyjnym: dla ogółem – o 5,3 p. proc., dla mężczyzn – o 5,7 p. proc., a dla kobiet – o 5,1 p. proc. Należy zauważyć, że znaczący wzrost poziomu aktywności zawodowej w ciągu dekady nastąpił wśród osób w wieku przedprodukcyjnym. Oznacza to, że więcej młodych osób przed osiągnięciem wieku produkcyjnego była już aktywna zawodowo. Dla ogółem wzrost ten wynosił 10,2 p. proc., dla mężczyzn – 13,1 p. proc., a dla kobiet – 7,3 p. proc.

W większości ekonomicznych grup wieku w 2021 r. wyższy współczynnik aktywności zawodowej wystąpił w miastach niż na wsi. Największa różnica (o 3,7 p. proc.) wystąpiła w przypadku osób w wieku poprodukcyjnym. Jedynie wśród osób w wieku przedprodukcyjnym wyższy (o 3,7 p. proc.) współczynnik aktywności zawodowej odnotowano na obszarach wiejskich niż w miastach. W okresie dziesięciu lat nastąpił wzrost współczynnika aktywności zawodowej, zarówno w miastach, jak i na wsi we wszystkich ekonomicznych grupach wieku. W miastach wzrosty wartości współczynnika były większe niż na wsi z wyjątkiem grupy osób w wieku przedprodukcyjnym. Największy wzrost wystąpił w miastach w grupie osób w wieku produkcyjnym niemobilnym, tj. o 18,0 p. proc.

Z analizy struktury aktywności ekonomicznej według grup wieku można stwierdzić, że w większości z nich największy udział (wśród wszystkich osób z określonym statusem aktywności ekonomicznej) miały osoby pracujące. Najwyższy ich odsetek odnotowano w grupie wieku 35–44 lata (85,6%). W dwóch grupach wieku, tj. 15–24 lata oraz 65 lat lub więcej największy odsetek dotyczył osób biernych zawodowo. Wśród osób w najmłodszej grupie wieku wynosił 58,2%, natomiast w grupie wieku 65 lat lub więcej osoby bierne zawodowo stanowiły większość, tj. 92,3%. Udział osób bezrobotnych we wszystkich grupach wieku nie przekroczył 3,9%. Najwyższy był w grupie wieku 25–34 lata, a w kolejnych grupach zmniejszał się.

Wykres 3. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat lub więcej według płci i grup wieku w 2021 r.
Chart 3. Economic activity of the population aged 15 years or over by sex and age groups in 2021

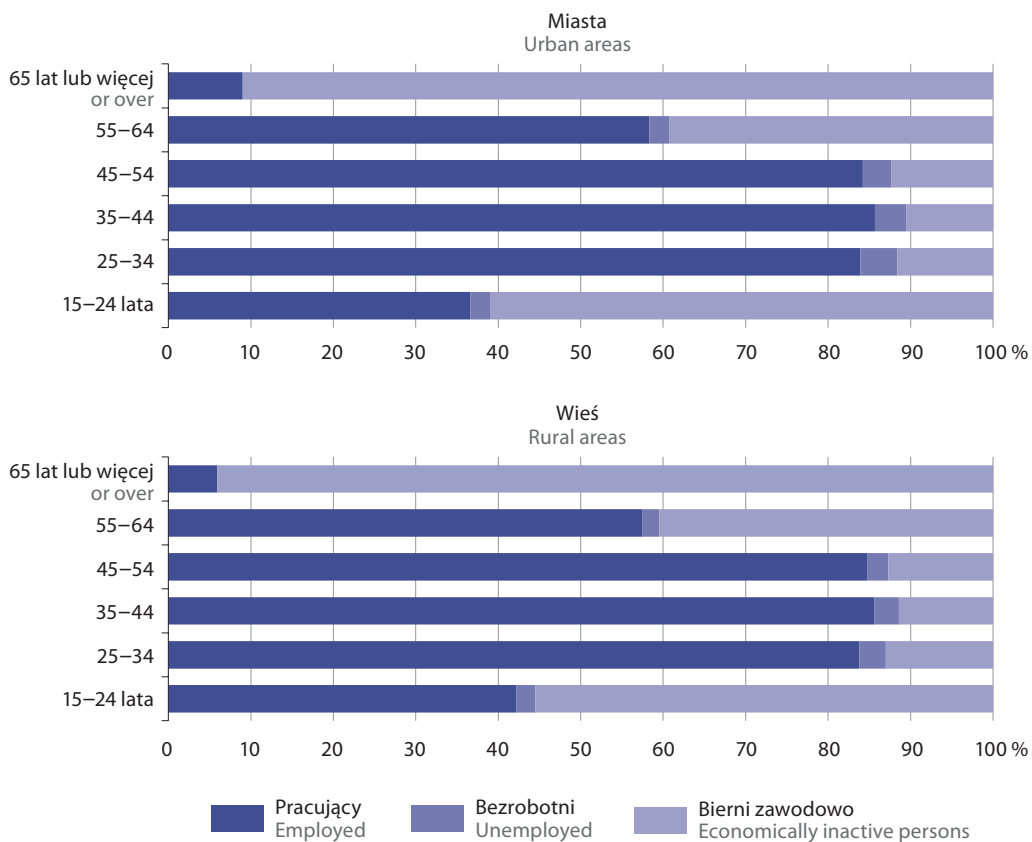

U w a g a. Nie uwzględniono osób o nieustalonym statusie na rynku pracy.
N o t e. Persons whose status on labour market is unknown were not included.

Odsetek pracujących mężczyzn był wyższy niż kobiet we wszystkich grupach wieku. Największa różnica wystąpiła w grupie wieku 55–64 lata i wynosiła 26,1 p. proc. Spośród wszystkich osób z określonym statusem aktywności ekonomicznej największy odsetek pracujących mężczyzn był w grupie wieku 25–34 lata (89,4%), a kobiet w grupie 45–54 lata (82,6%). Udział osób bezrobotnych we wszystkich grupach wieku zarówno wśród mężczyzn, jak i kobiet nie przekroczył 4,2%. Odsetek biernych zawodowo w każdym przedziale wieku był wyższy wśród kobiet niż mężczyzn. Największy udział biernych zawodowo kobiet i mężczyzn odnotowano wśród osób w wieku 65 lat lub więcej, tj. odpowiednio: 95,1% i 88,1%.

Wykres 4. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat lub więcej według miejsca zamieszkania i grup wieku w 2021 r.

Chart 4. Economic activity of the population aged 15 years or over by place of residence and age groups in 2021

U w a g a. Nie uwzględniono osób o nieustalonym statusie na rynku pracy.
N o t e. Persons whose status on labour market is unknown were not included.

Na podstawie struktury aktywności ekonomicznej ludności według miejsca zamieszkania i wieku w 2021 r. można zauważyć, że odsetek pracujących był nieco wyższy w miastach niż na wsi w czterech z sześciu analizowanych grup wieku. Największa różnica na poziomie 3,1 p. proc. wystąpiła w grupie wieku 65 lat lub więcej. Odmienna sytuacja natomiast miała miejsce w przypadku grup wieku 15–24 i 45–54 lata, w których odsetek osób pracujących w miastach był niższy niż na wsi, tj. odpowiednio: o 5,6 p. proc. i o 0,6 p. proc. Na obszarach wiejskich, z wyłączeniem grupy 15–24 lata, wystąpił nieznacznie wyższy odsetek biernych zawodowo niż w miastach, a był on największy (o 3,1 p. proc.) wśród osób w wieku 65 lat lub więcej.

1.3. Aktywność ekonomiczna ludności według miejsca zamieszkania, płci i poziomu wykształcenia

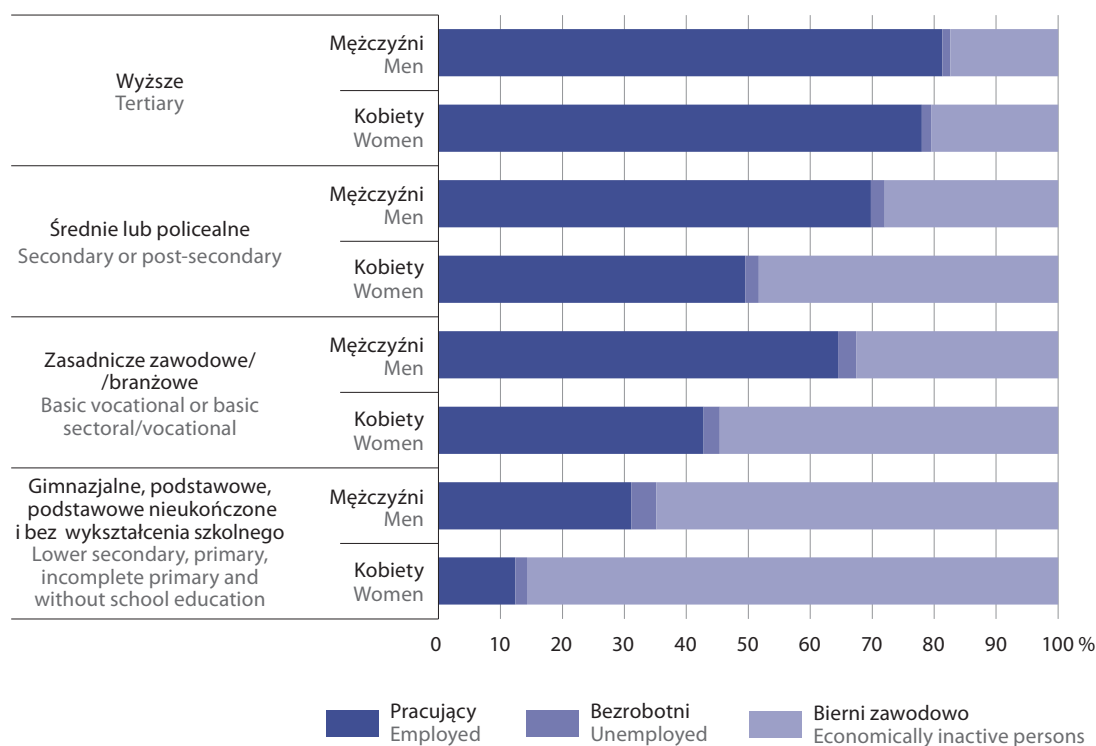
1.3. Economic activity of the population by place of residence, sex and level of education

Ważnym czynnikiem określającym status na rynku pracy jest poziom wykształcenia. Analiza struktury aktywności ekonomicznej pod tym względem wykazała, że wraz z wyższym poziomem wykształcenia zarówno dla ludności ogółem, jak i obu płci wzrastał udział osób pracujących, a obniżał się odsetek biernych zawodowo.

W większości kategorii aktywności ekonomicznej pod względem poziomu wykształcenia największy udział (wśród wszystkich osób z określonym statusem) miały osoby pracujące. Jedynie wśród osób z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym ich odsetek był najniższy. Najwyższy udział pracujących odnotowano wśród osób z wykształceniem wyższym (79,2%). Osoby bezrobotne na każdym poziomie wykształcenia stanowiły co najwyżej 2,8% wśród wszystkich osób z określonym statusem aktywności ekonomicznej.

Wykres 5. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat lub więcej według poziomu wykształcenia i płci w 2021 r.

Chart 5. Economic activity of the population aged 15 years or over by level of education and sex in 2021

U w a g a. Nie uwzględniono osób o nieustalonym statusie na rynku pracy oraz o nieustalonym poziomie wykształcenia.
N o t e. Persons whose status on labour market is unknown or whose education level is unknown were not included.

Odsetek pracujących mężczyzn był wyższy niż kobiet na każdym poziomie wykształcenia. Największa różnica wystąpiła wśród osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym i wynosiła 21,7 p. proc. Spośród wszystkich osób z określonym statusem aktywności ekonomicznej największy odsetek pracujących mężczyzn i kobiet odnotowano dla osób z wykształceniem wyższym, tj. odpowiednio: 81,3% i 78,0%. Udział osób bezrobotnych niezależnie od poziomu wykształcenia zarówno w grupie mężczyzn i kobiet nie przekroczył 4,1%. Odsetek biernych zawodowo był wyższy wśród kobiet niż mężczyzn na każdym poziomie wykształcenia. Największy udział biernych zawodowo dla obu płci odnotowano wśród osób z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym, tj. dla kobiet – 85,7%, a dla mężczyzn – 64,8%.

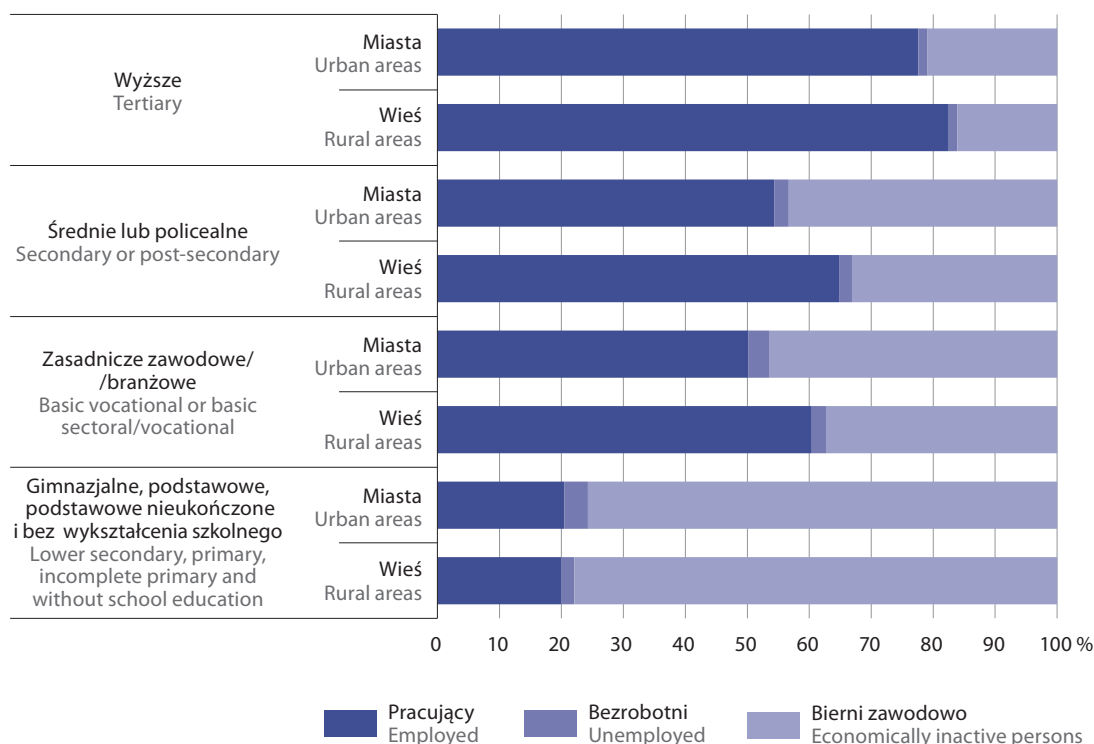
Aktywność mieszkańców województwa opolskiego wyrażona wartością współczynnika aktywności zawodowej wykazała, że najwyższy jego poziom wystąpił wśród osób z wykształceniem wyższym (80,7%), a następnie średnim lub policealnym (61,0%). W porównaniu z 2011 r. odnotowano wzrost poziomu współczynnika aktywności zawodowej prawie na wszystkich poziomach wykształcenia. Największy (o 5,0 p. proc.) wystąpił dla osób z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym. Jedynie w przypadku osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym wartość omawianego współczynnika zmniejszyła się w relacji do 2011 r. (o 5,6 p. proc.). W 2021 r. podobnie sytuacja kształtowała się dla obu płci. Najwyższe wartości współczynnika aktywności zawodowej zarówno wśród mężczyzn, jak i kobiet odnotowano dla osób z wykształceniem wyższym (odpowiednio: 82,6% i 79,5%), a w następnej kolejności ze średnim lub policealnym (72,0% i 51,7%). Wyższą aktywnością zawodową według poszczególnych poziomów wykształcenia charakteryzowali się mężczyźni i największą różnicę we współczynniku aktywności zawodowej odnotowano w wykształceniu zasadniczym zawodowym/branżowym, która wynosiła 22,0 p. proc.

W porównaniu z 2011 r. zmniejszyła się wartość współczynnika aktywności zawodowej wśród mężczyzn i kobiet tylko z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym (odpowiednio: o 4,1 p. proc. i o 6,9 p. proc.) oraz dla kobiet z wykształceniem średnim lub policealnym (o 0,7 p. proc.). Na pozostałych poziomach wykształcenia odnotowano wzrost aktywności zawodowej w stosunku do 2011 r. W przypadku mężczyzn największy wystąpił dla osób z najniższym poziomem wykształcenia (o 8,4 p. proc.), a wśród kobiet z wykształceniem wyższym (o 3,9 p. proc.).

Wyniki NSP 2021 pokazały, że im wyższy poziom wykształcenia, tym wyższy odsetek pracujących i niższy odsetek biernych zawodowo zarówno na wsi, jak i w miastach. Różnice w statusie aktywności ekonomicznej między zamieszkującymi w miastach, a na wsi widoczne są dla każdego z poziomów wykształcenia. Odsetek pracujących na wsi był wyższy niż w miastach prawie na wszystkich poziomach wykształcenia. Największa różnica wystąpiła wśród osób z wykształceniem średnim lub policealnym i wynosiła 10,4 p. proc. Jedynie dla osób z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym odsetek pracujących w miastach był o 0,5 p. proc. wyższy niż na wsi. Spośród wszystkich osób z określonym statusem aktywności ekonomicznej największy odsetek pracujących zarówno mieszkańców miast, jak i wsi odnotowano w przypadku osób z wykształceniem wyższym, tj. odpowiednio: 77,6% i 82,5%. W miastach odnotowano wyższy udział osób bezrobotnych niż na wsi dla każdego poziomu wykształcenia. Największa różnica wystąpiła wśród osób bezrobotnych z najniższym wykształceniem (o 1,7 p. proc.). Odsetek osób bezrobotnych niezależnie od miejsca zamieszkania i poziomu wykształcenia nie przekroczył 3,8%. Na każdym poziomie wykształcenia, z wyjątkiem gimnazjalnego lub niższego, udział biernych zawodowo był wyższy w miastach niż na wsi. Największy odsetek biernych zawodowo zarówno w miastach, jak i na wsi odnotowano wśród osób z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym, tj. odpowiednio: 75,7% i 77,9%.

Wykres 6. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat lub więcej według poziomu wykształcenia i miejsca zamieszkania w 2021 r.

Chart 6. Economic activity of the population aged 15 years or over by level of education and place of residence in 2021

U w a g a. Nie uwzględniono osób o nieustalonym statusie na rynku pracy oraz o nieustalonym poziomie wykształcenia.
N o t e. Persons whose status on labour market is unknown or whose education level is unknown were not included.

Wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia, wyższy był poziom aktywności zawodowej mieszkańców miast i wsi. Najwyższe wartości współczynnika aktywności zawodowej zarówno wśród mieszkańców miast i wsi odnotowano dla osób z wykształceniem wyższym (odpowiednio: 79,1% i 83,9%), a następnie ze średnim lub policealnym (56,7% i 66,9%). Rozpatrując poszczególne poziomy wykształcenia z uwzględnieniem miejsca zamieszkania wynika, że na wsi była wyższa aktywność zawodowa mieszkańców niż w miastach. Największą różnicę (o 10,2 p. proc.) współczynnika aktywności zawodowej odnotowano w grupach osób z wykształceniem średnim lub policealnym. Tylko wśród wykształconych na poziomie gimnazjalnym lub niższym współczynnik aktywności zawodowej w miastach był wyższy (o 2,3 p. proc.) niż na wsi.

W okresie dziesięciu lat zmniejszyła się wartość współczynnika aktywności zawodowej wśród mieszkańców miast i wsi z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym (po 5,6 p. proc.) oraz dla mieszkańców wsi z wykształceniem średnim lub policealnym (o 0,3 p. proc.). Na pozostałych poziomach wykształcenia odnotowano wzrost poziomu aktywności ekonomicznej w relacji do 2011 r. Zarówno w przypadku mieszkańców miast, jak i wsi największy wzrost wystąpił w grupie osób z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym (odpowiednio: o 6,4 p. proc. i o 3,8 p. proc.).

1.4. Aktywność ekonomiczna ludności według grup wieku i poziomu wykształcenia

1.4. Economic activity of the population by age groups and level of education

Na podstawie danych z NSP 2021 można stwierdzić, że dla wszystkich grup wieku od 25 roku życia poziom aktywności zawodowej powiązany był z poziomem wykształcenia. Im wyższy poziom wykształcenia tym wyższy poziom aktywności zawodowej ludności.

Tablica 3. Współczynnik aktywności zawodowej według grup wieku i poziomu wykształcenia w 2021 r.
Table 3. Activity rate by age groups and level of education in 2021

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Grupy wieku Age groups					
		15–24 lata	25–34	35–44	45–54	55–64	65 lat lub więcej or over
		w %		in %			
Ogółem Total	58,6	41,8	87,7	89,1	87,5	60,1	7,7
poziom wykształcenia: level of education:							
Wyższe Tertiary	80,7	65,0	93,1	94,6	94,7	74,1	19,5
Średnie lub policealne Secondary or post-secondary	61,0	51,3	86,7	88,2	88,0	59,8	9,3
Zasadnicze zawodowe/ branżowe Basic vocational or basic sectoral/ /vocational	58,8	84,5	85,0	86,5	86,2	59,6	6,6
Gimnazjalne, podstawowe, podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego Lower secondary, primary, incomplete primary and without school education	23,1	19,6	67,6	66,6	68,5	42,4	2,1

W grupie wieku 15–24 lata najwyższą aktywność zawodową miały osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym, a najniższą, tak jak w pozostałych grupach wieku, osoby z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym. Najwyższa wartość współczynnika aktywności zawodowej wystąpiła wśród osób z wykształceniem wyższym w grupach wieku 45–54 lata (94,7%) oraz 35–44 lata (94,6%), a najniższa dla osób w wieku 65 lat lub więcej z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym (2,1%). Ponadto w grupie wieku 15–24 lata wartość współczynnika aktywności zawodowej była niższa niż w pozostałych grupach wieku z przedziału 25–64 lata. Przyczyną tego było kontynuowanie nauki przez część osób w najmłodszej grupie wieku.

Rozdział 2

Chapter 2

Pracujący

Employed persons

2.1. Pracujący według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku

2.1. Employed persons by place of residence, sex and age groups

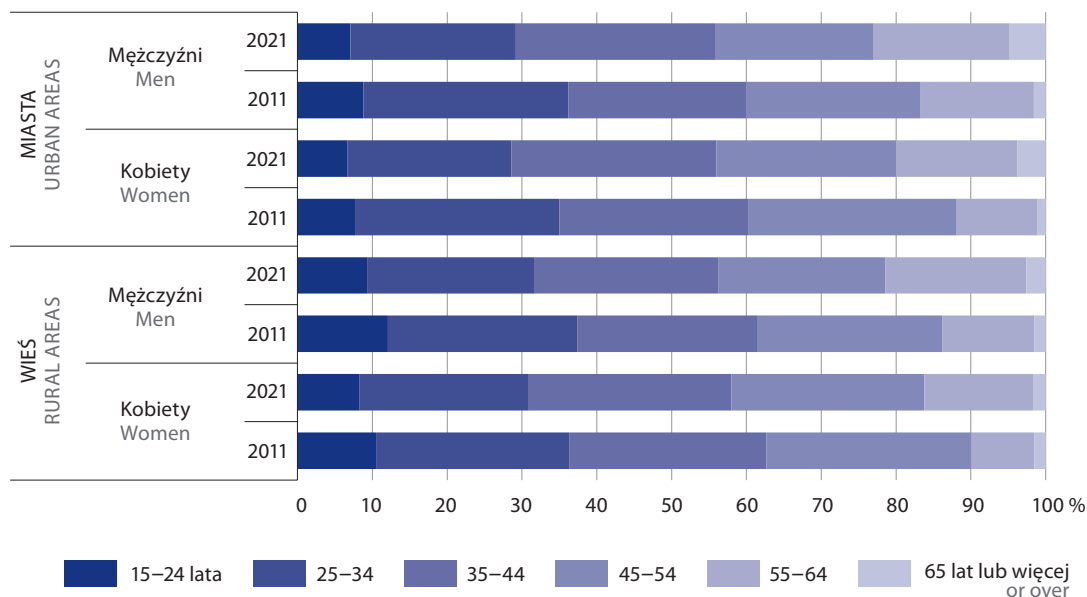
W 2021 r., według wyników spisu, pracujący mieszkańcy województwa opolskiego liczyli 416,4 tys. osób (227,7 tys. mężczyzn i 188,6 tys. kobiet). Ponad połowę (52,6%) liczby pracujących województwa stanowili mieszkańcy miast (218,9 tys.).

W okresie między spisem zrealizowanym w 2021 r. a 2011 r., liczebność pracujących zwiększyła się o 46,3 tys. osób, tj. o 12,5% (w kraju – o 14,0%). Liczba pracujących mężczyzn wzrosła o 19,1 tys., tj. o 9,1%, a kobiet o 27,2 tys., tj. o 16,9% (w kraju odpowiednio: o 10,8% i o 18,0%). Uwzględniając natomiast miejsce zamieszkania, w miastach przybyło 25,3 tys. pracujących, tj. 13,1%, a na wsi 21,0 tys., tj. 11,9% (w kraju odpowiednio: 12,6% i 16,3%).

W 2021 r. w porównaniu z 2011 r., odnotowano wzrost udziału pracujących mężczyzn zamieszkałych w miastach, a spadek na wsi (o 0,6 p. proc.), w odniesieniu do ogółu pracujących mężczyzn w województwie. Odwrotna zależność wystąpiła wśród pracujących kobiet, dla których wyższy udział zanotowano na wsi, a niższy w miastach (o 0,3 p. proc.).

Wykres 7. Pracujący w wieku 15 lat lub więcej według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku

Chart 7. Employed persons aged 15 years or over by place of residence, sex and age groups

Z analizy pracujących według grup wieku wynika, że w 2021 r. zarówno w województwie, jak i w kraju, największy udział wśród pracujących odnotowano dla osób w grupie wieku 35–44 lata – 26,4%, tj. o 1,7 p. proc. więcej niż w 2011 r. Odsetek osób w omawianej grupie wieku przeważał również wśród pracujących mężczyzn (25,7%) i kobiet (27,3%), a biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania, osób pracujących zamieszkałych w miastach (27,0%) i na wsi (25,8%). Najmniejszy udział pracujących dotyczył osób z grupy wieku 65 lat lub więcej (3,3% wobec 1,4% w 2011 r.) oraz 15–24 lata (7,9% wobec 9,8%). Uwzględniając wiek, odsetki pracujących w pozostałych grupach wynosiły odpowiednio: 23,1% (wobec 25,6% w 2011 r.) dla osób z grupy wieku 45–54 lata, 22,2% (wobec 26,5%) dla osób z grupy wieku 25–34 lata oraz 17,1% (wobec 12,0%) dla osób z grupy 55–64 lata.

W porównaniu z 2011 r. w strukturze pracujących według grup wieku największy spadek udziału pracujących kobiet i mężczyzn zanotowano w wieku 25–34 lata w miastach i na wsi (od 5,4 p. proc. wśród kobiet mieszkających w miastach do 3,1 p. proc. dla mężczyzn mieszkających na wsi). Największy natomiast wzrost udziału pracujących odnotowano w grupie wieku 55–64 lata wśród zamieszkałych na wsi mężczyzn (o 6,5 p. proc.) oraz kobiet (o 6,1 p. proc.).

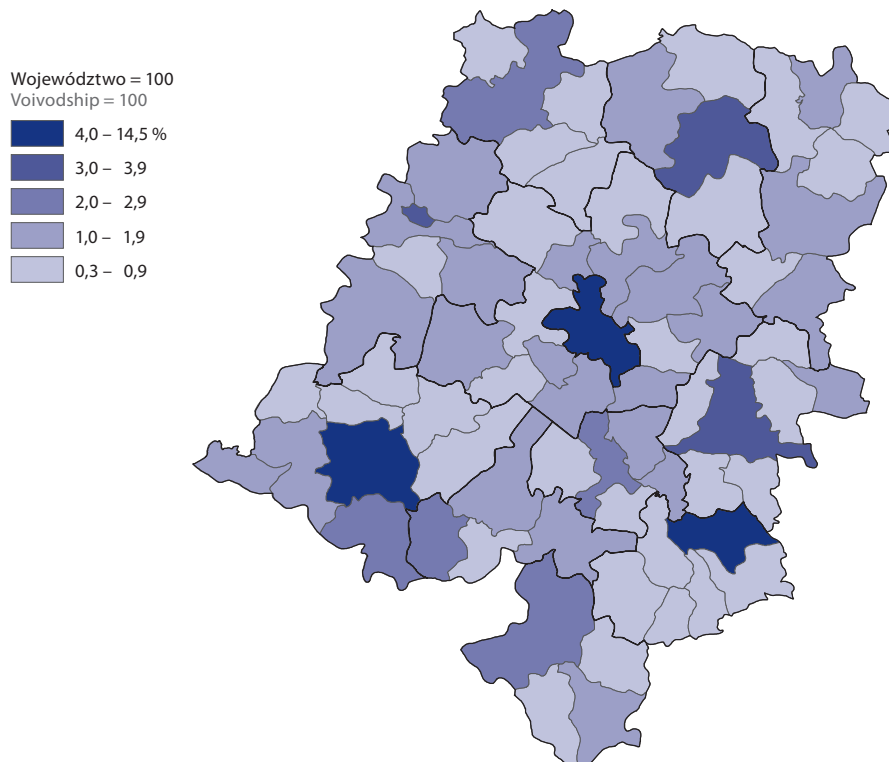
Według danych NSP 2021 osoby w wieku produkcyjnym stanowiły 93,8% ogółu pracujących w województwie (ponad połowa osób z tej grupy była w wieku produkcyjnym mobilnym, tj. 55,7% wszystkich pracujących, a w wieku produkcyjnym niemobilnym – 38,1%), osoby w wieku poprodukcyjnym – 5,4%, a osoby w wieku przedprodukcyjnym – 0,8%. W przypadku mężczyzn odsetki te kształtowały się następująco: 95,3%, 3,8% i 0,9%, a wśród kobiet: 91,9%, 7,5% i 0,6%. Na zaistniałe różnice miała wpływ m.in. odmienna dla kobiet i mężczyzn górna granica wieku produkcyjnego, wynikająca z określonego ustawowo wieku emerytalnego.

W okresie dekady odnotowano wzrost o 8,3% liczby pracujących w wieku produkcyjnym (mężczyzn – o 5,9% i kobiet – o 11,4%), ale jednocześnie spadek udziału tej grupy w liczbie pracujących ogółem o 3,7 p. proc. (mężczyzn – o 2,9 p. proc. i kobiet – o 4,5 p. proc.). Zaobserwowano również istotne zmiany polegające na niemal 3-krotnym zwiększeniu zarówno wśród mężczyzn, jak i kobiet, liczby pracujących w wieku poprodukcyjnym, co wpłynęło na wzrost odsetka osób w tym wieku w stosunku do ogólnej liczby pracujących (wśród mężczyzn odsetek ten wzrósł o 2,3 p. proc., a wśród kobiet o 4,1 p. proc.).

Na podstawie wyników spisu, w przestrzeni terytorialnej województwa najwięcej pracujących w 2021 r. mieszkało w m. Opolu (60,3 tys.) oraz w powiatach: nyskim (54,5 tys.), opolskim (54,3 tys.), brzeskim (38,6 tys.) i kędzierzyńsko-kozielskim (37,5 tys.). Powiaty te, skupiały ponad połowę (58,9%) pracujących mieszkańców województwa (w 2011 r. – 58,4%). Najmniej pracujących odnotowano w powiecie głubczyckim (17,8 tys., tj. 4,3%), namysłowskim (18,9 tys., tj. 4,5%) i prudnickim (22,5 tys., tj. 5,4%). W porównaniu z 2011 r., odsetek pracujących w ogólnej liczbie pracujących w województwie wzrósł w czterech powiatach, a najbardziej w m. Opolu (o 0,7 p. proc. do 14,5%). Spadek odsetka odnotowano w siedmiu powiatach, a największy w powiecie oleskim (o 0,4 p. proc., osiągając wartość 6,6%). W powiecie strzeleckim udział pracujących kształtował się na tym samym poziomie i wynosił 7,5%.

Zróżnicowanie terytorialne struktury pracujących zauważa się również w ujęciu gmin. W 2021 r. największy udział pracujących wśród ogólnej liczby pracujących w województwie opolskim odnotowano w m. Opolu (14,5%), a najmniejszy w gminach wiejskich: Kamiennik oraz Świerczów (po 0,3%).

Mapa 2. Pracujący w wieku 15 lat lub więcej w 2021 r.
Map 2. Employed persons aged 15 years or over in 2021

Miarą określającą rzeczywiste zaangażowanie ludności w procesie pracy jest wskaźnik zatrudnienia. Miernik ten określa udział pracujących danej grupy w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat lub więcej. W 2021 r. w województwie opolskim wskaźnik zatrudnienia wynosił 56,3%, podczas gdy w 2011 r. – 47,0% (w kraju – 56,8% wobec 48,5%), co oznacza, że w 2021 r. ponad połowa ludności będąca w określonym wieku wykonywała pracę zawodową.

Analizując populację pracujących ze względu na płeć, w 2021 r. wyższy wskaźnik zatrudnienia odnotowano dla mężczyzn (64,5%) niż kobiet (48,8%), a według miejsca zamieszkania wśród mieszkańców wsi (57,7%) niż miast (55,1%). Zarówno w miastach, jak i na wsi dla mężczyzn odnotowano wyższe wskaźniki zatrudnienia niż dla kobiet.

W porównaniu z wynikami spisowymi z 2011 r., zanotowano wzrost wskaźnika zatrudnienia wśród mężczyzn oraz kobiet mieszkających zarówno na wsi, jak i w miastach. Skala wzrostu kształtowała się w przedziale od 8,7 p. proc. (dla kobiet mieszkających w miastach i mężczyzn mieszkających na wsi) do 10,3 p. proc. (dla kobiet mieszkających na wsi). W zestawieniu z 2011 r. zróżnicowanie wskaźnika zatrudnienia ze względu na miejsce zamieszkania, uległo zmniejszeniu wśród mężczyzn mieszkających na wsi wobec mieszkających w miastach z 4,6 p. proc. do 3,4 p. proc., natomiast w przypadku pracujących kobiet różnica wskaźnika zatrudnienia w 2011 r. wynosiła 0,5 p. proc. wśród zamieszkałych w miastach wobec na wsi, a w 2021 r. wystąpiła odwrotna relacja i analizowany wskaźnik był wyższy na wsi – o 1,1 p. proc.

Z analizy pracujących według grup wieku wynika, że podobnie jak w 2011 r., najwyższy (85,6%) wskaźnik zatrudnienia w 2021 r. dotyczył pracujących w grupie wieku 35–44 lata. Wskaźnik ten był zróżnicowany w poszczególnych grupach wieku pracujących, w zależności od płci i miejsca zamieszkania. Największe zaangażowanie zawodowe wśród mężczyzn (89,4%) odnotowano dla osób w grupie wieku 25–34 lata, a kobiet (82,5%) w grupie wieku 45–54 lata. Ze względu na miejsce zamieszkania, najwyższe natężenie pracujących odnotowano wśród osób w grupie wieku 35–44 lata zamieszkałych zarówno w miastach, jaki i na wsi, odpowiednio: 85,7% i 85,6%.

Tablica 4. Wskaźnik zatrudnienia według grup wieku, płci i miejsca zamieszkania
Table 4. Employment rate by age groups, sex and place of residence

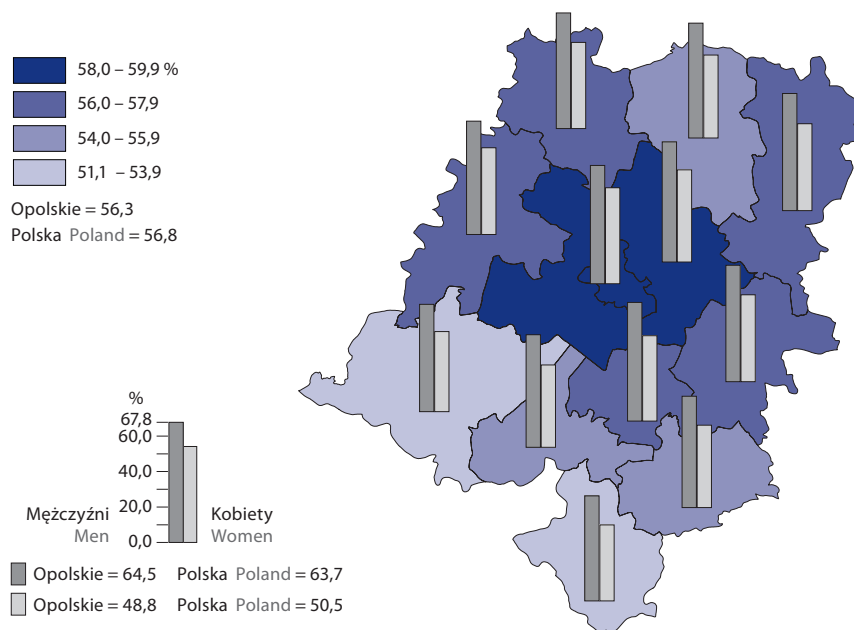
Wyszczególnienie Specification		Ogółem Total	Grupy wieku Age groups					
			15–24 lata	25–34	35–44	45–54	55–64	65 lat lub więcej or over
			w %			in %		
Ogółem Total	2011 2021	47,0 56,3	28,2 39,4	71,5 83,9	76,1 85,6	70,0 84,5	34,2 57,9	3,8 7,7
mężczyźni men	2011 2021	55,2 64,5	33,0 44,0	78,4 89,4	81,8 89,1	74,1 86,5	46,6 71,5	6,1 11,9
kobiety women	2011 2021	39,4 48,8	23,1 34,6	64,3 78,1	70,2 82,0	65,8 82,5	23,0 45,4	2,4 4,9
Miasta Urban areas	2011 2021	45,9 55,1	25,0 36,6	70,9 83,9	75,4 85,7	68,9 84,2	33,3 58,3	3,6 9,0
mężczyźni men	2011 2021	53,0 62,9	28,2 39,5	75,8 88,4	79,8 88,4	71,9 85,6	45,7 71,5	6,0 13,6
kobiety women	2011 2021	39,6 48,3	21,7 33,6	65,8 79,4	71,0 82,8	66,2 83,0	23,0 47,2	2,1 6,0
Wieś Rural areas	2011 2021	48,2 57,7	31,3 42,2	72,2 83,8	76,8 85,6	71,1 84,8	35,4 57,5	4,1 5,9
mężczyźni men	2011 2021	57,6 66,3	37,8 48,3	81,5 90,5	84,0 89,9	76,4 87,4	47,9 71,5	6,1 9,5
kobiety women	2011 2021	39,1 49,4	24,5 35,7	62,5 76,6	69,3 81,0	65,4 82,1	23,1 43,2	2,8 3,4

W okresie dekady wskaźnik zatrudnienia wzrósł we wszystkich analizowanych grupach wieku, przy czym w większym stopniu w miastach i w większości grup wieku wśród kobiet. Tylko w grupach wieku 55–64 lata i 65 lat lub więcej odnotowano większy wzrost wskaźnika zatrudnienia mężczyzn niezależnie od miejsca zamieszkania. Najbardziej wzrosła wartość wskaźnika zatrudnienia wśród pracujących w grupie wieku 55–64 lata, zarówno w miastach, jak i na wsi (odpowiednio: o 25,0 p. proc. i o 22,1 p. proc.) oraz wśród pracujących mężczyzn i kobiet (odpowiednio: o 24,9 p. proc. i o 22,4 p. proc.). Największy wzrost (o 25,8 p. proc.) tego wskaźnika w analizowanej grupie wieku wystąpił wśród pracujących mężczyzn w miastach.

W podziale pracujących na ekonomiczne grupy wieku, wskaźnik zatrudnienia w 2021 r. był wyższy wśród mężczyzn niż kobiet zarówno w grupach wieku przedprodukcyjnego (16,4% wobec 9,5%), produkcyjnego (81,0% wobec 75,0%; w tym produkcyjnego mobilnego – 82,6% wobec 73,3% i produkcyjnego niemobilnego – 78,9% wobec 77,9%), jak i poprodukcyjnego (11,9% wobec 9,8%). W okresie międzypisowym odnotowano znaczący wzrost tego miernika dla obu płci we wszystkich ekonomicznych grupach wieku, a największy dla kobiet w wieku produkcyjnym niemobilnym (o 23,4 p. proc.). Ze względu na miejsce zamieszkania, w 2021 r. wskaźnik zatrudnienia osób w wieku przedprodukcyjnym był wyższy na wsi (14,9% wobec 11,2% w miastach), a dla grupy w wieku poprodukcyjnym w miastach (12,0% wobec 8,4% na wsi). Analizowany miernik w 2021 r. dla grupy osób w wieku produkcyjnym, zarówno w miastach, jak i na wsi, wynosił po 78,2% (przy czym wyższy o 0,3 p. proc. wskaźnik zanotowano dla grupy produkcyjnej mobilnej na wsi oraz dla grupy produkcyjnej niemobilnej w miastach). W porównaniu z 2011 r. wzrost wskaźnika zatrudnienia wystąpił we wszystkich ekonomicznych grupach wieku niezależnie od miejsca zamieszkania, a najwyższy dla osób w wieku produkcyjnym niemobilnym w miastach (o 21,9 p. proc.).

Mapa 3. Wskaźnik zatrudnienia według płci w 2021 r.

Map 3. Employment rate by sex in 2021

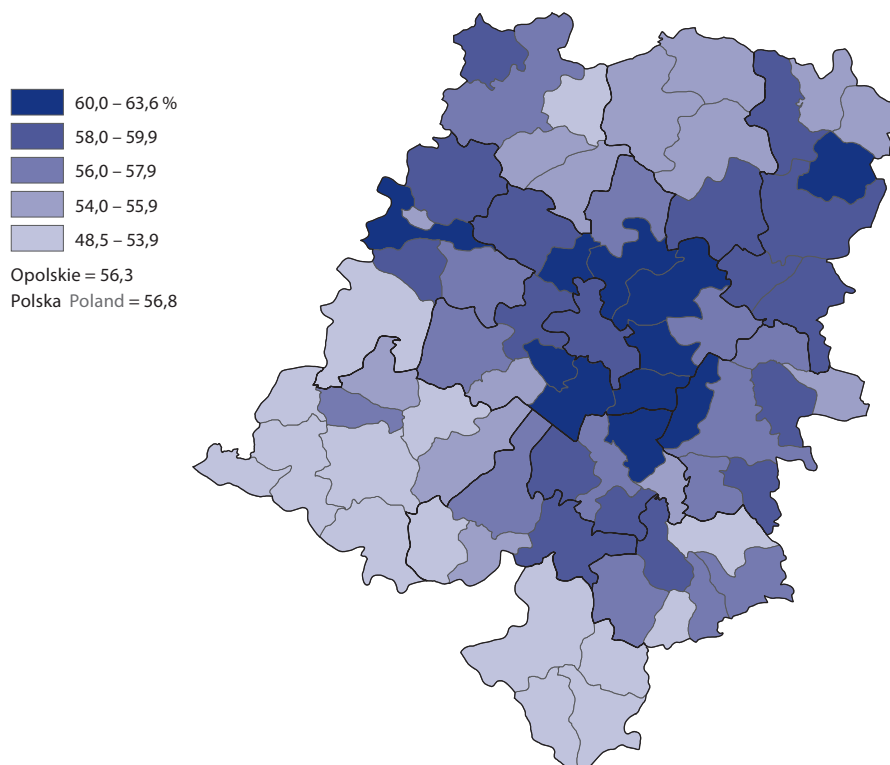

Wskaźnik zatrudnienia w 2021 r. w przestrzeni terytorialnej województwa był zróżnicowany. W przekroju powiatów osiągnął najwyższą wartość w m. Opolu (59,9%) oraz w powiecie opolskim (59,6%), a najniższą w powiecie głubczyckim (51,1%) i nyskim (52,5%). We wszystkich powiatach w 2021 r. odnotowano wyższy wskaźnik zatrudnienia wśród mężczyzn niż kobiet. Najwyższy wskaźnik zatrudnienia mężczyzn wystąpił w powiecie opolskim (67,8%), krapkowickim (66,9%) i w m. Opolu (66,7%), a kobiet w m. Opolu (54,1%) oraz w powiecie opolskim (52,0%) i oleskim (49,2%).

W porównaniu z 2011 r. większe wzrosty wskaźnika zatrudnienia od średniej wartości (9,3 p. proc.) dla województwa wystąpiły w siedmiu powiatach, a największy w powiecie krapkowickim (o 11,0 p. proc.). W pozostałych powiatach, w których poziom wzrostu omawianego wskaźnika był niższy od średniej wartości dla województwa, najmniejszy wzrost odnotowano w powiecie oleskim (o 6,0 p. proc.).

Mapa 4. Wskaźnik zatrudnienia w 2021 r.

Map 4. Employment rate in 2021

W 2021 r. według danych spisowych w ponad połowie gmin odnotowano wyższy wskaźnik zatrudnienia od przeciętnej wartości w województwie. Najwyższy wystąpił w gminach wiejskich: Łubniany (63,6%), Skarbimierz (63,5%) oraz Dobrzeń Wielki (63,1%), natomiast najniższy w gminie wiejskiej Branice (48,5%) i w gminach miejsko-wiejskich: Paczków (49,9%) i Głubczyce (50,5%). We wszystkich gminach zanotowano wyższy wskaźnik zatrudnienia mężczyzn niż kobiet. Najwyższy wskaźnik zatrudnienia mężczyzn wystąpił w gminach wiejskich: Dobrzeń Wielki oraz Łubniany i Tarnów Opolski (odpowiednio: 71,6% oraz po 70,8%), a kobiet w gminach wiejskich: Skarbimierz, Łubniany i Dobrzeń Wielki (odpowiednio: 57,4%, 56,9% i 55,4%).

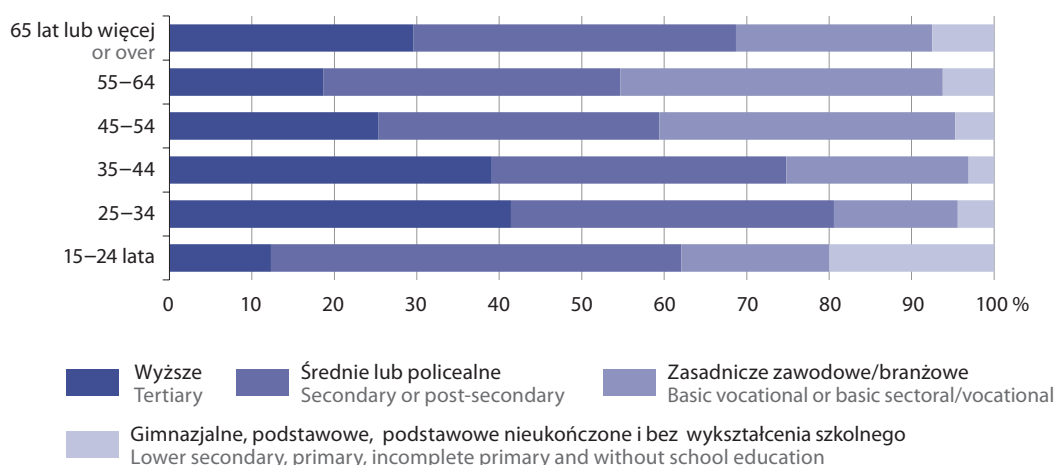
2.2. Pracujący według grup wieku i poziomu wykształcenia

2.2. Employed persons by age groups and level of education

Poziom zaangażowania zawodowego ludności w znacznym stopniu zależy od poziomu wykształcenia. Wśród pracujących w 2021 r. z ustalonym poziomem wykształcenia, najliczniejszą grupę stanowiły osoby legitymujące się wykształceniem średnim lub policealnym – 37,4%, a następnie wyższym – 30,5%. Wykształcenie zasadnicze zawodowe/branżowe posiadało 26,4% pracujących. Najniższy odsetek (5,7%) zanotowano dla grupy pracujących z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, podstawowym nieukończonym lub bez wykształcenia szkolnego.

W okresie dekady zaszły zmiany w strukturze pracujących według poziomu wykształcenia, a największe odnotowano w grupie osób z wyższym wykształceniem, których udział ogółem wzrósł o 6,6 p. proc. (w podziale na płeć – wśród kobiet o 9,0 p. proc., a mężczyzn o 4,2 p. proc.). Zaobserwowano również niewielki wzrost o 0,9 p. proc. odsetka osób z wykształceniem średnim lub policealnym. Spadek natomiast udziału o 6,1 p. proc. odnotowano dla osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym (wśród kobiet o 4,2 p. proc., a mężczyzn o 7,1 p. proc.) oraz o 1,4 p. proc. dla osób z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym.

Wykres 8. Pracujący w wieku 15 lat lub więcej według grup wieku i poziomu wykształcenia w 2021 r.
Chart 8. Employed persons aged 15 years or over by age groups and level of education in 2021

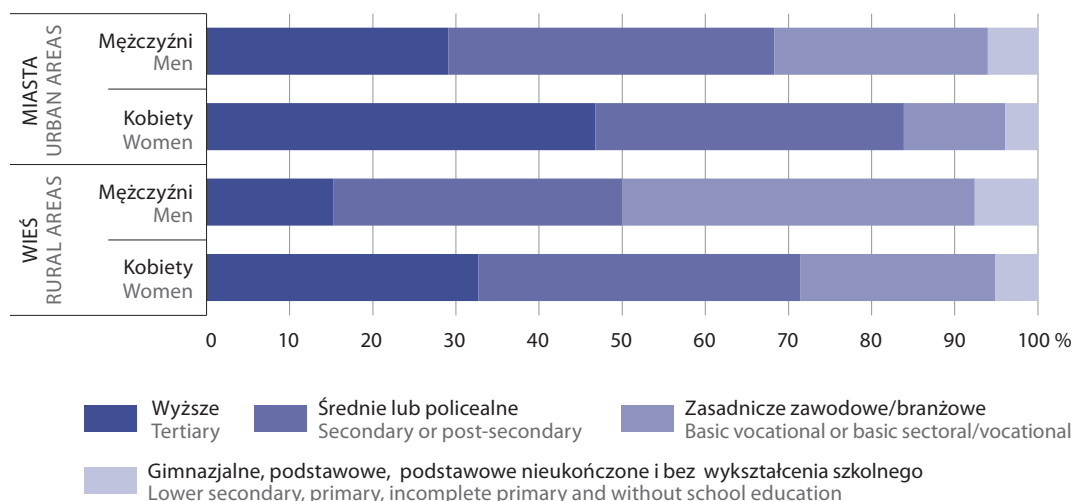

U w a g a. Nie uwzględniono osób o nieustalonym poziomie wykształcenia.
N o t e. Persons whose education level is unknown were not included.

Analizując strukturę pracujących według grup wieku i poziomu wykształcenia, można zauważyć, że w 2021 r. wśród pracujących w wieku od 25 do 44 lat odnotowano najwyższy odsetek osób z wyższym wykształceniem (41,4% – w grupie wieku 25–34 lata i 39,1% – w grupie 35–44 lata). Co drugi pracujący w grupie wieku 25–34 lata legitymował się wyższym wykształceniem, a w grupach wieku 35–44 lata i 65 lat lub więcej – co trzeci. Udziały pracujących ze średnim lub policealnym wykształceniem (poza osobami z grupy wieku 15–24 lata, w której odsetek był najwyższy ze względu na trwający proces kształcenia – 49,8%), kształtowały się w przedziale od 34,1% wśród pracujących w grupie wieku 45–54 lata do 39,2% w grupie wieku 25–34 lata. Z danych spisowych wynika, że w 2021 r. najwyższy odsetek pracujących w wieku od 45 do 64 lat odnotowano z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym (39,1% – w grupie wieku 55–64 lata i 35,9% – w grupie 45–54 lata). Ponadto zaobserwowano sukcesywny wzrost odsetka osób pracujących z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym, począwszy od grupy wieku 25–34 lata (15,0%) do 55–64 lata (39,1%).

Wykres 9. Pracujący w wieku 15 lat lub więcej według miejsca zamieszkania, płci i poziomu wykształcenia w 2021 r.

Chart 9. Employed persons aged 15 years or over by place of residence, sex and level of education in 2021

U w a g a. Nie uwzględniono osób o nieustalonym poziomie wykształcenia.
N o t e. Persons whose education level is unknown were not included.

Struktura pracujących według poziomu wykształcenia różniła się w zależności od płci i miejsca zamieszkania. W 2021 r. wśród pracujących kobiet największą grupę stanowiły osoby z wykształceniem wyższym (40,3%), a dla mężczyzn z wykształceniem średnim lub policealnym (37,0%). Wśród mieszkańców miast, jak również wsi, zanotowano najwyższe udziały dla pracujących z wykształceniem średnim lub policealnym (odpowiednio: 38,2% i 36,4%).

Według danych spisowych pracujące kobiety, niezależnie od miejsca zamieszkania, legitymowały się wyższym poziomem wykształcenia niż pracujący mężczyźni. Zarówno w miastach, jak i na wsi odnotowano wyższy udział wśród pracujących z wyższym wykształceniem kobiet niż mężczyzn (odpowiednio: o 17,7 p. proc. i o 17,4 p. proc.), a niższy udział osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym/ /branżowym (odpowiednio: o 13,5 p. proc. i o 18,9 p. proc.) oraz gimnazjalnym lub niższym (odpowiednio: o 2,1 p. proc. i o 2,5 p. proc.).

W okresie międzyspisowym w strukturze pracujących, zamieszkałych zarówno w miastach, jak i na wsi, odnotowano wzrost udziału kobiet i mężczyzn z wyższym wykształceniem, a największy w grupie kobiet mieszkających na wsi (o 10,5 p. proc.). Ponadto wystąpiły wzrosty odsetka pracujących mężczyzn z wykształceniem średnim lub policealnym na wsi i w miastach (odpowiednio: o 5,6 p. proc. i o 1,9 p. proc.), przy jednoczesnym spadku udziału pracujących z tym poziomem wykształcenia kobiet (odpowiednio: o 4,5 p. proc. i o 1,0 p. proc.). W analizowanym okresie, zarówno w podziale na płeć, jak i miejsce zamieszkania, odnotowano spadek udziału pracujących z wykształceniem zasadniczym zawodowym/ /branżowym (największy wśród mężczyzn zamieszkałych na wsi o 8,6 p. proc.) oraz z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym, z wyjątkiem mężczyzn zamieszkałych w miastach, dla których zanotowano niewielki (o 0,1 p. proc.) wzrost omawianego odsetka.

2.3. Pracujący według statusu zatrudnienia

2.3. Employed persons by employment status

W charakterystyce osób pracujących ważną informacją jest status zatrudnienia na rynku pracy, w ramach którego wyodrębnia się trzy główne grupy: pracownicy najemni, pracujący na własny rachunek oraz pracujący w innym charakterze. W spisie z 2021 r., podobnie jak z 2011 r., ustalono status zatrudnienia dla 99,8% pracujących mieszkańców województwa.

Najliczniejszą grupę wśród pracujących w 2021 r. stanowili pracownicy najemni, którzy liczyli 343,6 tys. osób, tj. 82,5% ogólnej liczby pracujących (w kraju – 80,0%). Następną pod względem liczebności grupą w strukturze pracujących byli pracujący na własny rachunek niezatrudniający pracowników – 45,0 tys. osób, tj. 10,8%. Pracodawców pracujących na własny rachunek, którzy zatrudniali pracowników było 16,6 tys., tj. 4,0%, a pracujących w innym charakterze – 10,1 tys., tj. 2,5%. Grupa pracowników o nieustalonym statusie zatrudnienia, której nie można było zaszeregować do wyżej wymienionych grup, stanowiła 0,2% ogólnej liczby pracujących.

Tablica 5. Pracujący według statusu zatrudnienia, płci i miejsca zamieszkania

Table 5. Employed persons by employment status, sex and place of residence

Wyszczególnienie Specification		Ogółem Total		Pracownicy najemni Employees	Pracujący na własny rachunek Self-employed persons		Pracujący w innym charakte- rze ^a Employed persons working in another capacity ^a	Nieustalo- ny status zatrudnie- nia Unknown employ- ment status
		w tys. in thou- sands	w % in %		zatrud- niający pracowni- ków with employees (employ- ers)	niezatrud- niający pracowni- ków without employees (own- -account workers)		
Ogółem Total	2011 2021	370,0 416,4	100,0 100,0	80,2 82,5	3,8 4,0	13,9 10,8	1,9 2,5	0,2 0,2
mężczyźni men	2011 2021	208,6 227,7	100,0 100,0	78,6 80,5	4,6 4,9	15,1 12,9	1,5 1,5	0,2 0,2
kobiety women	2011 2021	161,4 188,6	100,0 100,0	82,4 85,0	2,7 2,9	12,4 8,3	2,4 3,6	0,1 0,2
Miasta Urban areas	2011 2021	193,6 218,9	100,0 100,0	86,8 85,9	4,3 4,2	8,1 8,5	0,6 1,2	0,2 0,2
Wieś Rural areas	2011 2021	176,4 197,5	100,0 100,0	73,0 78,8	3,3 3,8	20,3 13,4	3,3 3,8	0,1 0,2

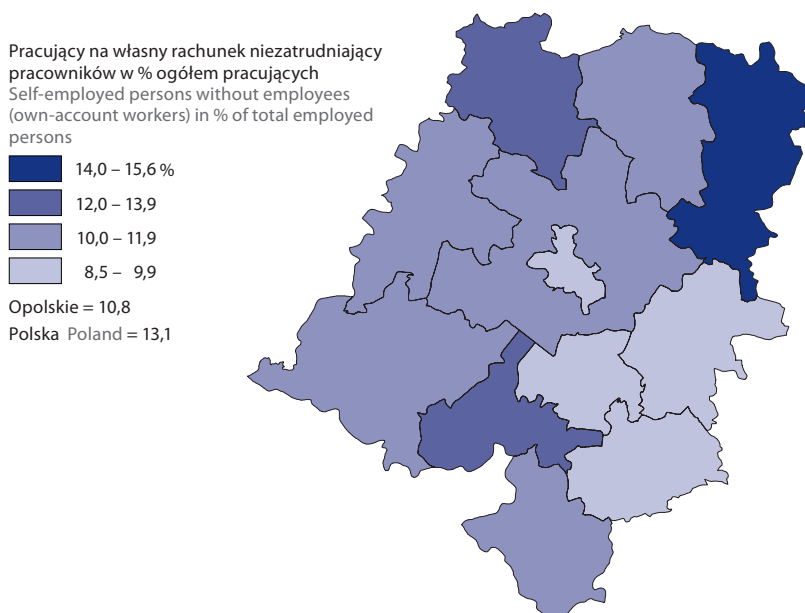
a W 2011 r. – pomagający członkowie rodzin.

a In 2011 – helping family members.

W porównaniu z 2011 r. wśród pracujących według statusu zatrudnienia zwiększyła się liczba pracujących w innym charakterze o 44,5%, pracujących na własny rachunek zatrudniających pracowników o 18,3% oraz pracowników najemnych o 15,7%. Zmniejszyła się natomiast liczba pracujących na własny rachunek niezatrudniających pracowników o 12,5%.

Ze względu na płeć, podobnie jak w 2011 r., wyższy odsetek pracowników najemnych oraz pracujących w innym charakterze w 2021 r. odnotowano w grupie kobiet niż mężczyzn (odpowiednio: o 4,5 p. proc. i o 2,1 p. proc.). Odwrotna natomiast relacja dotyczyła pracujących na własny rachunek, dla których wyższe udziały zanotowano w grupie mężczyzn niż kobiet (wśród pracujących niezatrudniających pracowników o 4,6 p. proc., a dla zatrudniających pracowników o 2,0 p. proc.). Rozpatrując miejsce zamieszkania, większy odsetek mieszkańców miast niż wsi odnotowano wśród pracowników najemnych oraz pracujących na własny rachunek zatrudniających pracowników (odpowiednio: o 7,1 p. proc. i o 0,4 p. proc.). Na wsi wyższy był udział pracujących na własny rachunek niezatrudniających pracowników oraz pracujących w innym charakterze (odpowiednio: o 4,9 p. proc. i o 2,6 p. proc.), co wynika z charakteru pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych, które według wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2020 stanowiły w województwie 98,8% wszystkich gospodarstw rolnych.

Mapa 5. Pracujący według statusu zatrudnienia w 2021 r.
Map 5. Employed persons by employment status in 2021

Przestrzenny rozkład udziału pracowników według statusu zatrudnienia w ogólnej liczbie pracujących wskazuje, że w 2021 r. największa część pracowników najemnych mieszkała w m. Opolu oraz w powiecie strzeleckim (po 84,6%), jak również w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim (84,5%). Najwyższym odsetkiem pracujących na własny rachunek niezatrudniających pracowników odznaczały się powiaty: oleski (15,6%), prudnicki (13,8%) i namysłowski (12,3%), a pracujących w innym charakterze – powiaty: oleski (4,8%), prudnicki (4,4%) oraz kluczborski i strzelecki (po 2,9%). Najwięcej natomiast pracujących na własny rachunek zatrudniających pracowników odnotowano w powiecie opolskim (4,9%), w m. Opolu (4,5%) oraz w powiecie oleskim (4,1%).

Z analizy danych spisowych wynika, że w okresie dekady w układzie powiatów wśród pracujących zwiększył się udział pracowników najemnych, a największy wzrost odnotowano w powiecie oleskim, prudnickim i strzeleckim – odpowiednio: o 5,2 p. proc., o 3,6 p. proc. i o 3,5 p. proc., natomiast w m. Opolu wystąpił jego spadek – o 0,4 p. proc. Odmiennie kształtowała się relacja udziału pracujących na własny rachunek niezatrudniających pracowników, który zmniejszył się w większości powiatów, a najbardziej w oleskim – o 7,2 p. proc., prudnickim – o 6,2 p. proc. i strzeleckim – o 4,3 p. proc., natomiast wzrósł tylko w m. Opolu – o 0,3 p. proc. W ujęciu powiatów zaobserwowano względem 2011 r. nieznaczne różnice udziału pracujących na własny rachunek, którzy zatrudniali pracowników. Wzrost analizowanego odsetka wystąpił w siedmiu powiatach, a największy w namysłowskim – o 1,0 p. proc., natomiast spadek zanotowano w powiatach: kędzierzyńsko-kozielskim i nyskim – po 0,3 p. proc. oraz w m. Opolu o 0,1 p. proc. W powiecie kluczborskim i strzeleckim udział kształtował się na tym samym poziomie i wynosił odpowiednio: 3,8% i 3,6%. W przypadku pracujących w innym charakterze, prawie we wszystkich powiatach wystąpił wzrost udziału, a największy w prudnickim – o 2,1 p. proc., natomiast spadek zanotowano w powiecie głubczyckim i kluczborskim odpowiednio: o 0,6 p. proc. i o 0,1 p. proc.

Rozdział 3

Chapter 3

Bezrobotni

Unemployed persons

3.1. Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku

3.1. Unemployed persons by place of residence, sex and age groups

Według wyników NSP 2021 liczba bezrobotnych w województwie opolskim wynosiła 16,8 tys. osób. Większa ich część, tj. 9,8 tys. osób (58,5%, w kraju – 60,9%) zamieszkiwała w miastach. Wśród populacji bezrobotnych więcej było mężczyzn, tj. 9,0 tys., co stanowiło ponad połowę (53,1%, w kraju – 54,7%) ogólnej liczby bezrobotnych.

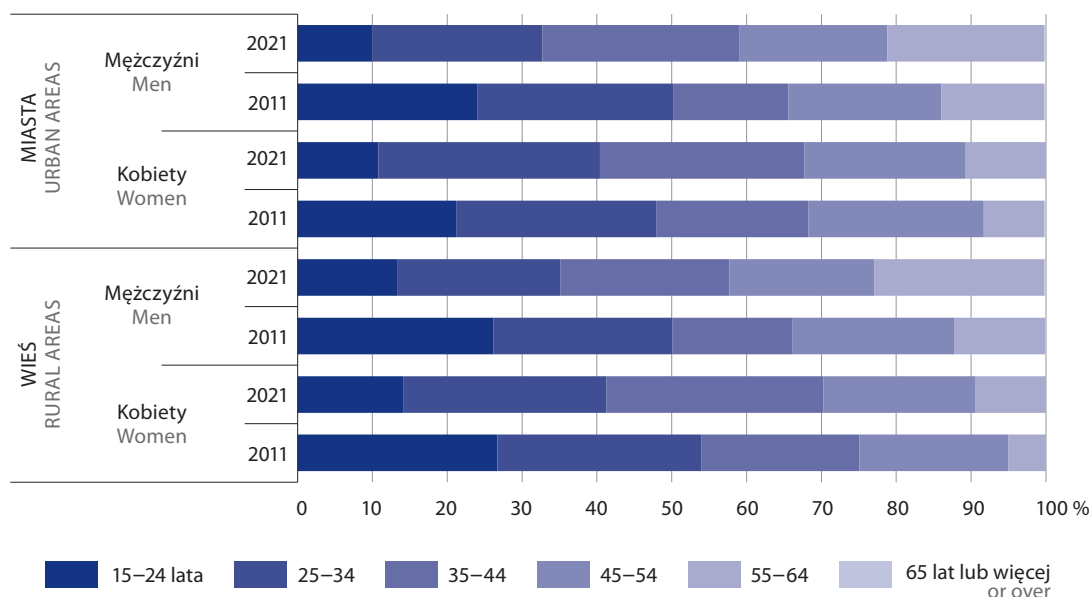
Tablica 6. Bezrobotni według miejsca zamieszkania i płci
Table 6. Unemployed persons by place of residence and sex

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total			Miasta Urban areas			Wieś Rural areas		
	ogółem grand total	mężczyźni men	kobiety women	razem total	mężczyźni men	kobiety women	razem total	mężczyźni men	kobiety women
W tysiącach In thousands									
2011	50,7	26,7	24,0	29,0	15,5	13,6	21,7	11,2	10,5
2021	16,8	9,0	7,9	9,8	5,3	4,6	7,0	3,7	3,3
2011=100									
2021	33,2	33,5	32,8	33,9	34,1	33,7	32,2	32,8	31,7

W porównaniu z wynikami NSP 2011, liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 33,9 tys., tj. o 66,8%, w tym w miastach o 66,1%, a na wsi o 67,8% (w kraju odpowiednio: o 65,0% i o 62,1%). Populacja bezrobotnych kobiet uległa zmniejszeniu o 67,2% wobec 2011 r., a bezrobotnych mężczyzn o 66,5% (w kraju odpowiednio: o 65,4% i o 62,6%). Spadek liczby bezrobotnych w stosunku do 2011 r. był widoczny bez względu na płeć oraz miejsce zamieszkania. Liczba bezrobotnych mężczyzn zamieszkałych w miastach zmniejszyła się o 65,9%, a na wsi o 67,2%. Wśród kobiet spadki wynosiły odpowiednio: 66,3% i 68,3%.

Największy udział wśród bezrobotnych stanowiły osoby z dwóch grup wieku 25–34 lata oraz 35–44 lata, które w 2021 r. łącznie skupiały ponad połowę (51,5%) zbiorowości bezrobotnych. Większy udział odnotowano wśród kobiet (56,5%) niż mężczyzn (47,1%). Nieco większy był odsetek osób w tych dwóch grupach wieku w miastach (52,7%) niż na wsi (49,9%).

Wykres 10. Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku
 Chart 10. Unemployed persons by place of residence, sex and age groups

Analiza danych spisowych z 2021 r. wykazała, że w relacji do 2011 r. ubytek liczby bezrobotnych miał miejsce w każdej 10-letniej grupie wieku, niezależnie od miejsca zamieszkania i płci. Jednak zróżnicowana skala tych zmian wpłynęła na to, że zmieniła się struktura bezrobotnych według wieku w porównaniu z 2011 r. W ramach całej zbiorowości bezrobotnych zmniejszyły się odsetki osób w grupach wieku 15–24 lata (o 12,5 p. proc.), 25–34 lata (o 0,9 p. proc.) oraz 45–54 lata (o 1,1 p. proc.). Zwiększyły się natomiast udziały osób bezrobotnych w wieku 35–44 lata (o 8,3 p. proc.), 55–64 lata (o 6,2 p. proc.) oraz 65 lat lub więcej (o 0,1 p. proc.). Podobne tendencje można zaobserwować w populacji bezrobotnych zarówno w miastach, jak i na wsi oraz w grupie bezrobotnych mężczyzn bez względu na miejsce zamieszkania. Nieco inaczej zmiany udziałów wyglądały w przypadku bezrobotnych kobiet, wśród których spadek odsetka odnotowano w grupach wieku 15–24, 45–54 lata oraz 65 lat lub więcej. Wzrost udziału natomiast wystąpił w grupach wieku 25–34, 35–44 lata oraz 55–64 lata. Podobnie przedstawiała się sytuacja w grupie bezrobotnych kobiet mieszkających w miastach. Na wsi natomiast w grupie kobiet spadki udziałów wystąpiły w dwóch grupach wieku 15–24 oraz 25–34 lata, natomiast w pozostałych grupach odnotowano wzrost udziału w porównaniu z 2011 r.

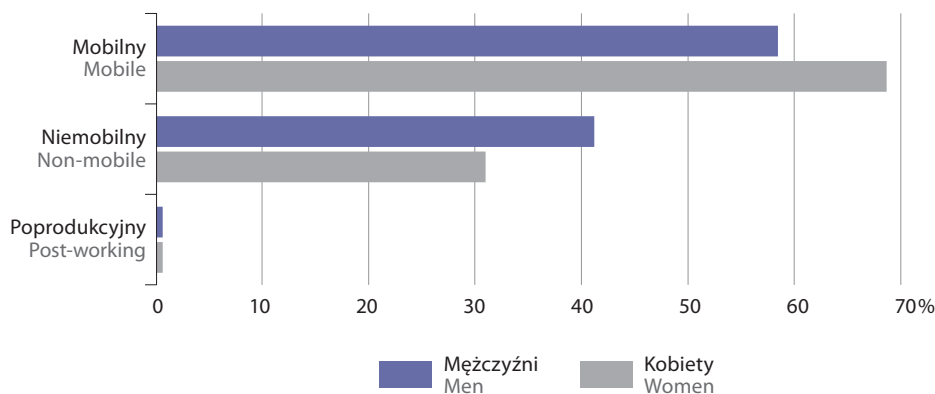
3.2. Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci i ekonomicznych grup wieku

3.2. Unemployed persons by place of residence, sex and economic age groups

Według danych NSP 2021 zdecydowana większość, tj. 99,7% (16,8 tys.) bezrobotnych to osoby w wieku produkcyjnym, przy czym 63,3% (10,7 tys.) w wieku produkcyjnym mobilnym. Wśród bezrobotnych kobiet, te które były w wieku produkcyjnym mobilnym stanowiły 68,7% (5,4 tys. osób). Analogiczny odsetek dla mężczyzn wynosił 58,5% (5,2 tys.).

Wykres 11. Bezrobotni według ekonomicznych grup wieku i płci w 2021 r.

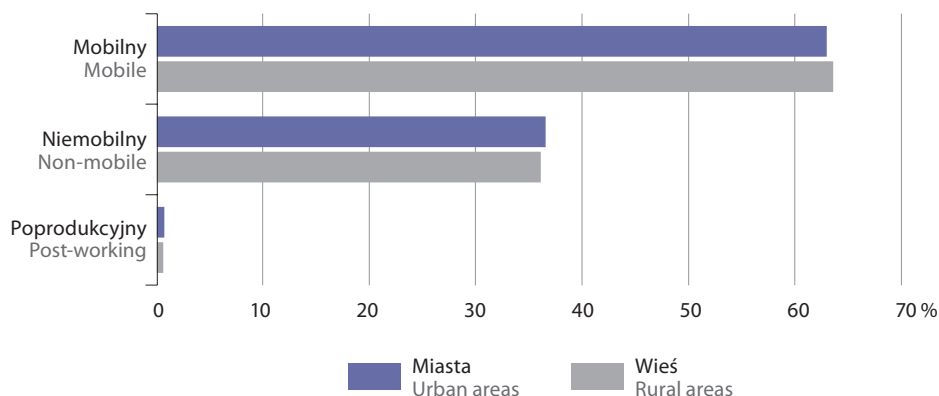
Chart 11. Unemployed persons by economic age groups and sex in 2021

Z danych NSP 2021 wynika, że udział osób bezrobotnych w miastach w wieku produkcyjnym mobilnym wynosił 63,0% (6,2 tys. osób), a na wsi – 63,6% (4,5 tys.).

Wykres 12. Bezrobotni według ekonomicznych grup wieku i miejsca zamieszkania w 2021 r.

Chart 12. Unemployed persons by economic age groups and place of residence in 2021

W 2021 r. w odniesieniu do wyników spisu z 2011 r. spadek liczby bezrobotnych wystąpił we wszystkich ekonomicznych grupach wieku. Największy był wśród osób w wieku produkcyjnym mobilnym (o 69,2%), a najmniejszy dla osób w wieku produkcyjnym niemobilnym (o 61,4%). Spadek liczby bezrobotnych odnotowano we wszystkich ekonomicznych grupach wieku bez względu na płeć oraz miejsce zamieszkania. Biorąc pod uwagę płeć największy spadek wystąpił wśród kobiet w wieku poprodukcyjnym (o 73,5%), a najmniejszy wśród mężczyzn w tym samym wieku (o 43,9%). Rozpatrując miejsce zamieszkania największy spadek miał miejsce w grupie bezrobotnych mieszkańców miast w wieku poprodukcyjnym (o 72,4%). Najmniej ubył bezrobotnych na wsi w wieku poprodukcyjnym (o 33,3%).

Z danych NSP 2021 wynika, że poziom stopy bezrobocia dla osób w wieku produkcyjnym według płci oraz miejsca zamieszkania mieścił się w przedziale od 3,0% dla kobiet na wsi w wieku produkcyjnym niemobilnym do 5,2% również dla kobiet, ale mieszkających w miastach i które były w wieku produkcyjnym mobilnym. W wieku poprodukcyjnym wartości stopy bezrobocia wynosiły bez względu na miejsce zamieszkania po 0,2% dla kobiet oraz po 0,3% dla mężczyzn. W 2011 r. w produkcyjnych grupach wieku najniższą stopę bezrobocia odnotowano wśród mężczyzn w wieku niemobilnym zamieszkałych na wsi (9,0%), a najwyższą dla kobiet w wieku mobilnym w miastach (14,9%). W wieku poprodukcyjnym poziom stopy bezrobocia wynosił od 0,5% dla mężczyzn na wsi do 3,0% dla kobiet w miastach.

3.3. Stopa bezrobocia według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku

3.3. Unemployment rate by place of residence, sex and age groups

O skali bezrobocia świadczy stopa bezrobocia. Według danych NSP 2021 w województwie opolskim kształtowała się na poziomie 3,9% wobec 4,1% w kraju. W miastach województwa opolskiego stopa bezrobocia była wyższa o 0,9 p. proc. niż na wsi i wynosiła 4,3%. Wyższą stopę bezrobocia odnotowano wśród kobiet (4,0%) niż mężczyzn (3,8%). W porównaniu z wynikami spisu z 2011 r. stopa bezrobocia zmniejszyła się dla całej populacji o 0,2 p. proc., w tym dla mężczyzn obniżyła się o 0,3 p. proc., a dla kobiet o 0,1 p. proc. W miastach stopa bezrobocia była niższa o 0,8 p. proc., a na wsi o 0,7 p. proc.

Tablica 7. Stopa bezrobocia według grup wieku, płci i miejsca zamieszkania
Table 7. Unemployment rate by age groups, sex and place of residence

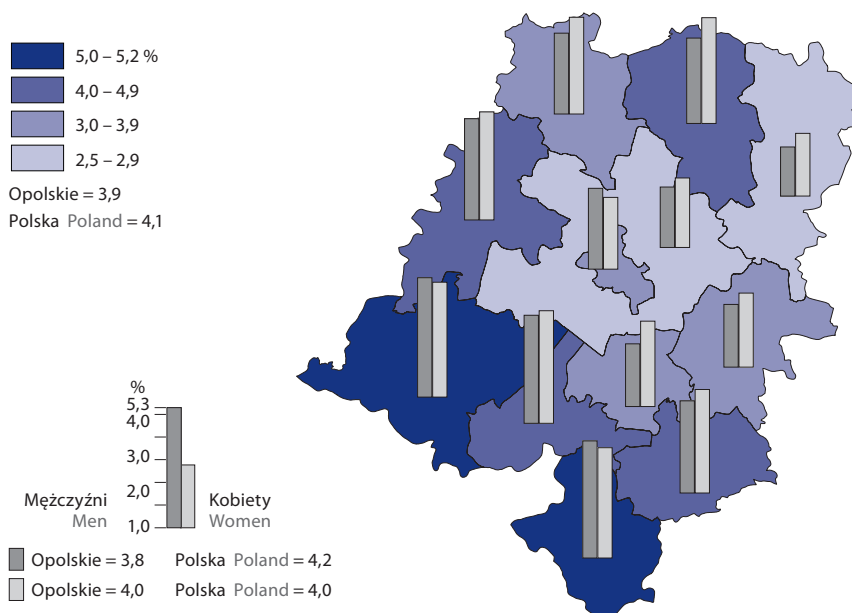
Wyszczególnienie Specification		Ogółem Total	Grupy wieku Age groups					
			15–24 lata	25–34	35–44	45–54	55–64	65 lat lub więcej or over
			w %			in %		
Ogółem Total	2011	12,1	25,4	11,9	9,1	10,3	10,3	1,2
	2021	3,9	5,7	4,4	3,9	3,4	3,7	0,2
mężczyźni men	2011	11,3	23,4	10,9	7,7	10,0	10,9	1,3
	2021	3,8	5,2	3,8	3,7	3,4	4,4	0,3
kobiety women	2011	13,0	28,2	13,1	10,7	10,5	9,4	1,1
	2021	4,0	6,4	5,1	4,1	3,4	2,7	0,1
Miasta Urban areas	2011	13,0	29,1	12,7	9,8	11,4	11,2	2,1
	2021	4,3	6,3	5,0	4,3	4,0	4,1	0,2
mężczyźni men	2011	12,8	28,6	12,3	8,6	11,4	11,8	2,0
	2021	4,3	6,0	4,4	4,3	4,1	4,9	0,3
kobiety women	2011	13,3	29,7	13,1	11,1	11,4	10,3	2,3
	2021	4,3	6,7	5,7	4,3	3,8	2,9	0,1
Wieś Rural areas	2011	11,0	22,2	10,9	8,3	9,0	9,1	0,3
	2021	3,4	5,2	3,7	3,4	2,9	3,3	0,2
mężczyźni men	2011	9,8	19,1	9,3	6,8	8,7	9,7	0,5
	2021	3,2	4,5	3,1	2,9	2,8	3,8	0,3
kobiety women	2011	12,5	26,7	13,1	10,3	9,4	7,8	–
	2021	3,7	6,1	4,4	4,0	2,9	2,4	0,1

Według wyników NSP 2021 wartości stopy bezrobocia w poszczególnych grupach wieku były zróżnicowane. Na brak pracy, mimo dużego spadku stopy bezrobocia w okresie międzypisowym, najbardziej narażone były w 2021 r. osoby młode, tj. w wieku 15–24 lata, dla których stopa bezrobocia wynosiła 5,7%. Oznacza to, że średnio, co osiemnasta osoba spośród aktywnych zawodowo w tym wieku nie podjęła pracy w marcu 2021 r. Biorąc pod uwagę płeć oraz miejsce zamieszkania, poziom stopy bezrobocia w tej grupie wieku kształtował się w przedziale 5,2%–6,4%.

W kolejnych grupach wieku, poza grupą osób w wieku 65 lat lub więcej (gdzie stopa bezrobocia wynosiła 0,2%) wskaźnik ten nie był znacząco zróżnicowany i jego wartości mieściły się w przedziale 3,4%–4,4%. Wśród kobiet w wieku 25–64 lata najniższa stopa bezrobocia wystąpiła w wieku 55–64 lata i wynosiła 2,7% (należy tu jednak pamiętać o wieku emerytalnym kobiet – 60 lat), natomiast wśród mężczyzn w grupie wieku 45–54 lata i kształtowała się na poziomie 3,4%. Rozpatrując miejsce zamieszkania i grupy wieku (25–64 lata) najniższa stopa bezrobocia zarówno wśród mieszkańców wsi, jak i miast wystąpiła w grupie wieku 45–54 lata i wynosiła odpowiednio: 2,9% i 4,0%.

Największy spadek stopy bezrobocia w porównaniu z poprzednim spisem z 2011 r. odnotowano w grupie wieku 15–24 lata, tj. o 19,7 p. proc., w tym wśród kobiet w tej grupie wieku spadła ona o 21,8 p. proc., a wśród mężczyzn o 18,2 p. proc. Analizując stopę bezrobocia według miejsca zamieszkania również w tej grupie wieku zaobserwowano istotne zmiany. Zarówno wśród mieszkańców miast, jak i wsi odnotowano spadek stopy bezrobocia, tj. odpowiednio: o 22,8 p. proc. i o 17,0 p. proc. Najmniejszy spadek stopy bezrobocia według grup wieku wystąpił wśród osób w wieku 35–44 lata o 5,2 p. proc. (wyłączając grupę wieku 65 lat lub więcej obejmującą osoby w wieku emerytalnym).

Mapa 6. Stopa bezrobocia według płci w 2021 r.
Map 6. Unemployment rate by sex in 2021

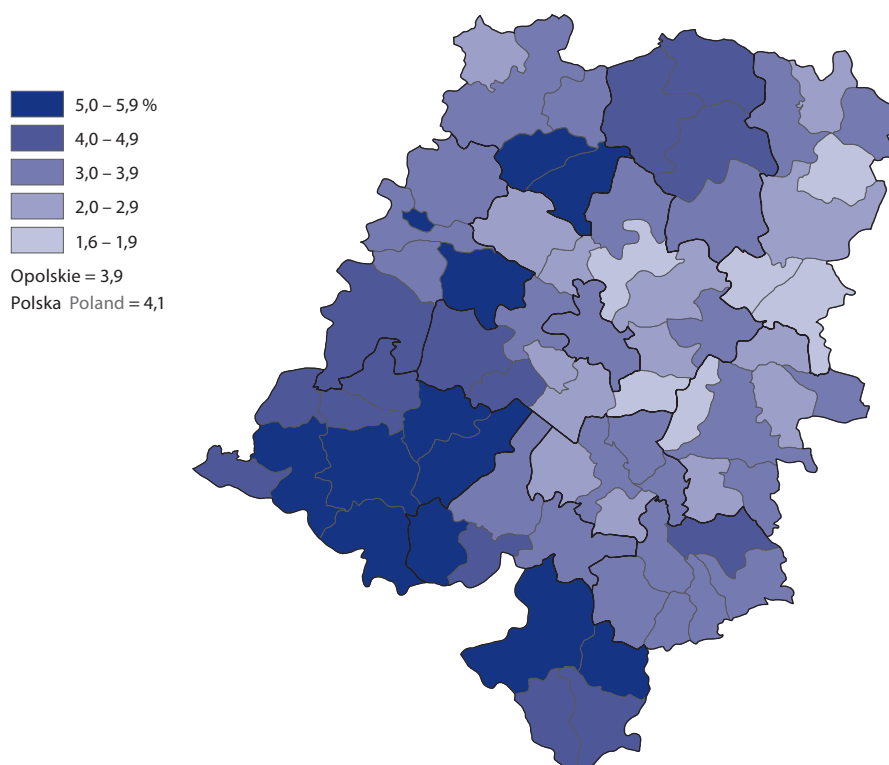

Stopa bezrobocia była zróżnicowana terytorialnie. Rozpiętość pomiędzy najniższą a najwyższą stopą bezrobocia wynosiła 2,7 p. proc. Najniższą stopę bezrobocia odnotowano w powiecie oleskim (2,5%) oraz opolskim (2,9%) i strzeleckim (3,0%). Do powiatów o najwyższej stopie bezrobocia należały: nyski (5,2%), głubczycki (5,0%) i prudnicki (4,8%). W latach 2011–2021 we wszystkich powiatach zaobserwowano spadek stopy bezrobocia, w tym największy w powiecie nyskim (o 13,3 p. proc.). Najmniejszy spadek miał miejsce w powiecie oleskim (o 5,0 p. proc.).

W większości powiatów niższą stopę bezrobocia odnotowano w grupie mężczyzn niż kobiet. Jedynie w powiecie głubczyckim, nyskim oraz m. Opolu stopa bezrobocia była wyższa w grupie mężczyzn niż w grupie kobiet. Zarówno dla mężczyzn, jak i kobiet, najniższą stopę bezrobocia odnotowano w powiecie oleskim (odpowiednio: 2,2% i 2,8%), a najwyższy jej poziom wystąpił w powiecie nyskim (5,3% i 5,1%).

Mapa 7. Stopa bezrobocia w 2021 r.

Map 7. Unemployment rate in 2021

Gminami z najniższą stopą bezrobocia w 2021 r. były: gmina miejsko-wiejska Dobrodzień i gmina wiejska Radłów (po 1,6%), a w następnej kolejności gminy wiejskie: Zębowice i Tarnów Opolski (po 1,7%). Najwyższą stopę bezrobocia odnotowano w gminach miejsko-wiejskich: Głuchołazy i Prudnik (po 5,9%), a następnie w gminie wiejskiej Łambinowice (5,5%). W większości gmin zanotowano niższą stopę bezrobocia dla mężczyzn niż kobiet. Najniższy poziom stopy bezrobocia mężczyzn wystąpił w gminach wiejskich: Radłów (1,1%), Tarnów Opolski (1,3%) i Zębowice (1,4%). Dla kobiet najniższa stopa bezrobocia była w gminie miejsko-wiejskiej Dobrodzień (1,6%), a następnie w gminach wiejskich: Izbicko (1,8%) oraz Radłów i Tarnów Opolski (po 2,1%).

3.4. Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci i poziomu wykształcenia

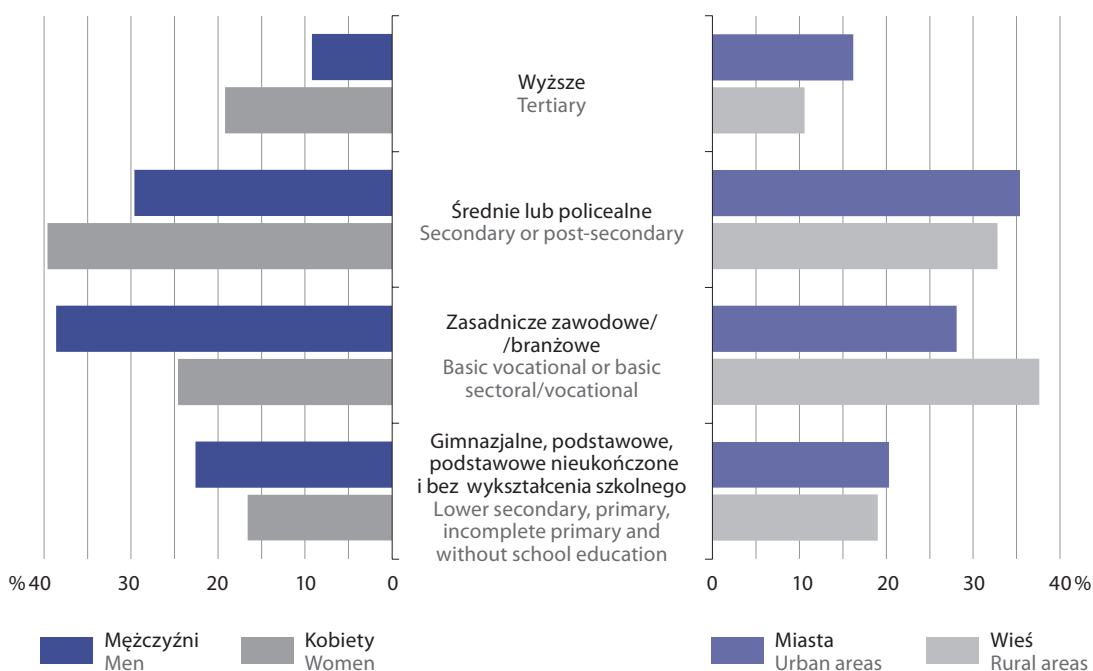
3.4. Unemployed persons by place of residence, sex and level of education

Analiza struktury bezrobotnych według poziomu wykształcenia (z ustalonym poziomem wykształcenia) na podstawie danych z NSP 2021 wykazała, że znaczący w nich udział miały osoby z wykształceniem średnim lub policealnym (34,3% wobec 35,8% w 2011 r.). Wysoki był również odsetek bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym (32,0%, w 2011 r. – 35,8%). Najniższy udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wystąpił w przypadku osób z wykształceniem wyższym (13,9% wobec 11,1% w 2011 r.). Bezrobotni z najniższym poziomem wykształcenia stanowili 19,8%, tj. o 2,5 p. proc. więcej niż przed dziesięcioma laty.

Bezrobotne kobiety charakteryzowały się odmienną strukturą wykształcenia niż mężczyźni, bowiem 39,6% kobiet bezrobotnych posiadało wykształcenie średnie lub policealne, podczas gdy odsetek osób o tym poziomie wykształcenia wśród bezrobotnych mężczyzn wynosił 29,6%. Odwrotna sytuacja dotyczyła mężczyzn z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym, dla których udział ten wynosił 38,6%, a dla kobiet – 24,6%. Wykształceniem wyższym legitymowało się 19,2% bezrobotnych kobiet, a 9,2% bezrobotnych mężczyzn.

Wykres 13. Bezrobotni według poziomu wykształcenia, płci i miejsca zamieszkania w 2021 r.

Chart 13. Unemployed persons by level of education, sex and place of residence in 2021

U w a g a. Nie uwzględniono osób o nieustalonym poziomie wykształcenia.
N o t e. Persons whose education level is unknown were not included.

Bezrobotni mężczyźni charakteryzowali się niższym poziomem wykształcenia niż bezrobotne kobiety. Podczas gdy 38,8% bezrobotnych mężczyzn posiadało wykształcenie średnie lub policealne oraz wyższe, to wśród bezrobotnych kobiet analogiczny odsetek wynosił 58,8%. Mniej wykształceni byli bezrobotni mieszkańcy wsi niż miast. Osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym oraz gimnazjalnym lub niższym stanowiły 56,6% bezrobotnych mieszkańców wsi, podczas gdy w miastach ich odsetek wynosił 48,4%.

Poziom wykształcenia osób bezrobotnych miał istotny wpływ na wysokość stopy bezrobocia. Najniższą stopę bezrobocia odnotowano wśród osób z wykształceniem wyższym, tj. 1,8%, natomiast w dużo gorszej sytuacji były osoby z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym, dla których stopa bezrobocia wynosiła 12,3%. Analiza stopy bezrobocia według poziomu wykształcenia, płci oraz miejsca zamieszkania pokazała, że w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy w 2021 r. były kobiety i mężczyźni z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym w miastach. W tej grupie stopa bezrobocia wynosiła odpowiednio: 17,0% i 14,6%. Z drugiej strony osoby z wyższym wykształceniem, zarówno na wsi, jak i w miastach, kobiety i mężczyźni rzadko kiedy trafiali do grona bezrobotnych. W ich przypadku stopa bezrobocia mieściła się w przedziale od 1,3% do 2,1%.

Zmiany w stopie bezrobocia pomiędzy 2021 r. a 2011 r. odnotowano we wszystkich grupach wyodrębnionych ze względu na poziom wykształcenia, przy czym największy spadek (o 12,7 p. proc.) tego wskaźnika dotyczył osób posiadających najniższy poziom wykształcenia. Stopa bezrobocia była także niższa w grupie osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym oraz średnim lub policealnym (odpowiednio: o 8,4 p. proc. i o 8,3 p. proc.). Wśród osób z wykształceniem wyższym stopa bezrobocia obniżyła się o 4,2 p. proc.

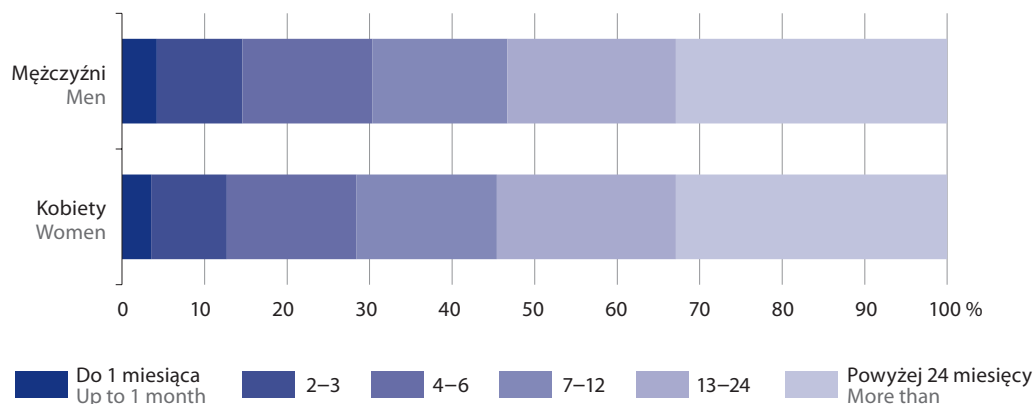
3.5. Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci, poziomu wykształcenia i okresu poszukiwania pracy

3.5. Unemployed persons by place of residence, sex, level of education and the time of job seeking

Dla oceny skali bezrobocia istotne są informacje o długości okresu poszukiwania pracy przez osoby bezrobotne. Zgodnie z wynikami NSP 2021 w województwie opolskim, podobnie jak w kraju, niemal co druga osoba była długotrwale bezrobotna, tzn. aktywnie poszukiwała pracy przez okres ponad dwanaście miesięcy. Ich liczba w marcu 2021 r. wynosiła 8,4 tys. osób, co stanowiło ponad połowę (53,9%, w kraju – 54,7%) ogólnej liczby bezrobotnych (z ustalonym okresem poszukiwania pracy). W porównaniu z wynikami NSP 2011 ich udział wzrósł o 29,8 p. proc., ale ich liczba zmniejszyła się o 3,8 tys., tj. o 30,9%.

Wykres 14. Bezrobotni według płci i okresu poszukiwania pracy w 2021 r.

Chart 14. Unemployed persons by sex and job seeking period in 2021

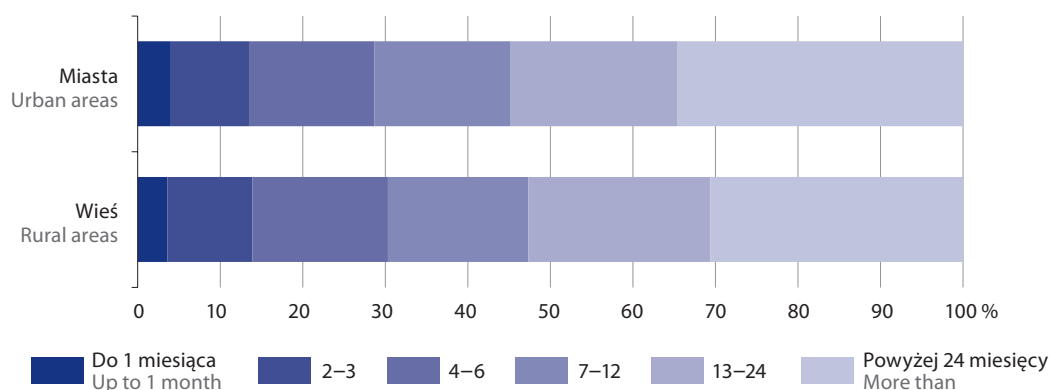

U w a g a. Nie uwzględniono osób o nieustalonym okresie poszukiwania pracy.
N o t e. Persons with unspecified job seeking period were not included.

Odsetek długotrwale bezrobotnych kobiet był o 1,3 p. proc. wyższy niż dla mężczyzn. W okresie międzypisowym ta różnica zmniejszyła się o 0,6 p. proc. Udział długotrwale bezrobotnych kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych kobiet w marcu 2021 r. wynosił 54,6% i był o 29,5 p. proc. wyższy niż przed dziesięcioma laty. Dla mężczyzn analogiczny odsetek kształtował się na poziomie 53,3%, tj. o 30,1 p. proc. wyższym niż w 2011 r. Liczba długotrwale bezrobotnych kobiet, jak i mężczyzn zmniejszyła się w okresie międzypisowym, tj. odpowiednio: o 2,1 tys. (o 35,4%) i o 1,6 tys. (o 26,5%).

Wykres 15. Bezrobotni według miejsca zamieszkania i okresu poszukiwania pracy w 2021 r.

Chart 15. Unemployed persons by place of residence and job seeking period in 2021

U w a g a. Nie uwzględniono osób o nieustalonym okresie poszukiwania pracy.
N o t e. Persons with unspecified job seeking period were not included.

Rozpatrując miejsce zamieszkania osób długotrwale bezrobotnych w 2021 r. wyższy udział o 2,2 p. proc. (w 2011 r. – o 2,4 p. proc.) odnotowano wśród mieszkańców miast. Osoby długotrwale bezrobotne w ogólnej populacji bezrobotnych mieszkańców miast (z ustalonym okresem poszukiwania pracy) w 2021 r. stanowiły 54,8%, tj. o 29,7 p. proc. więcej niż w 2011 r. Wśród bezrobotnych mieszkańców wsi analogiczny odsetek kształtował się na poziomie 52,6%, czyli o 29,9 p. proc. wyższym niż przed dziesięcioma laty. Liczba długotrwale bezrobotnych mieszkańców miast w porównaniu z 2011 r. zmniejszyła się o 2,2 tys. osób, tj. o 30,8%, a wsi o 1,5 tys., tj. o 30,9%.

Tablica 8. Bezrobotni długotrwale według okresu poszukiwania pracy i grup wieku w 2021 r.

Table 8. Long-term unemployed persons by the time of job seeking and age groups in 2021

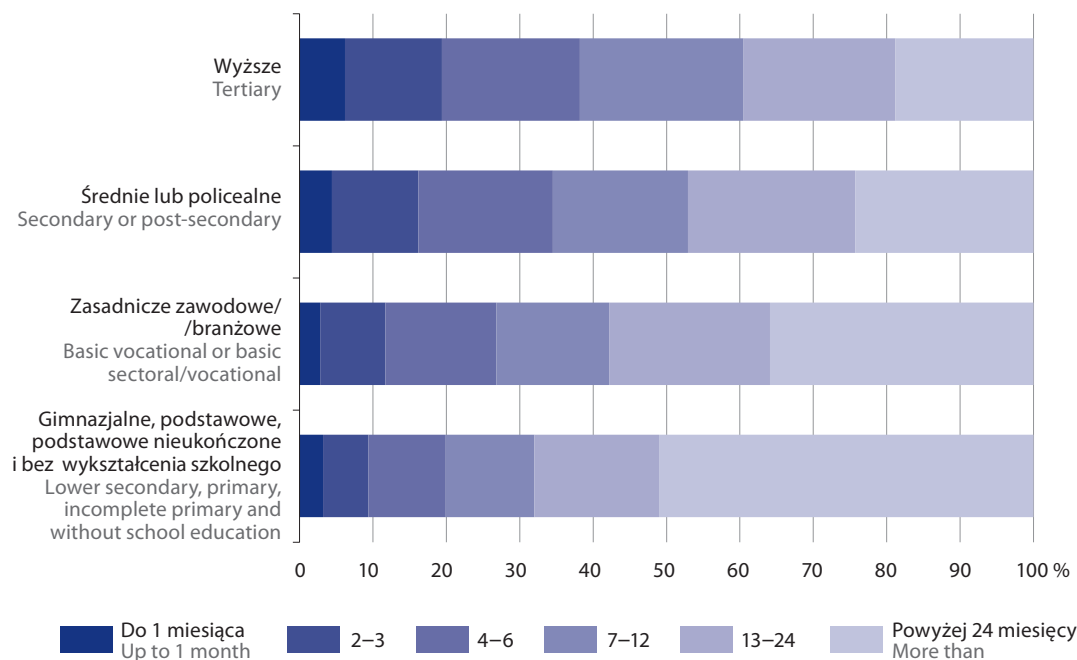
Wyszczególnienie Specification	Odsetek długotrwale bezrobotnych Percentage of long-term unemployed		
	ogółem total	z tego poszukujący pracy of total job seekers	
		13–24 m-ce months	powyżej 24 m-cy more than
	bezrobotni w grupie wieku=100 unemployed persons in the age group=100		
Ogółem Total	53,9	21,0	32,9
15–24 lata	32,4	21,2	11,2
25–34	45,7	19,9	25,8
35–44	56,6	21,6	35,0
45–54	60,8	21,7	39,1
55 lat lub więcej or over	69,0	20,8	48,2

U w a g a. Nie uwzględniono osób o nieustalonym okresie poszukiwania pracy.
N o t e. Persons with unknown job seeking period were not included.

Z analizy populacji bezrobotnych według okresu poszukiwania pracy oraz wieku, można stwierdzić, że odsetek długotrwale poszukujących pracy był tym wyższy im osoby były starsze. Wśród długotrwale bezrobotnych będących w wieku 15–24 lata w 2021 r. przeważały osoby poszukujące pracy od 1 do 2 lat, natomiast w starszych grupach wieku dominowały osoby poszukujące pracy powyżej 2 lat.

Na długość okresu poszukiwania pracy przez bezrobotnych miał wpływ poziom wykształcenia. Okres poszukiwania pracy do 3 miesięcy był zróżnicowany wśród bezrobotnych w zależności od poziomu ich wykształcenia – dotyczył 9,4% osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym, 11,6% – z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym, 16,2% – z wykształceniem średnim lub policealnym oraz 19,4% – z wyższym wykształceniem.

Wykres 16. Bezrobotni według poziomu wykształcenia i okresu poszukiwania pracy w 2021 r.
Chart 16. Unemployed persons by level of education and job seeking period in 2021

U w a g a. Nie uwzględniono osób o nieustalonym okresie poszukiwania pracy oraz o nieustalonym poziomie wykształcenia.
N o t e. Persons with job seeking period or whose education level is unknown were not included.

Osoby o najniższym poziomie wykształcenia, tj. z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym, najczęściej były długotrwale bezrobotne (2,2 tys. osób, tj. 68,0%). Im wyższy poziom wykształcenia, tym niższy był odsetek długotrwale bezrobotnych. Wśród osób z wyższym wykształceniem wynosił on 39,5%.

Rozdział 4

Chapter 4

Bierni zawodowo

Economically inactive persons

4.1. Bierni zawodowo według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku

4.1. Economically inactive persons by place of residence, sex and age groups

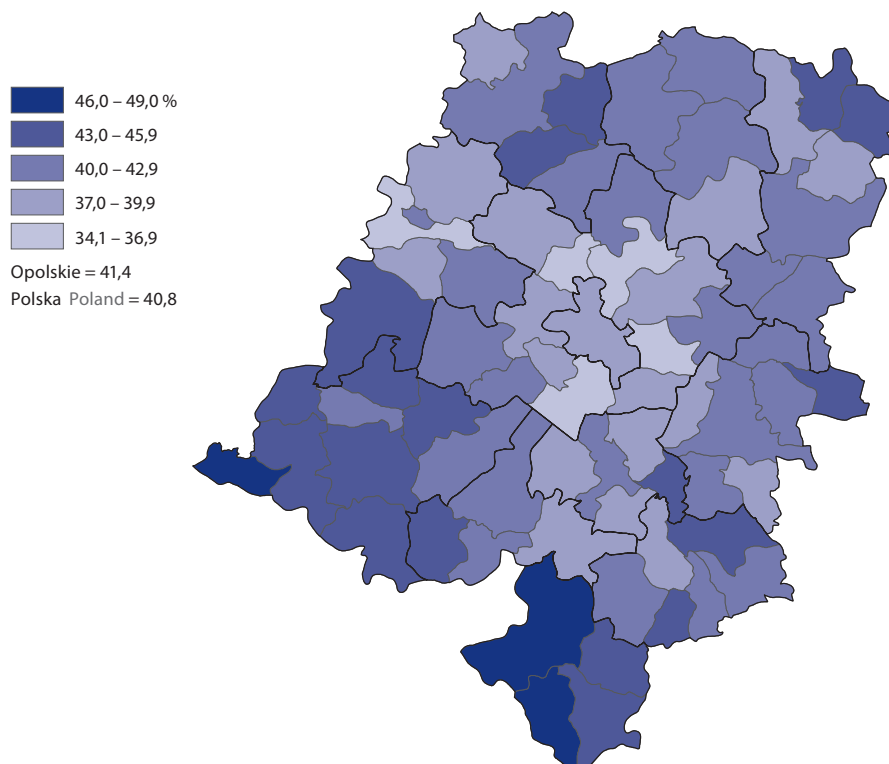
W 2021 r., według danych spisowych, populacja biernych zawodowo liczyła w województwie opolskim 306,5 tys. osób. Wśród biernych zawodowo liczebnie przeważały kobiety, których było 190,4 tys., tj. 62,1% (w kraju – 60,9%), a ze względu na miejsce zamieszkania, ponad połowę tej zbiorowości liczyli mieszkańcy miast, tj. 168,6 tys., czyli 55,0% (w kraju – 60,7%). W okresie dekady liczba osób biernych zawodowo zmniejszyła się w województwie o 60,8 tys., tj. o 16,6% (w kraju – o 11,3%), w tym zbiorowość biernych zawodowo mężczyzn o 26,6 tys., tj. o 18,6%, a kobiet o 34,2 tys., tj. o 15,2%. Na wsi liczba osób biernych zawodowo zmniejszyła się o 30,4 tys., tj. o 18,0%, a w miastach o 30,5 tys., tj. o 15,3%.

Z danych ze spisu wynika, że w 2021 r. odsetek biernych zawodowo w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat lub więcej o ustalonym statusie zawodowym na rynku pracy wynosił w województwie 41,4% (w kraju – 40,8%). Odsetek biernych zawodowo wśród kobiet kształtował się na poziomie 49,2%, podczas gdy wśród mężczyzn wynosił 32,9%. Rozpatrując miejsce zamieszkania, analizowane udziały były zbliżone i wynosiły wśród mieszkańców miast 42,4%, a wśród mieszkańców wsi 40,3%.

W zestawieniu z 2011 r. odsetek osób biernych zawodowo w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat lub więcej o ustalonym statusie zawodowym zmniejszył się w województwie o 5,2 p. proc., a w podziale na płeć – o 5,6 p. proc. wśród kobiet i o 4,8 p. proc. w grupie mężczyzn. Według miejsca zamieszkania większy spadek tego odsetka odnotowano na wsi – o 5,6 p. proc. wobec o 4,8 p. proc. w miastach.

W okresie dekady międzyspisowej w przestrzeni terytorialnej województwa opolskiego największy spadek odsetka biernych zawodowo w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat lub więcej o ustalonym statusie zawodowym odnotowano w powiatach: krapkowickim (o 7,5 p. proc.), opolskim (o 6,7 p. proc.) oraz kędzierzyńsko-kozielskim (o 5,8 p. proc.), a najmniejszy w powiatach: głubczyckim i oleskim (po 3,4 p. proc.) oraz nyskim (o 3,8 p. proc.). Porównując dane spisowe można zauważyć, że wśród powiatów województwa wzrosło zróżnicowanie odsetka osób biernych zawodowo w liczbie ludności ogółem w wieku 15 lat lub więcej o czym świadczy jego rozpiętość, która wzrosła z 6,3 p. proc. w 2011 r. do 8,1 p. proc. w 2021 r. Najniższy odsetek w 2021 r. odnotowano w m. Opolu (38,1%), w powiecie opolskim (38,6%) i krapkowickim (40,8%), a najwyższy w powiecie głubczyckim (46,2%), nyskim (44,6%) i kędzierzyńsko-kozielskim (43,2%). We wszystkich powiatach występował niższy odsetek biernych zawodowo wśród mężczyzn niż kobiet. Dla mężczyzn wartość odsetka wahała się od 30,3% w powiecie opolskim do 37,2% w powiecie głubczyckim. Odsetek dla kobiet kształtował się w przedziale od 44,1% w m. Opolu do 54,7% w powiecie głubczyckim. Pod względem miejsca zamieszkania, niższe udziały biernych zawodowo zarejestrowano wśród mieszkańców wsi niż miast, z wyjątkiem powiatu namysłowskiego, gdzie niższy odsetek wystąpił w miastach (40,7%). Rozpiętość odsetka na wsi kształtowała się od 37,8% w powiecie opolskim do 45,9% w głubczyckim, a w miastach od 38,1% w m. Opolu do 46,7% w powiecie głubczyckim.

Mapa 8. Odsetek biernych zawodowo w 2021 r.
 Map 8. Percentage of economically inactive persons in 2021

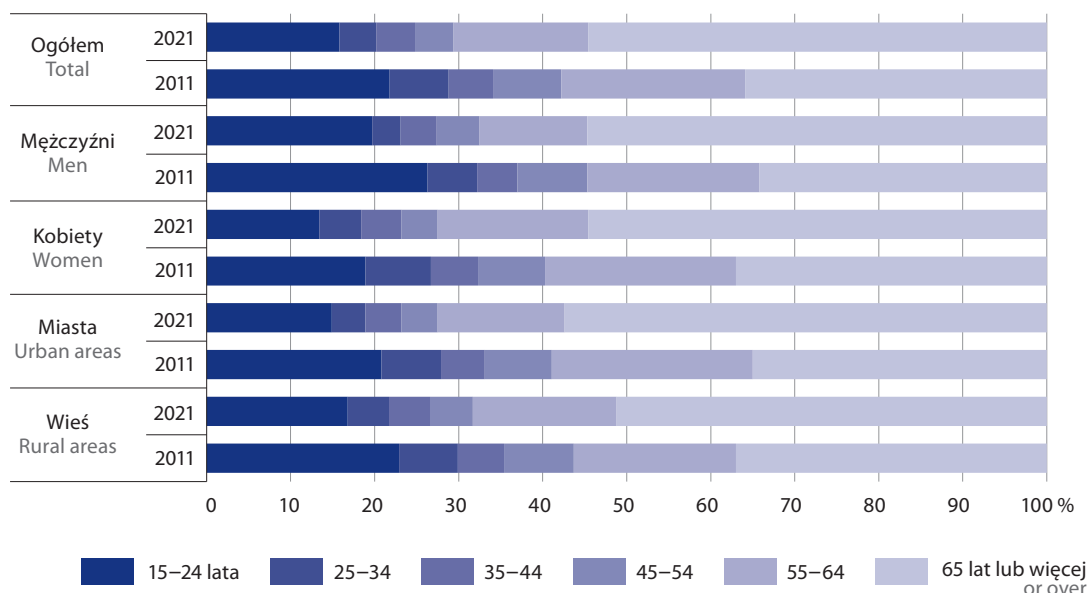

W przekroju gmin województwa opolskiego, w 2021 r. w ponad połowie zanotowano niższy odsetek osób biernych zawodowo w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat lub więcej o ustalonym statusie zawodowym od przeciętnej wartości dla województwa. Najniższy odsetek biernych zawodowo odnotowano w gminach wiejskich: Skarbimierz, Łubniany i Dobrzeń Wielki (odpowiednio: 34,1%, 35,1% i 35,2%), a najwyższy w gminie wiejskiej Branice (49,0%) oraz w gminach miejsko-wiejskich: Paczków (47,8%) i Głubczyce (46,6%). Ze względu na płeć, wartość tego miernika w układzie gminnym kształtowała się w przypadku mężczyzn od 26,9% w gminie wiejskiej Dobrzeń Wielki do 40,7% w gminie wiejskiej Branice, a dla kobiet od 40,5% w gminie wiejskiej Skarbimierz do 56,9% w gminie wiejskiej Branice.

W 2021 r. wśród biernych zawodowo przeważały (63,0%) osoby w wieku poprodukcyjnym. Drugą grupą pod względem wielkości udziału w populacji biernych zawodowo były osoby w wieku produkcyjnym (30,1%). Ponad połowę tej grupy stanowiły osoby w wieku produkcyjnym mobilnym, a ich udział w ogólnej liczbie biernych zawodowo kształtował się na poziomie 17,8%. Analogiczny odsetek dla grupy w wieku produkcyjnym niemobilnym wynosił 12,2%. Stosunkowo niewielki udział (6,9%) miały osoby w wieku przedprodukcyjnym.

W porównaniu z 2011 r. w populacji biernych zawodowo odnotowano wzrost udziału (o 19,4 p. proc.) osób w wieku poprodukcyjnym, przy jednoczesnym spadku udziału osób w wieku produkcyjnym (o 17,6 p. proc.; w produkcyjnym niemobilnym o 10,1 p. proc. i mobilnym o 7,6 p. proc.) oraz przedprodukcyjnym o 1,8 p. proc.

Wykres 17. Bierni zawodowo w wieku 15 lat lub więcej według płci, miejsca zamieszkania i grup wieku
 Chart 17. Economically inactive persons aged 15 years or over by sex, place of residence and age groups

W 2021 r., podobnie jak w 2011 r., w strukturze biernych zawodowo, niezależnie od płci czy miejsca zamieszkania, najliczniejszą grupę (54,6%) stanowiły osoby w wieku 65 lat lub więcej (w kraju – 51,8%). Odsetek biernych zawodowo w tej grupie wieku mężczyzn wynosił 54,7%, a kobiet 54,6%. W miastach odnotowano 57,4% biernych zawodowo w analizowanej grupie wieku, a na wsi 51,2%. W następnej kolejności pod względem analizowanego udziału były osoby w grupie wieku 55–64 lata (16,0%) oraz 15–24 lata (15,8%). Znaczna liczebność biernych zawodowo będących w najmłodszej grupie wieku (15–24 lata) spowodowana była przede wszystkim kontynuacją nauki przez młodzież w tej grupie wieku.

W okresie dekady według danych spisowych, podobnie jak w kraju, wzrosły jedynie udziały biernych zawodowo osób w grupie wieku 65 lat lub więcej, tj. o 18,7 p. proc. (w kraju – o 16,8 p. proc.), przy czym w większym stopniu mężczyzn niż kobiet (o 20,5 p. proc. wobec o 17,6 p. proc.) oraz mieszkańców miast niż wsi (o 22,4 p. proc. wobec o 14,2 p. proc.). W pozostałych analizowanych i wyodrębnionych ze względu na wiek grupach odnotowano spadek udziału, a największy wśród biernych zawodowo w grupie wieku 15–24 lata (o 6,0 p. proc.) oraz w grupie wieku 55–64 lata (o 5,9 p. proc.). Pod względem płci, w obu grupach wieku większy spadek odsetka zanotowano dla mężczyzn, a największy w grupie wieku 55–64 lata (o 7,7 p. proc. wobec o 4,8 p. proc. dla kobiet). Rozpatrując miejsce zamieszkania, większy spadek udziału wystąpił wśród biernych zawodowo mieszkańców miast w większości grup wieku, a największy w wieku 55–64 lata (o 8,8 p. proc. wobec o 2,2 p. proc. na wsi), natomiast na wsi tylko wśród biernych zawodowo w grupie wieku 15–24 lata (o 6,1 p. proc. wobec o 5,9 p. proc. w miastach).

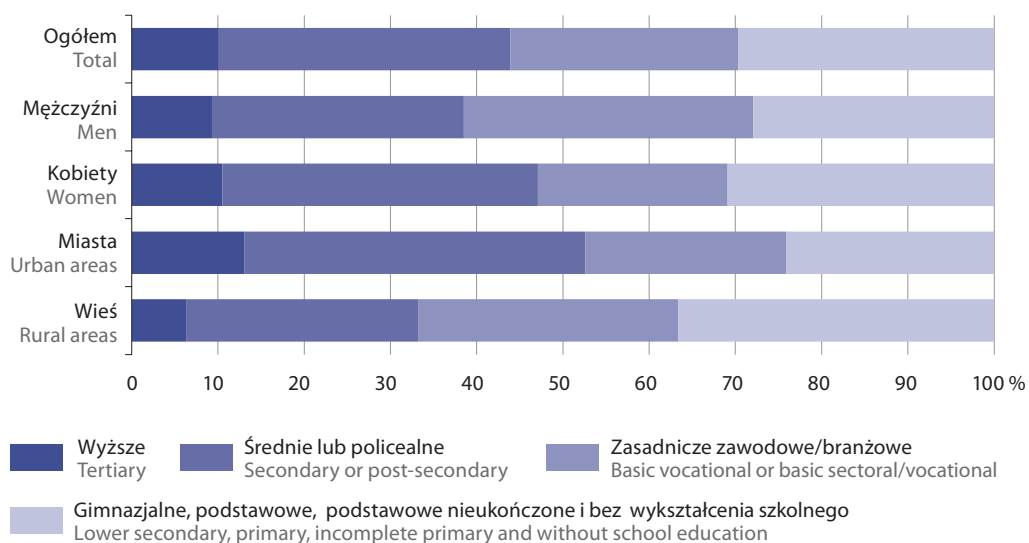
4.2. Bierni zawodowo według poziomu wykształcenia

4.2. Economically inactive persons by level of education

Według danych spisowych, w 2021 r. osoby biernie zawodowo, w znacznej mierze legitymowały się wykształceniem średnim lub policealnym – 102,4 tys. osób, tj. 33,8% ogółu biernych z ustalonym poziomem wykształcenia. Liczną grupę biernych stanowiły również osoby z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym – 90,2 tys. (29,7%) oraz osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym – 80,1 tys. (26,4%). Najmniejszą pod względem liczebności grupę stanowiły osoby z wyższym wykształceniem – 30,6 tys. (10,1%). Kobiety biernie zawodowo legitymowały się wyższym poziomem wykształcenia. Wykształcenie co najmniej średnie posiadało 47,1% biernych zawodowo kobiet, a analogiczny odsetek dla mężczyzn wynosił 38,5%. Udział biernych zawodowo z wykształceniem co najmniej średnim wynosił w miastach 52,6%, a na wsi 33,2%.

Wykres 18. Bierni zawodowo w wieku 15 lat lub więcej według płci, miejsca zamieszkania i poziomu wykształcenia w 2021 r.

Chart 18. Economically inactive persons aged 15 years or over by sex, place of residence and level of education in 2021

U w a g a. Nie uwzględniono osób o nieustalonym poziomie wykształcenia.
N o t e. Persons whose education level is unknown were not included.

W porównaniu z 2011 r. w strukturze osób biernych zawodowo, zarówno według płci, jak i miejsca zamieszkania, w 2021 r. odnotowano wzrost poziomu wykształcenia (co jest pochodną postępującego wzrostu poziomu wykształcenia ludności, który zaobserwowano w okresie dekady). W 2021 r. w populacji biernych zawodowo o ustalonym poziomie wykształcenia najbardziej wzrósł udział osób z wykształceniem średnim lub policealnym (co trzecia osoba bierna zawodowo posiadała ten poziom wykształcenia) oraz z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym – po 5,6 p. proc. Największy wzrost udziału osób z wykształceniem średnim lub policealnym odnotowano wśród biernych zawodowo kobiet (o 5,7 p. proc. wobec o 5,2 p. proc. wśród mężczyzn), a z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym dla biernych zawodowo mężczyzn (o 6,6 p. proc. wobec o 5,1 p. proc. dla kobiet). Ze względu na miejsce zamieszkania wyższe wzrosty odsetka osób ze średnim lub policealnym wykształceniem, jak również zasadniczym zawodowym/branżowym odnotowano dla biernych zawodowo mieszkańców wsi (odpowiednio:

o 7,7 p. proc. i o 7,4 p. proc.) niż miast (analogicznie: o 3,6 p. proc. i o 4,1 p. proc.). W okresie dekady wzrósł również udział osób biernych zawodowo z wyższym wykształceniem – o 2,3 p. proc., przy czym w większym stopniu wśród kobiet (o 2,8 p. proc. wobec o 1,6 p. proc. wśród mężczyzn). Dla mieszkańców miast i wsi odnotowano taki sam wzrost udziału osób biernych zawodowo z tym poziomem wykształcenia (po 2,3 p. proc.). W okresie międzypisowym odnotowano znaczny spadek udziału osób biernych zawodowo z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym – o 13,5 p. proc. (według płci: wśród kobiet – o 13,6 p. proc. i mężczyzn – o 13,4 p. proc., a według miejsca zamieszkania: na wsi – o 17,4 p. proc., a w miastach – o 10,0 p. proc.).

W poziomie wykształcenia według grup wieku, dla obu płci i miejsca zamieszkania, największy odsetek biernych zawodowo z wykształceniem średnim lub policealnym odnotowano dla osób w grupie wieku 25–34 lata – 42,6% (odsetek dla kobiet wynosił 45,1%, a dla mężczyzn – 36,5%; według miejsca zamieszkania – w miastach 42,6%, a na wsi 42,5%). Największy udział osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym odnotowano dla osób biernych zawodowo w grupach wieku 45–54 lata i 55–64 lata (odpowiednio: 40,8% i 40,3%). Dla biernych zawodowo z tym poziomem wykształcenia w obu analizowanych grupach wyższy odsetek zanotowano dla mężczyzn (odpowiednio: 43,4% i 52,2%), a według miejsca zamieszkania – dla mieszkańców wsi (odpowiednio: 47,9% i 47,2%). Wśród biernych zawodowo z wyższym wykształceniem największy odsetek zanotowano w grupie osób w wieku 25–34 lata (21,1%; wyższy odsetek zanotowano dla kobiet – 24,2% oraz dla mieszkańców miast – 24,0%). Największy udział biernych zawodowo z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym (59,2%) odnotowano dla osób w najmłodszej grupie wieku, tj. 15–24 lata (ze względu na trwający proces edukacyjny).

Wśród biernych zawodowo według ekonomicznych grup wieku z ustalonym poziomem wykształcenia, najwyższe udziały ze średnim lub policealnym wykształceniem odnotowano dla osób w wieku produkcyjnym mobilnym (zarówno ogółem, jak i dla kobiet oraz mieszkańców miast w tej grupie wieku – odpowiednio: 49,9%, 51,9% oraz 51,1%), a z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym dla osób w wieku produkcyjnym niemobilnym (ogółem – 45,4%, dla mężczyzn – 49,7%; dla mieszkańców wsi – 52,0%).

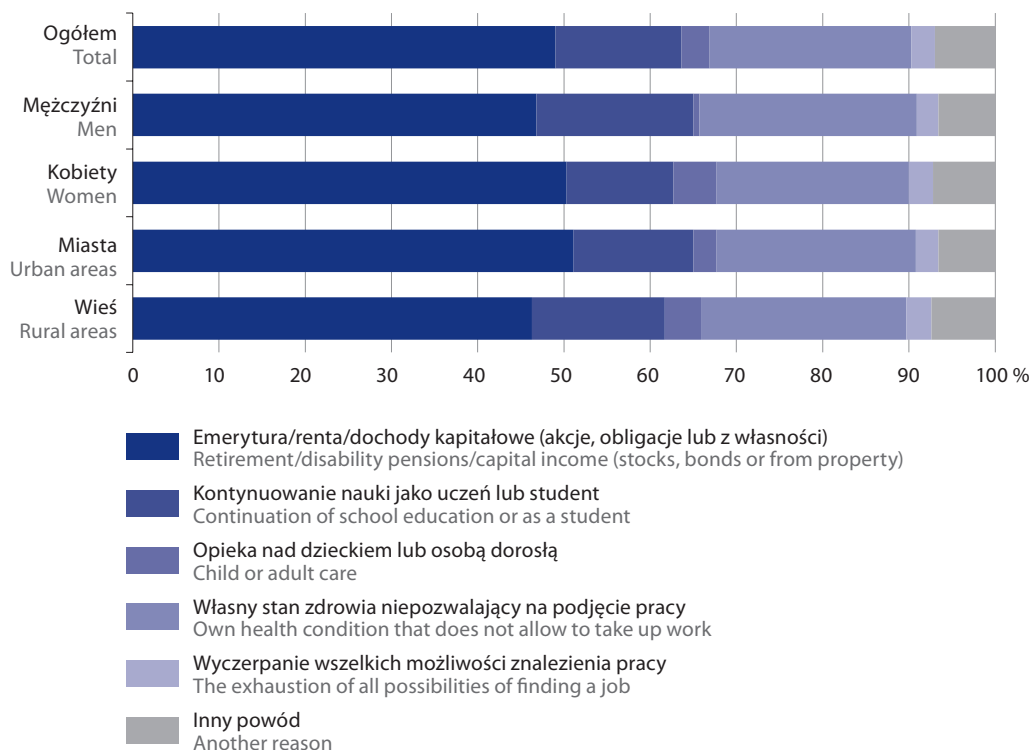
4.3. Bierni zawodowo według przyczyn bierności zawodowej

4.3. Economically inactive persons by reasons for in activity

Główną przyczyną braku aktywności zawodowej osób biernych zawodowo według danych NSP 2021 było korzystanie z emerytury, renty lub dochodów kapitałowych (akcji, obligacji lub z własności). Przyczynę tę, według danych NSP 2021, zadeklarowało 150,1 tys. osób, tj. 49,0% ogółu biernych zawodowo w województwie (odsetek dla kobiet wynosił 50,3% wobec 46,8% dla mężczyzn – efekt wcześniejszego wieku przechodzenia na emeryturę kobiet niż mężczyzn i dłuższego trwania życia kobiet). W kraju brak aktywności zawodowej z powodu analizowanej przyczyny zadeklarowało przeciętnie 46,1% biernych zawodowo. W województwie opolskim jako drugą w kolejności najczęściej wskazywaną przyczyną bierności był własny stan zdrowia niepozwalający na podjęcie pracy. Tę przyczynę wskazało 71,8 tys. osób, tj. 23,4% ogółu biernych zawodowo, przy czym mężczyźni deklarowali ją częściej niż kobiety (25,2% wobec 22,3%). Kontynuowanie nauki jako uczeń lub student było powodem bierności dla 44,6 tys. osób, tj. 14,6% ogółu biernych zawodowo. Z powodu tej przyczyny mężczyźni częściej byli nieaktywni na rynku pracy (18,2% biernych mężczyzn wobec 12,4% kobiet). Kobiety natomiast częściej jako powód bierności podawały opiekę nad dzieckiem lub osobą dorosłą. Ten powód bierności zadeklarowało 10,3 tys. osób, tj. 3,3% ogółu biernych zawodowo (odsetek dla kobiet wynosił 5,0% wobec 0,7% dla mężczyzn). Niewielki odsetek (2,7%) osób jako przyczynę bierności wskazało wyczerpanie wszelkich możliwości znalezienia pracy.

Wykres 19. Bierni zawodowo w wieku 15 lat lub więcej według płci, miejsca zamieszkania i przyczyn bierności w 2021 r.

Chart 19. Economically inactive persons aged 15 years or over by sex, place of residence and reasons for inactivity in 2021

U w a g a. Nie uwzględniono osób o nieustalonej przyczynie bierności.
N o t e. Persons with unspecified reason for economic inactivity were not included.

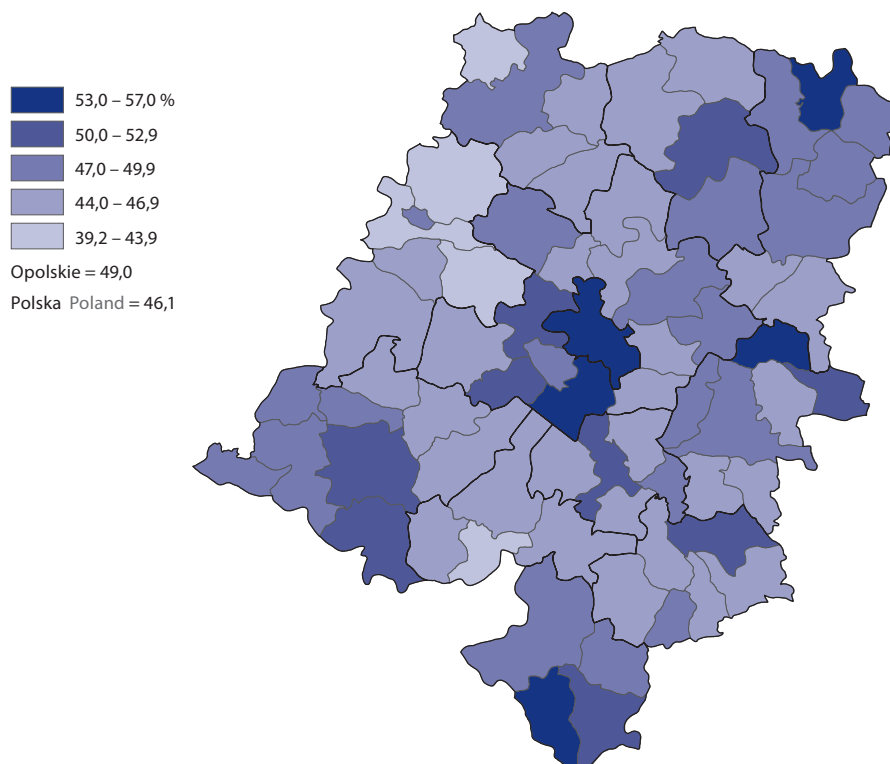
Biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania, średnio co drugi bierny zawodowo mieszkaniec miast i wsi jako przyczynę bierności deklarował korzystanie z emerytury, renty lub dochodów kapitałowych (akcji, obligacji lub z własności). W miastach odsetek osób biernych zawodowo z tego powodu był wyższy niż na wsi i wynosił 51,1% wobec 46,3%. Bierni zawodowo na wsi częściej niż w miastach deklarowali pozostałe z analizowanych głównych przyczyn bierności zawodowej, przy czym różnice te były niewielkie i wahały się od 0,3 p. proc. do 1,5 p. proc.

Rozkład przestrzenny udziału biernych zawodowo osób według głównych przyczyn bierności wskazuje, że w 2021 r. w województwie opolskim z powodu korzystania z emerytury, renty lub dochodów kapitałowych (akcji, obligacji lub z własności) najwięcej osób biernych zawodowo mieszkało w m. Opolu (53,3%) oraz w powiecie głubczyckim (50,7%) i nyskim (50,0%), a najmniej w powiecie brzeskim (45,0%), namysłowskim (45,7%) i prudnickim (46,1%). Z powodu tej przyczyny we wszystkich powiatach odnotowano wyższy odsetek biernych zawodowo kobiet. Wartość odsetka dla kobiet kształtowała się w przedziale od 46,9% w powiecie namysłowskim do 55,5% w m. Opolu. Dla mężczyzn analogiczny odsetek oscylował w granicach od 41,8% w powiecie brzeskim do 50,0% w powiecie głubczyckim. Z powodu kolejnej pod względem udziału przyczyny bierności, tj. własnego stanu zdrowia niepozwalającego na podjęcie pracy, największy odsetek nieaktywnych zawodowo osób zanotowano w powiatach: brzeskim (27,1%), prudnickim (26,8%) i namysłowskim (25,7%), a najmniejszy w m. Opolu (21,0%) oraz w powiatach: nyskim (22,0%) i głubczyckim (22,6%). W powiatach wyższy był odsetek biernych zawodowo z tej

przyczyny mężczyzn i wahał się w przedziale od 21,2% w m. Opolu do 29,4% w powiecie prudnickim, a biernych zawodowo kobiet w przedziale od 20,8% w powiecie nyskim do 26,1% w powiecie brzeskim. Z powodu kontynuowania nauki jako uczniów lub studentów, najwyższy odsetek biernych zawodowo wystąpił w powiecie opolskim (15,9%), w m. Opolu (15,6%) i w powiecie oleskim (15,2%), a najmniejszy w powiatach: głubczyckim (13,5%), nyskim (13,6%) oraz kluczborskim (13,9%). We wszystkich powiatach odsetek był wyższy dla mężczyzn i kształtował się w przedziale od 15,8% w głubczyckim do 20,1% w m. Opolu, a dla kobiet w przedziale od 11,5% w powiecie nyskim do 13,9% w powiecie opolskim. Największy udział biernych z powodu opieki nad dzieckiem lub osobą dorosłą odnotowano w powiatach: strzeleckim, brzeskim i namysłowskim (odpowiednio: 4,1%, 3,9% i 3,8%), natomiast najniższy w m. Opolu (2,1%) oraz w powiatach: kędzierzyńsko-kozielskim (2,7%) i głubczyckim (3,0%). Kobiety częściej były bierne zawodowo z powodu tej przyczyny. Odsetek dla kobiet kształtował się w przedziale od 2,9% w m. Opolu do 6,5% w powiecie strzeleckim, a dla mężczyzn od 0,3% w powiecie strzeleckim do 1,0% w powiecie nyskim. Z powodu wyczerpania wszelkich możliwości znalezienia pracy odsetek biernych zawodowo kształtował się od 1,9% w powiecie strzeleckim do 3,5% w powiecie głubczyckim. Z tej przyczyny kobiety w większości powiatów częściej pozostawały w stanie bierności zawodowej – od 2,0% w powiecie strzeleckim i w m. Opolu do 3,8% w powiecie krapkowickim. Analogiczny odsetek dla biernych zawodowo mężczyzn występował w przedziale od 1,6% w powiecie strzeleckim do 3,7% w powiecie głubczyckim.

Mapa 9. Bierni zawodowo z powodu emerytury/renty/dochodów kapitałowych (akcji, obligacji lub z własności) w 2021 r.

Map 9. Economically inactive persons due to retirement/disability pensions/capital income (stocks, bonds or from property) in 2021

W ujęciu gmin, z powodu głównej przyczyny bierności, tj. korzystania z emerytury, renty lub dochodów kapitałowych (akcji, obligacji lub z własności), w 2021 r. w przeważającej liczbie zanotowano niższy udział biernych zawodowo od przeciętnej wartości dla województwa. Największy odsetek biernych zawodowo z tej przyczyny wystąpił w gminie wiejskiej Branice (57,0%) oraz w gminach miejsko-wiejskich: Praszka (56,3%) i Kolonowskie (54,2%). Najmniejszą natomiast wartość analizowanego odsetka odnotowano w gminach wiejskich: Wilków (39,2%), Skarbimierz (39,8%), a następnie w gminie miejsko-wiejskiej Lewin Brzeski i gminie wiejskiej Lubsza (po 40,4%). Z powodu drugiej przyczyny bierności, tj. własnego stanu zdrowia niepozwalającego na podjęcie pracy, najwięcej biernych zawodowo zanotowano w gminach wiejskich: Lubsza (31,4%) i Murów (29,1%) oraz w gminie miejsko-wiejskiej Lewinie Brzeskim (28,3%), a najmniej w gminie miejsko-wiejskiej Prószków (17,9%), w gminie wiejskiej Kamiennik (18,3%) oraz w gminie miejsko-wiejskiej Kolonowskie (19,3%). Udział biernych zawodowo z powodu kontynuowania nauki jako uczniów lub student przyjął najwyższą wartość w gminach wiejskich: Skarbimierz (22,0%) a także Dobrzeń Wielki i Łubniany (po 19,7%), a najniższą w gminach wiejskich: Branice i Murów (po 11,7%) oraz w m. Brzegu (12,4%). Wyczerpanie wszelkich możliwości znalezienia pracy jako powód bierności najwięcej osób wskazało w gminie wiejskiej Kamiennik (6,3%), a najmniej w gminie miejsko-wiejskiej Leśnica (1,4%). Z powodu opieki nad dzieckiem lub osobą dorosłą największy odsetek biernych odnotowano w gminie wiejskiej Skoroszyce (6,2%), a najmniejszy w m. Opolu (2,1%).

Uwagi metodologiczne

1. Zakres i procedura badań

Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań przeprowadzony został w okresie od 1 kwietnia do 30 września 2021 r., według stanu na dzień 31 marca 2021 r. godzina 24:00.

Zgodnie z metodologią rekomendowaną dla badań rynku pracy przez Międzynarodową Organizację Pracy, w części dotyczącej aktywności ekonomicznej, do określenia faktu wykonywania, posiadania bądź poszukiwania pracy, czyli pomiaru aktywności bieżącej, dokonano w przedziale czasu nazywanym okresem referencyjnym, którym był tydzień kończący się w dniu referencyjnym badania (tj. okres od 25 do 31 marca 2021 r.).

Badanie to było badaniem pełnym i obejmowało wszystkie osoby fizyczne stale zamieszkałe i czasowo przebywające na terytorium Polski, z wyłączeniem szefów oraz cudzoziemskiego personelu przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych państw obcych, członków ich rodzin oraz innych osób korzystających z przywilejów i immunitetów na mocy ustaw, umów międzynarodowych lub powszechnie uznanych zwyczajów międzynarodowych.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 9 sierpnia 2019 r. o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań 2021 przekazanie danych przez osoby fizyczne było obowiązkowe. Ten sam akt prawny nakładał na badane osoby obowiązek udzielania dokładnych, wyczerpujących i zgodnych z prawdą odpowiedzi. Odpowiedzi dotyczące osób, które nie ukończyły 18 roku życia oraz nieobecnych dokonywały pełnoletnie osoby wspólnie z nimi zamieszkałe. W odniesieniu do osób przebywających w obiektach zbiorowego zakwaterowania dane spisowe były pozyskiwane w zakresie posiadanej dokumentacji od właścicieli, administratorów lub zarządców obiektów.

Spis został zrealizowany metodą mieszaną, tj. z wykorzystaniem danych zebranych od respondentów oraz danych pochodzących ze źródeł administracyjnych. W pierwszej kolejności informacje zbierane w spisie pobrane zostały z dostępnych źródeł administracyjnych i wykorzystano je do przygotowania oraz aktualizacji wykazu danych osobowych i adresowych, a także jako bezpośrednie źródło danych spisowych. Następnie dane objęte zakresem informacyjnym spisu 2021 zostały zebrane od całej populacji podlegającej badaniu poprzez elektroniczny formularz spisowy. Zostało to wykonane przy wykorzystaniu następujących metod i w następujących terminach:

- **CAWI (Computer-Assisted Web Interviewing)** – samospis internetowy, polegał na wypełnianiu przez badanych elektronicznego formularza i realizowany był od 1 kwietnia do 30 września 2021 r.
- **„Spis na żądanie”** – wywiad telefoniczny na żądanie respondenta realizowany był za pośrednictwem infolinii spisowej od 1 kwietnia do 30 września 2021 r.
- **CATI (Computer-Assisted Telephone Interviewing)** – wywiad telefoniczny realizowany przez rachmistrzów spisowych, podczas którego odpowiedzi na poszczególne pytania były odnotowywane przez nich w systemie komputerowym na formularzu. Ta część badania odbywała się od 4 maja do 30 września 2021 r.
- **CAPI (Computer-Assisted Personal Interviewing)** – wywiad bezpośredni realizowany przez rachmistrzów spisowych. Był to wywiad terenowy, rachmistrzowie rejestrowali odpowiedzi respondenta w systemie zainstalowanym na urządzeniu mobilnym. Badanie w tej formie przeprowadzane było od dnia 21 czerwca do 30 września 2021 r. z zachowaniem reżimu sanitarnego i zasad realizacji spisu metodą wywiadu bezpośredniego wynikających z obostrzeń pandemicznych.

2. Podstawowe pojęcia i definicje

Badania aktywności ekonomicznej ludności są ważnym źródłem informacji dla rządów, ekonomistów, badaczy, podmiotów gospodarczych, jak również instytucji publicznych i samorządowych realizowanych w celu poznania dynamiki różnych zjawisk związanych z rynkiem pracy. Odnoszą się do wszelkich działań podejmowanych przez osoby fizyczne w celu poszukiwania pracy, zatrudnienia w sektorze formalnym i nieformalnym, osiągania dochodów z innych źródeł, samozatrudnienia czy bezrobocia. Badania aktywności ekonomicznej pozwalają na analizę kluczowych wskaźników związanych z rynkiem pracy, takich jak: wskaźnik aktywności zawodowej, zatrudnienia, czy stopa bezrobocia. Zrozumienie tych zjawisk i zachodzących procesów wymaga posługiwania się takim samym aparatem pojęciowym. Dlatego też w tej części publikacji zostaną przedstawione najważniejsze definicje i pojęcia. Wprowadzenie ich ma zapewnić jasność i spójność przekazu oraz jednoznaczną interpretację zawartych informacji i dokonanych analiz. Umożliwi efektywną komunikację i identyczne rozumienie zakresu i granic badanych zjawisk, co ułatwi porównanie wyników i pozwoli na uniknięcie nieporozumień lub odmiennych interpretacji w zależności od kontekstu czy czasu. Z tego względu, poniżej przedstawiono definicje pojęć, które będą odnosiły się do prezentowanych zmiennych i analiz.

Kategoria ludności według definicji krajowej. W kategorii tej są ujmowani stali mieszkańcy Polski, w tym osoby, które przebywają czasowo za granicą (bez względu na okres przebywania), ale zachowały stałe zameldowanie w Polsce, nie są natomiast ujmowani imigranci przebywający w Polsce czasowo.

Wiek – jest to liczba lat ukończonych. Wyznaczany jest poprzez porównanie pełnej daty urodzenia z datą przeprowadzenia spisu (tzw. dniem krytycznym, tj. 31 marca 2021 r.). W badaniach aktywności ekonomicznej populację stanowiły osoby, które miały 15 lat lub więcej.

Ekonomiczne grupy wieku – jest to umowna klasyfikacja badanych według kryterium zdolności do pracy. Wyróżnia się trzy grupy osób: w wieku przedprodukcyjnym, w wieku produkcyjnym (mobilnym oraz niemobilnym) i w wieku poprodukcyjnym.

- **Wiek przedprodukcyjny** – jest to wiek, w którym ludność nie posiada pełnej zdolności do czynności prawnych, a tym samym nie osiągnęła jeszcze całkowitej zdolności do pracy i jako pracownik podlega szczególnej ochronie prawnej. W przypadku badań aktywności ekonomicznej do tej grupy klasyfikowane są osoby, które ukończyły 15 lat, ale nie przekroczyły 18 lat.
- **Wiek produkcyjny** – dolny próg tego przedziału wieku rozpoczyna się w momencie nabycia pełnej zdolności do pracy. Dla kobiet i mężczyzn jest to ukończenie 18 lat. Górny próg jest uzależniony od płci. Dla mężczyzn jest to wiek poniżej 65 lat, a dla kobiet poniżej 60 lat. W ramach tego przedziału wyróżnia się jeszcze dwie podklasy wieku są to:
 - a) **wiek mobilny** (osoby, które ukończyły 18 lat, ale nie ukończyły 45 lat. Wiek ten jest taki sam zarówno dla mężczyzn jak i kobiet),
 - b) **wiek niemobilny** (mężczyźni, którzy ukończyli 45 lat i nie ukończyli 65 lat oraz kobiety, które ukończyły 45 lat, ale nie ukończyły 60 lat).
- **Wiek poprodukcyjny** – dolny próg trzeciej grupy jest tożsamy z podstawowym wiekiem uprawniającym w Polsce do przechodzenia na emeryturę. Dlatego też w tym przedziale wieku będą sklasyfikowani mężczyźni, którzy ukończyli 65 lat oraz kobiety, które ukończyły 60 lat. Nieistotny jest przy tym stan faktyczny wykonywania pracy zarobkowej czy też nie.

Poziom wykształcenia jest to najwyższy ukończony cykl kształcenia w szkole lub szkolenia w innym trybie lub formie, uznany zgodnie z obowiązującym systemem szkolnictwa. Podstawą zaliczenia wykształcenia do określonego poziomu jest uzyskanie świadectwo (dyplom) ukończenia odpowiedniej szkoły niezależnie od trybu jej ukończenia (dziennie, wieczorowo, zaocznie, eksternistycznie/stacjonarnie, niestacjonarnie, na odległość, korespondencyjnie) w kraju lub za granicą.

W dalszej części publikacji dane dotyczące wykształcenia ludności będą dotyczyły osób w wieku 15 lat lub więcej i prezentowane będą w następujących klasach:

- **Wykształcenie wyższe** – dotyczy osób, których najwyższym poziomem edukacji jaki ukończyły są studia wyższe co najmniej z tytułem licencjata, inżyniera lub równorzędnym, lub uzyskały dyplom ukończenia kolegium nauczycielskiego, nauczycielskiego kolegium języków obcych (z wyjątkiem organizowanych w ramach szkoły wyższej) oraz kolegiów pracowników służb społecznych.
- **Średnie** – dotyczy osób, których najwyższym poziomem edukacji jaki ukończyły jest uzyskanie świadectwa ukończenia liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego, liceum uzupełniającego lub ukończyły gimnazjum przed 1932 r. Odnosi się to również do osób, które otrzymały świadectwo ukończenia szkoły średniej zawodowej (technikum, technikum uzupełniającego, liceum zawodowego, liceum technicznego, szkoły artystycznej II stopnia realizującej jednocześnie program szkoły średniej). W tej grupie znajdują się też osoby, które posiadają świadectwo (dyplom) ukończenia szkoły policealnej (pomaturalnej), do której przyjęcie było uwarunkowane posiadaniem świadectwa ukończenia szkoły średniej oraz te, które ukończyły studium nauczycielskie.
- **Zasadnicze zawodowe/branżowe** – dotyczy osób, których najwyższym poziomem edukacji jaki ukończyły jest uzyskanie świadectwa ukończenia: szkoły zawodowej (zasadniczej szkoły zawodowej lub rolniczej, szkoły przemysłowej), szkoły przysposobienia zawodowego lub rolniczego, korespondencyjnego kursu rolniczego wyłącznie na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej, szkoły mistrzów, branżowej szkoły I stopnia.
- **Gimnazjalne** – dotyczy osób, których najwyższym poziomem edukacji jaki ukończyły jest uzyskanie świadectwa ukończenia gimnazjum lub świadectwa ukończenia specjalnej szkoły przysposabiającej do pracy.
- **Podstawowe ukończone** – dotyczy osób, których najwyższym poziomem edukacji jaki ukończyły jest uzyskanie świadectwa ukończenia szkoły podstawowej (przed wojną szkoły powszechnej), kursów dla pracujących w zakresie szkoły podstawowej oraz szkoły artystycznej I stopnia realizującej jednocześnie program szkoły podstawowej.
- **Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego** – dotyczy osób, które uczą się w szkole podstawowej, uczyły się w szkole podstawowej, lecz jej nie ukończyły, nigdy nie uczęszczały do szkoły.

W spisie zastosowano definicje aktywności ekonomicznej ludności zalecane przez Europejską Komisję Gospodarczą ONZ i Urząd Statystyczny Unii Europejskiej (Eurostat), oparte o rekomendacje Międzynarodowej Organizacji Pracy. Zgodnie z tymi zaleceniami przedmiotem badania osób był fakt wykonywania/posiadania pracy w okresie badanego tygodnia (w Polsce był to tydzień od 25 do 31 marca 2021 r.) bądź poszukiwania pracy i gotowość do jej podjęcia. Badaniem objęto osoby w wieku 15 lat lub więcej. Przyjęto regułę klasyfikowania każdej osoby tylko do jednej z trzech kategorii: pracujących, bezrobotnych lub biernych zawodowo (faktyczna, a nie formalno-prawna sytuacja zawodowa badanych osób).

Ludność aktywna zawodowo obejmuje wszystkie osoby uznane za pracujące lub bezrobotne zgodnie z definicjami podanymi poniżej.

Do pracujących zostały zaliczone wszystkie osoby w wieku 15 lat lub więcej, które w okresie badanego tygodnia:

- wykonywały przez co najmniej 1 godzinę pracę przynoszącą zarobek lub dochód,
- nie wykonywały pracy, ale formalnie miały pracę, a czasową przyczyną niewykonywania pracy była np. choroba własna, urlop związany z wypoczynkiem lub opieką nad dzieckiem.

Bezrobotni to osoby w wieku 15–74 lata, które spełniły jednocześnie trzy warunki:

- w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi,
- aktywnie poszukiwały pracy tzn. podjęły konkretne działania aby znaleźć pracę, w okresie od 1 do 31 marca,
- były zdolne/gotowe podjąć pracę w tygodniu badanym i następnym.

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Ludność bierna zawodowo to osoby w wieku 15 lat lub więcej, które nie zostały zaklasyfikowane jako pracujące lub bezrobotne, tzn. osoby, które w badanym tygodniu:

- nie pracowały, nie miały pracy i jej nie poszukiwały,
- nie pracowały, poszukiwały pracy, ale nie były zdolne/gotowe do jej podjęcia w okresie od 1 do 15 kwietnia,
- nie pracowały i nie poszukiwały pracy, ponieważ miały pracę załatwioną i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie: dłuższym niż 3 miesiące lub do 3 miesięcy ale nie były gotowe tej pracy podjąć.

Jako **główne przyczyny bierności zawodowej** przyjęto:

- emerytura/renta/dochody kapitałowe (akcje, obligacje lub z własności),
- kontynuowanie nauki jako uczeń lub student,
- opieka na dzieckiem lub osobą dorosłą,
- własny stan zdrowia niepozwalający na podjęcie pracy,
- wyczerpanie wszelkich możliwości znalezienia pracy,
- inny powód.

Praca główna to praca, która zwykle zajmuje więcej czasu. Jeżeli prace zajmują taką samą ilość czasu, pracą główną jest ta, która przynosi wyższy dochód.

Status zatrudnienia uwzględnia poniższe kategorie pracujących:

Zatrudnieni (pracownicy najemni):

- osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy lub umowy cywilnoprawnej; do tej grupy należą również praktykanci i stażyści, którzy otrzymywali wynagrodzenie za pracę;
- osoby wykonujące pracę nakładczą (inaczej chałupniczą);
- osoby zatrudnione w rodzinnym gospodarstwie rolnym bądź rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem i jednocześnie otrzymujące za wykonywaną pracę ustalony zarobek lub dochód (niekoniecznie w formie pieniężnej).

Pracujący na własny rachunek:

- właściciele, współwłaściciele lub dzierżawcy indywidualnego gospodarstwa rolnego pracujący w tym gospodarstwie;
- osoby prowadzące własną działalność gospodarczą poza rolnictwem (zarejestrowaną lub niezarejestrowaną);
- agenci we wszystkich systemach agencji;
- osoby, które na mocy porozumienia z pracodawcą zarejestrowały własną działalność jako 1-osobowy podmiot gospodarczy.

Do pracujących na własny rachunek zalicza się zarówno **pracodawców** (osoby pracujące na własny rachunek, które w badanym tygodniu zatrudniały przynajmniej 1 pracownika najemnego) jak i **osoby niezatrudniające pracowników**.

Pracujący w innym charakterze – to osoby, które są członkami spółdzielni produkcyjnych (również rolniczych) lub pracują na innych zasadach i nie klasyfikują się do grupy pracowników najemnych, pracujących na własny rachunek, pomagających członków rodzin oraz nie są praktykantami ani stażystami; do tej grupy należą również pomagający członkowie rodzin. Pomagający członkowie rodzin to osoby, które bez umownego, wcześniej ustalonego wynagrodzenia, pomagały w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem.

Współczynnik aktywności zawodowej jest to udział aktywnych zawodowo danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

Wskaźnik zatrudnienia jest to udział pracujących danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

Stopa bezrobocia jest to udział bezrobotnych danej kategorii w liczbie aktywnych zawodowo danej kategorii.

Współczynnik aktywności zawodowej i wskaźnik zatrudnienia zostały obliczone bez uwzględniania osób o nieustalonym statusie na rynku pracy.

Methodological notes

1. Scope and survey procedure

The National Population and Housing Census was carried out between 1 April and 30 September 2021, as of 24:00 on 31 March 2021.

In accordance with the methodology recommended for labour market surveys by the International Labour Organization, in the section regarding economic activity, the fact of doing, having, or looking for a job, was determined, or in other words current activity was measured, in an interval called the reference period. This period refers to the week ending on the reference day of the survey (i.e. the period from 25 to 31 March 2021).

The survey was complete research and included all individuals permanently residing and temporarily staying in the territory of Poland, excluding the heads and foreign personnel of diplomatic representations and consular offices of foreign countries, members of their families and other recipients of privileges and immunities under the law, international agreements or generally recognized international customs.

According to the provisions of the Act of August 9, 2019, on the National Population and Housing Census 2021, the submission of data by individuals was mandatory. The same act required surveyed individuals to provide accurate, thorough and truthful answers. Responses regarding individuals under the age of 18 and absentees were made by the adults residing with them. Regarding persons staying in collective lodging facilities, census data was obtained on the basis of the documentation available from the owners, administrators or managers of the facilities.

The census was carried out using a mixed method, i.e., using data collected from respondents and data from administrative sources. Initially, the information collected in the census was taken from available administrative sources and used to prepare and update the list of personal and address data, as well as a direct source of census data. Next, the data covered by the scope of information of the 2021 census was collected from the entire population to be surveyed through an electronic census form. This was conducted with the use of the following methods and the following definitions:

- **CAWI (Computer-Assisted Web Interviewing)** – a self-administered online survey, based on respondents filling out an electronic form and was conducted from April 1 to September 30, 2021.
- **„Census on demand”** – a telephone interview at the respondent’s request was conducted via a census hotline from April 1 to September 30, 2021.
- **CATI (Computer-Assisted Telephone Interviewing)** – a telephone interview conducted by census takers, during which answers to individual questions were recorded by them in a computer system in a form. This part of the survey took place from May 4 to September 30, 2021.
- **CAPI (Computer-Assisted Personal Interviewing)** – a face-to-face interview conducted by census takers. It was a field interview, with the census takers recording the respondent’s answers in a system installed on a mobile device. The survey in this form was conducted from June 21 to September 30, 2021, in compliance with the sanitary regime and the rules of implementation of the census by direct interview method resulting from pandemic restrictions.

2. Basic concepts and definitions

Surveys of the economic activity of the population are a significant source of information for governments, economists, researchers, business entities, along with public institutions and local governments which are carried out in order to understand the dynamics of various phenomena concerning the labour market. They refer to the activities undertaken by individuals to seek work, employment in the formal and informal sectors, income from other sources, self-employment or unemployment. Economic activity surveys make it possible to analyse key indicators related to the labour market, such as the activity rate, employment rate, or unemployment rate. Understanding these phenomena and the occurring processes requires using identical terminology. Therefore, this section of the publication will present the most important definitions and concepts. The introduction of these is intended to ensure clarity and consistency of the message as well as unambiguous interpretation of the information contained, and analyses made. It will enable effective communication and analogous understanding of the scope and boundaries of the phenomena studied, which will aid the comparison of results and avoid misunderstandings or divergent interpretations depending on the context or time. Therefore, the following definitions of terms will apply to the variables and analyses presented.

Population category by national definition. This category includes permanent residents of Poland, including persons who are temporarily abroad (regardless of the period of their stay), but have maintained permanent residence in Poland; immigrants temporarily staying in Poland are not included.

Age – the number of years. It is determined by comparing the full date of birth with the date of the census (the so-called critical date, i.e. March 31, 2021). In the economic activity survey, the population consisted of persons who were 15 years or over.

Economic age groups – this is a conventional classification of respondents according to the criterion of ability to work. There are three groups of persons: pre-working age, working age (mobile and non-mobile) and post-working age.

- **Pre-working age** – the age in which the population does not have full legal capacity, and thus has not yet reached full work ability and is subject to special legal protection as a worker. In the case of economic activity surveys, this classification includes persons who have reached the age of 15 but are under 18.
- **Working age** – the lower threshold of this age bracket begins when one acquires full work ability. For men and women, that is reaching 18 years of age. The upper threshold is dependent on sex. For men the age is under 65, and for women under 60. Within this range, there are two more age subclasses as follows:
 - a) **mobile working age** (persons who are 18 years of age or older but under 45 years of age. This age is the same for both men and women),
 - b) **non-mobile working age** (men who are over 45 years old and under 65 and women who are over 45 years old but under 60).
- **Post-working age** – the lower threshold of the third group is corresponding with the standard retirement age in Poland. Therefore, men who are 65 years of age or older and women who are 60 or older will be classified in this age bracket. Whether or not they are actually employed is irrelevant.

Education this is the highest educational level achieved in a school-based system, or in any other training mode or form, recognised in compliance with the binding education system. The basis for classifying education to a given level is provided by a certificate (diploma) of completion of a certain school, irrespective of the mode of studying (full-time, evening/weekend, part-time, by correspondence) in the country or abroad.

In the remainder of the publication, data on the education of the population will refer to persons aged 15 or over, and will be presented in the following classes:

- **Tertiary education** – refers to persons whose highest completed level of education is higher education with at least a bachelor's, engineer's or equivalent degree, or have received a diploma from a teachers' college, teachers' college of foreign languages (except those organized as part of a post-secondary school) and colleges of social service workers.
- **Secondary** – refers to persons whose highest level of education is the obtaining of a certificate of completion of a general high school, specialized high school, supplementary high school, or completed middle school before 1932. This also applies to those who received a certificate of completion of a secondary vocational school (technical school, supplementary technical school, vocational high school, technical high school, secondary art school which implements a secondary school curriculum). This group also includes those who have a certificate (diploma) of completion of a post-secondary school, admission to which was conditional on having a secondary school certificate, and those who have completed a teacher training college.
- **Basic vocational or basic sectoral/vocational** – refers to persons whose highest level of education they have is a certified completion of: a vocational school (basic vocational or agricultural school, industrial school), vocational or agricultural training school, correspondence agricultural course only at the level of basic vocational school, master's academy, first degree trade school.
- **Lower secondary (gimnazjum)** – refers to persons whose highest level of education is the attainment of a certificate of completion of lower secondary (gimnazjum) or a certificate of completion of a special preparatory school.
- **Primary education** – refers to persons whose highest level of education is the obtainment of a certificate of completion from an elementary school (before the war, a grade school), courses for working persons in the domain of elementary school, and an art school of the first degree that follows the curriculum of an elementary school.
- **Incomplete primary or no school education** – refers to persons who are studying in elementary school, studied in elementary school but did not complete it, or never attended school.

The census uses the definitions of population economic activity recommended by the United Nations Economic Commission for Europe and the Statistical Office of the European Union (Eurostat), based on the recommendations of the International Labour Organization. According to these recommendations, the subject of the survey of persons was the fact of having/having a job during the surveyed week (in Poland it was the week from 25 to 31 March 2021) or searching for a job and readiness to take it. The study included individuals aged 15 years or older. The rule was adopted to classify each person into only one of three categories: employed, unemployed or economically inactive (actual, not formal-legal occupational situation of the surveyed persons).

The economically active population includes all persons considered employed or unemployed as defined below.

The employed are all persons aged 15 or over, who, during a surveyed week:

- performed work for at least 1 hour that resulted in earnings or income;
- did not perform work, but formally had work, and the temporary reason for not performing work was, for example, their own illness, vacation or child care leave.

The unemployed are those aged 15–74 who have met three conditions simultaneously:

- were not working individuals during the study week;
- actively sought work, i.e. took concrete steps to find a job, between March 1 and March 31;
- were able/willing to work during the survey week and the following week.

The unemployed also included those who had found a job and were waiting for a job to start within 3 months and were willing to take that job.

The economically inactive population is defined as persons aged 15 or over who are not classified as employed or unemployed, i.e. persons who in the week under study:

- were not working, did not have a job and were not looking for one;
- were not working, were looking for work, but were not able/ready to work between April 1 and April 15;
- were not working and were not looking for work because they had a job and were waiting for a job for more than 3 months or up to 3 months but were not ready to start working.

The main causes of inactivity were identified as:

- pension/capital income (stocks, bonds or from property);
- continuing your education as an apprentice or student;
- child or adult care;
- own health condition that does not allow taking a job;
- exhausting all possibilities of finding a job;
- another reason.

The main job is the job that usually takes more time. If the jobs take the same amount of time, the main job is the one with the higher income.

Employment status includes the following categories of workers:

Employees:

- persons employed under an employment relationship or a civil law contract; this group also includes apprentices and interns who were paid for their work;
- persons who work as contractors (also known as homeworkers);
- persons employed on a family farm or in a family business outside agriculture and at the same time receiving a fixed income or earnings (not necessarily in the form of money) for their work.

Self-employed:

- owners, co-owners or lessees of an individual agricultural holding who work on the holding;
- individuals who are self-employed outside of agriculture (registered or unregistered);
- agents in all agency systems;
- persons who, on the basis of an agreement with the employer, registered their own business as a one-person economic entity.

Self-employed include both **employers** (self-employed persons who employed at least 1 paid worker during the survey week) and **non-employed persons**.

Workers in other capacities – are those who are members of production cooperatives (including agricultural cooperatives) or are employed/working on other terms and are not classified as employees, self-employed, assisting family members and are not apprentices or trainees; this group also includes contributing family members. Contributing family members are individuals who, without contractual, predetermined compensation, assisted in the operation of the family farm or family business outside of agriculture.

Activity rate is the share of the economically active population of a given category in the total population of a given category.

Employment rate is the share of the employed persons of a given category in the total population of a given category.

Unemployment rate is the share of the unemployed of a given category in the economically active population of a given category.

Activity rate and employment rate were calculated without taking into account persons with unknown status in the labour market.